

P O D A C I

O ZDRAVSTVENOM STANJU STANOVNIŠTVA I RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

U 2021. GODINI

- SAŽETI PRIKAZ -

Pula, prosinac 2022.

Izdavač:

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ISTARSKE ŽUPANIJE –
ISTITUTO FORMATIVO DI SANITÀ PUBBLICA DELLA REGIONE ISTRIANA

52 100 PULA, Vladimira Nazora 23 – telefon 529 000, telefaks 222 151

Ravnatelj Aleksandar Stojanović, dr.med.

Glavna urednica:

mr.sc. Danijela Lazarić – Zec, dr.med.

Priprema:

Elviana Rudan, dipl.med.sestra
mr.sc. Helen Lipanović Landeka, dipl.san.ing.
Željko Stipić, dipl.ing.

Suradnici:

Jasna Valić, dr.med.
dr.sc. Mirna Vranić-Ladavac, dr.med.
Aleksandar Stojanović, dr.med.
Daniela Beaković, dr.med.
Velimir Todorović, prof.
Nina Grbac, dipl.ing.preh.teh.
Nives Brečević, dipl.ing.preh.teh.

Naručitelj:

Istarska županija – Regione Istriana
Pazin, Dršćevka 3

Dokument:

Ugovor 01/01-456/14-21 od 17.2.2022.

SADRŽAJ

	str.
1. USTANOVE, ORDINACIJE I RADNICI U ZDRAVSTVU	7
1.1. Zdravstvene ustanove, trgovačka društva i ordinacije	7
1.2. Mreža javne zdravstvene službe	10
1.3. Zdravstveni radnici i suradnici u zdravstvu	12
1.4. Nezaposleni zdravstveni radnici	13
2. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	14
2.1. Opća/obiteljska medicina.....	14
2.2. Zdravstvena zaštita dojenčadi i predškolske djece.....	16
2.3. Primarna zdravstvena zaštita (obiteljska medicina i pedijatrija).....	18
2.4. Zdravstvena zaštita školske djece i mladeži.....	19
2.5. Zdravstvena zaštita žena	20
2.6. Zaštita i liječenje usta i zubi.....	23
2.7. Patronaža.....	25
2.8. Zdravstvena njega u kući	25
2.9. Hitna medicina	26
2.10. Sanitetski prijevoz.....	27
2.11. Medicina rada	28
2.12. Mentalno zdravlje, prevencija i izvanbolničko liječenje ovisnosti	29
3. SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	31
3.1. Liječničke ordinacije.....	31
3.2. Ortodonske ordinacije.....	32
4. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	32
4.1. Kapaciteti i rad stacionarnih zdravstvenih ustanova	32
4.2. Bolesti i stanja evidentirani u stacionarnom liječenju u ustanovama u IŽ	33
4.3. Bolesti i stanja evidentirani u dnevnim bolnicama u ustanovama u IŽ	33
4.4. Bolesti i stanja evidentirani kod stanovnika IŽ u svim bolnicama u RH	34
5. ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJE, MIKROBIOLOŠKI I ZDRAVSTVENO-EKOLOŠKI POKAZATELJI, HRANA I PREHRANA	36
5.1. Zarazne bolesti	36
5.2. Cijepljenje.....	38
5.3. Mikrobiološki pokazatelji	38
5.4. Zdravstveno-ekološki pokazatelji	39
5.5. Savjetovalište za prehranu	43
6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TURISTA.....	44
6.1. Turističke ambulante.....	44
6.2. Stacionarna zdravstvena zaštita	44
6.3. Umrli strani državljani i osobe s prebivalištem u ostalim županijama.....	45
7. PORODI I PREKIDI TRUDNOĆE	45
7.1. Porodi.....	45
7.2. Prekidi trudnoće.....	47
8. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI	49
9. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI I SOCIJALNA SKRB	58
10. MALIGNNE BOLESTI I PREVENTIVNI PROGRAMI RANOG OTKRIVANJA RAKA.....	64
10.1. Novotvorine evidentirane u radu zdravstvene djelatnosti	64
10.2. Novooboljeli od raka.....	66
10.3. Umrli od raka	66
10.4. Nacionalni programi ranog otkrivanja raka	68
11. KARDIOVASKULARNE BOLESTI I DIJABETES.....	70
11.1. Kardiovaskularne bolesti	70
11.2. Diabetes mellitus.....	72
12. MENTALNE BOLESTI I BOLESTI JETRE	73
12.1. Mentalne bolesti i poremećaji	73
12.2. Bolesti jetre.....	75
13. OZLJEDE I OTROVANJA	76
13.1. Ozljede i otrovanja evidentirane u radu zdravstvene djelatnosti.....	76
13.2. Nasilne smrti	77

PREDGOVOR

Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije (NZZJZIŽ) i ustanove koje su mu prethodile objavljuje više od pola stoljeća godišnje publikacije o zdravstvenom stanju stanovništva i radu zdravstvene djelatnosti u Istri. Prva objavljena publikacija obuhvatila je podatke za 1965. godinu. Na web stranici NZZJZIŽ (www.zzjiz.hr) dostupna su izdanja godišnje publikacije počevši od onog za 1999. godinu. Publikacija je kontinuirano unaprjeđivana novim prikazima i trendovima, usporedbom s podacima iz okruženja te stručnim opisom i tumačenjima podataka. Dostupan je i sažeti prikaz publikacije od 2021. godine.

Analizirani su podaci grupirani u trinaest poglavlja godišnje publikacije. Sadrže podatke o radu zdravstvene djelatnosti u Istarskoj županiji: koje je Nastavni zavod prikupio iz drugih zdravstvenih ustanova i ordinacija odnosno one kojima je predstavio rad vlastitih djelatnosti. Istarska je županija najturističkija županija te je radu u zdravstvenoj zaštiti turista posvećeno odvojeno poglavlje. Također prikazani su podaci važni za ocjenu zdravstvenog stanja stanovništva: podaci o stanovništvu, njegovom kretanju, socioekonomski pokazatelji, uzroci smrti i podaci o najčešćim kroničnim nezaraznim bolestima. U publikaciji su prikazani zadnji dostupni podaci.

Podaci iz ove publikacije prikazuju stanje, ali i trendove pojava i procesa. Nužni su za procjenu zdravstvenog stanja stanovništva, za ocjenu rada i organiziranosti zdravstvene djelatnosti, za lokalno planiranje zdravlja i zdravstvene zaštite.

Zahvaljujemo suradnicima iz svih zdravstvenih ustanova i privatnih ordinacija na području naše Županije na marljivom i ažurnom prikupljanju podataka jer su svojim radom doprinijeli da statistički podaci iz Istarske županije budu jedni od najkvalitetnijih.

Nadamo se da će svim korisnicima publikacija biti vrijedan izvor podataka o zdravstvenom stanju i radu zdravstvene djelatnosti.

Voditeljica Službe za javno zdravstvo i promicanje zdravlja
mr.sc. Danijela Lazarić - Zec, dr.med.
spec.epidemiologije

1. USTANOVE, ORDINACIJE I RADNICI U ZDRAVSTVU

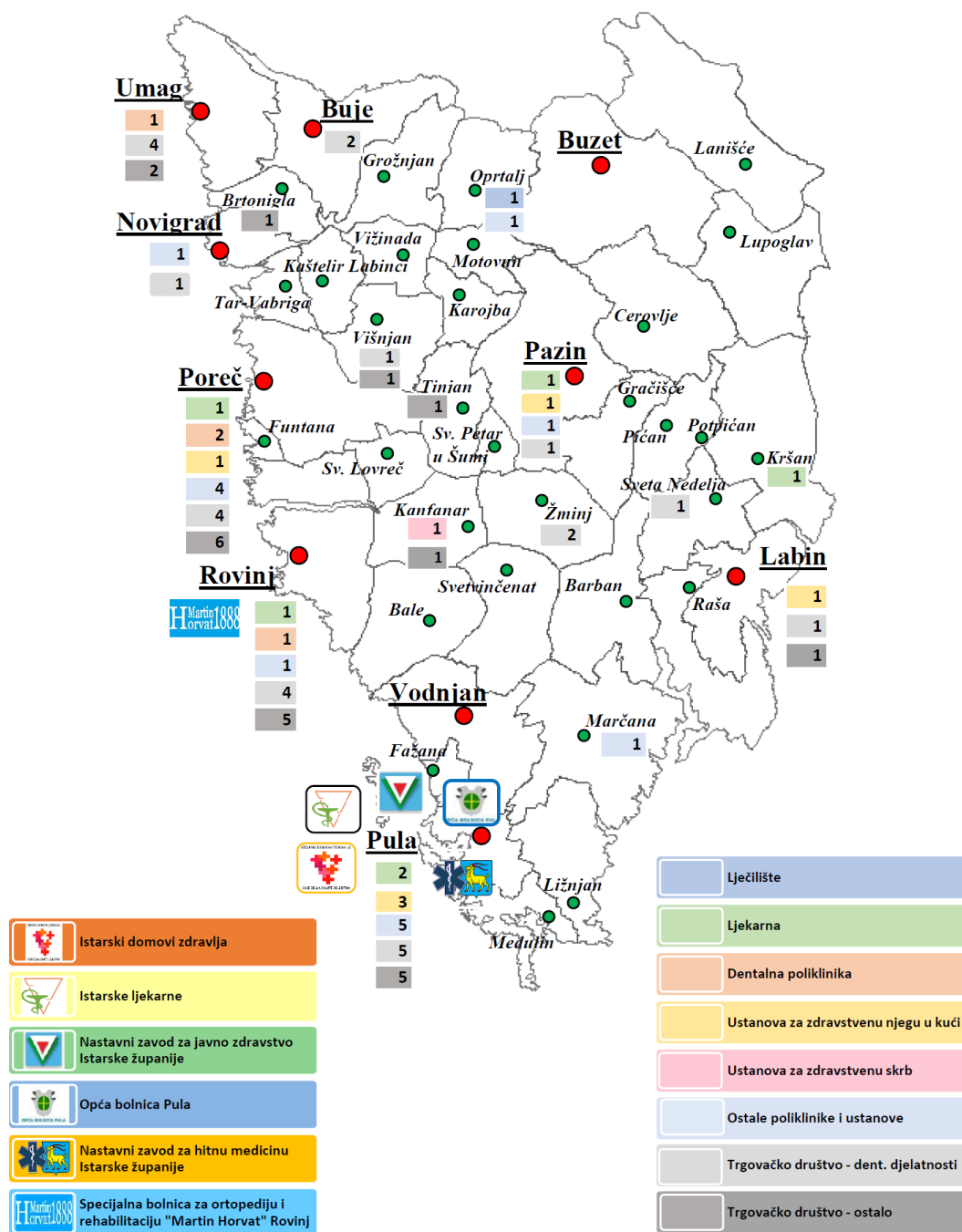
1.1. ZDRAVSTVENE USTANOVE, TRGOVAČKA DRUŠTVA I ORDINACIJE

U IŽ evidentirano je 49 **zdravstvenih ustanova** (od toga 38 sa sjedištem u IŽ): 6 **županijskih** (dom zdravlja, opća i specijalna bolnica, ljekarna, zavod za hitnu medicinu odnosno zavod za javno zdravstvo) i 43 **privatne** ustanove, od toga 32 sa sjedištem u IŽ.

U djelatnosti **primarne zdravstvene zaštite**, evidentirano je 25 privatnih zdravstvenih ustanova: 17 ustanova sa sjedištem u IŽ i 8 podružnica ustanova sa sjedištem izvan IŽ. Većinu privatnih ustanova na primarnoj razini čine ljekarne (13), a većina (7) ima sjedište izvan IŽ. Privatne ustanove ljekarne djeluju na 28 lokacija, od toga na 13 lokacija su ljekarne sa sjedištem izvan IŽ. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti evidentirano je i 12 ostalih ustanova: 6 za zdravstvenu njegu u kući (2 neaktivne), 3 za medicinu rada (1 sa sjedištem izvan IŽ) te po 1 za zdravstvenu zaštitu žena, za sanitetski prijevoz i za opću dentalnu medicinu s dentalnim laboratorijem. U odnosu na lani nije bilo promjena, nisu otvarane ni zatvarane privatne ustanove ni poslovne jedinice.

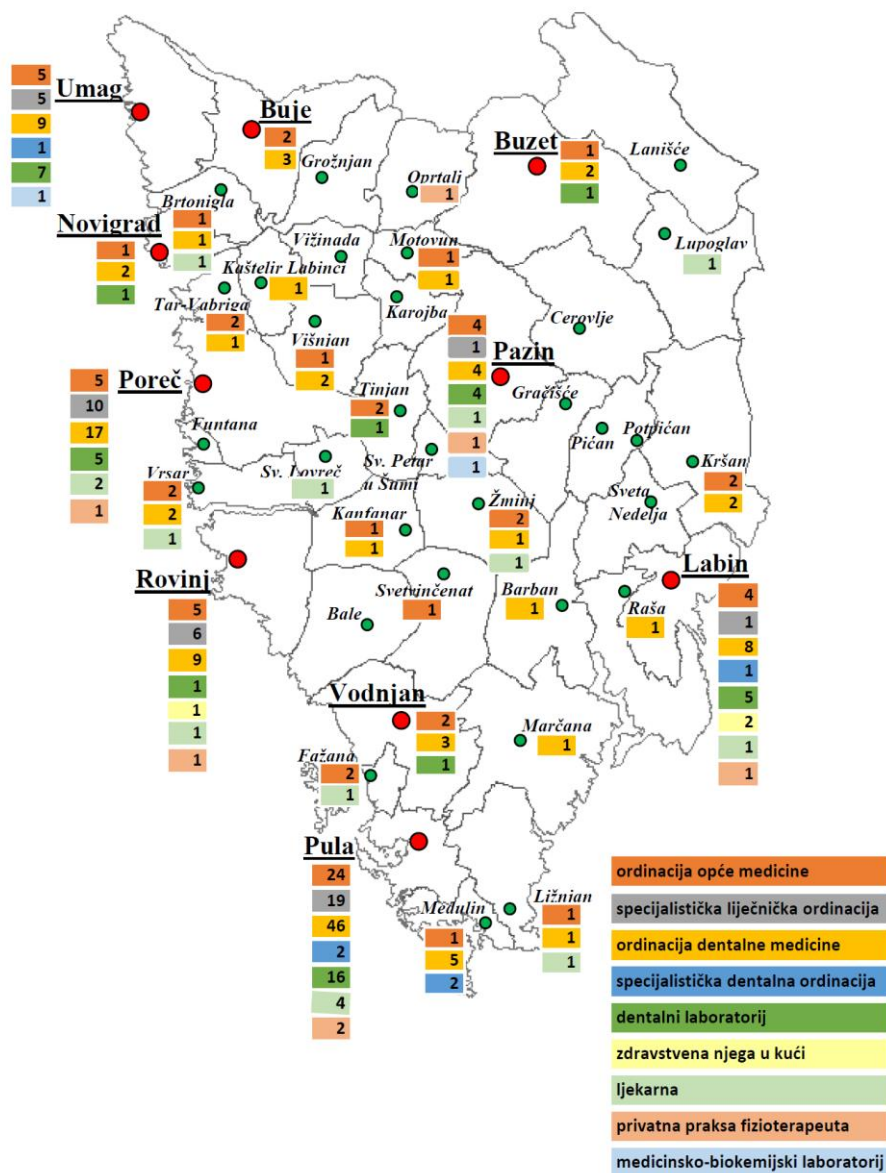
U djelatnosti **sekundarne zdravstvene zaštite** registrirano je ukupno 18 privatnih zdravstvenih ustanova (5 neaktivnih) od čega 3 sa sjedištem izvan IŽ. Većinu privatnih ustanova na sekundarnoj razini čine poliklinike, njih 16, od toga 11 aktivnih; 2 sa sjedištem izvan IŽ. Aktivne su 3 dentalne, 3 poliklinike za oftalmologiju i 5 ostalih poliklinika. U djelatnosti sekundarne zdravstvene zaštite registrirana je jedna specijalna bolnica (sjedište izvan IŽ) i jedno lječilište.

Registrirana su ukupno 52 **trgovačka društva**, od toga 49 sa sjedištem u IŽ, što čini oko 8% trgovačkih društava u RH). Najviše trgovačkih društava evidentirano je iz djelatnosti dentalne medicine i laboratorija - 29 subjekata (3 sa sjedištem izvan IŽ), 23 dentalne medicine (2 sa sjedištem izvan IŽ) i 6 dentalnih laboratorija (1 sa sjedištem izvan IŽ). Trgovačka društva iz djelatnosti dentalne medicine i laboratorija većinom su evidentirani na području zapadne i južne Istre (24 subjekta). U ostalim djelatnostima registrirano je 23 trgovačko društvo (svi sa sjedištem u IŽ), od toga 12 ima u djelatnosti opću medicinu. U odnosu na lani registrirana su 2 nova trgovačka društava, od toga 1 doktora medicine i 1 specijalista doktora medicina. Istovremeno je zatvoreno 1 društvo doktora dentalne medicine.

Slika 1 - Zdravstvene ustanove i trgovačka društva sa sjedištem u Istarskoj županiji u 2021. godini

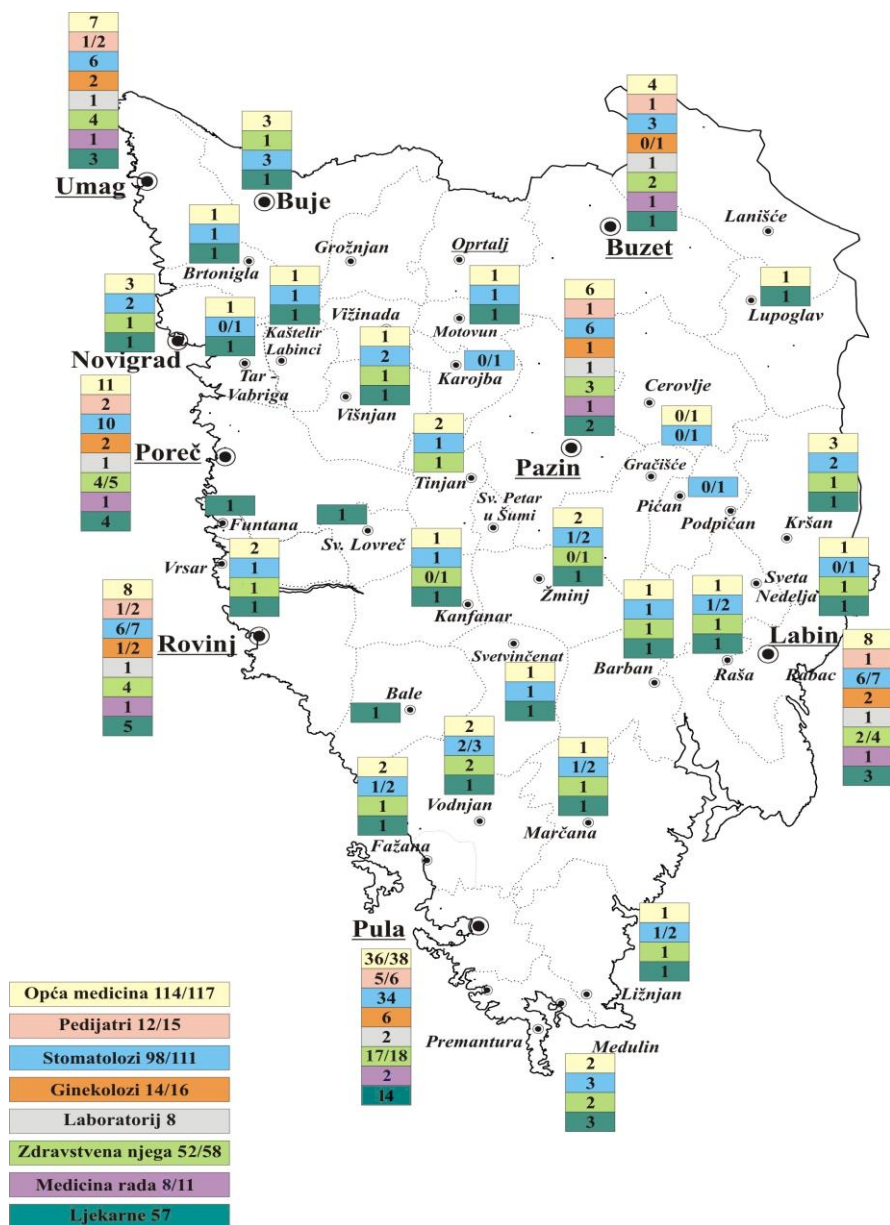
Krajem 2021. godine bilo je registrirano 313 **jedinica privatne prakse** (ordinacije, laboratoriji, privatna praksa ljekarnika, privatna praksa fizioterapeuta i zdravstvene njege u kući), od čega je 262 (83,7%) registrirano u gradovima. Najviše je ordinacija doktora dentalne medicine (41,5%), zatim ordinacija doktora medicine (36,4%), većinom opće/obiteljske medicine, slijede dentalni laboratoriji (13,4%), ljekarne (5,1%), te privatnih praksi fizioterapeuta (1,9%). U odnosu na prethodnu godinu bilo je za 1,9% manje jedinica privatne prakse (5 doktora dentalne medicine i 1 fizioterapeut). U prostoru županijskih ustanova je 40,9% jedinica privatne prakse, a u odnosu na prethodnu godinu ima ih 5,2% manje.

Slika 2 – Jedinice privatne prakse u Istarskoj županiji (kraj 2021.g.)

1.2. MREŽA JAVNE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

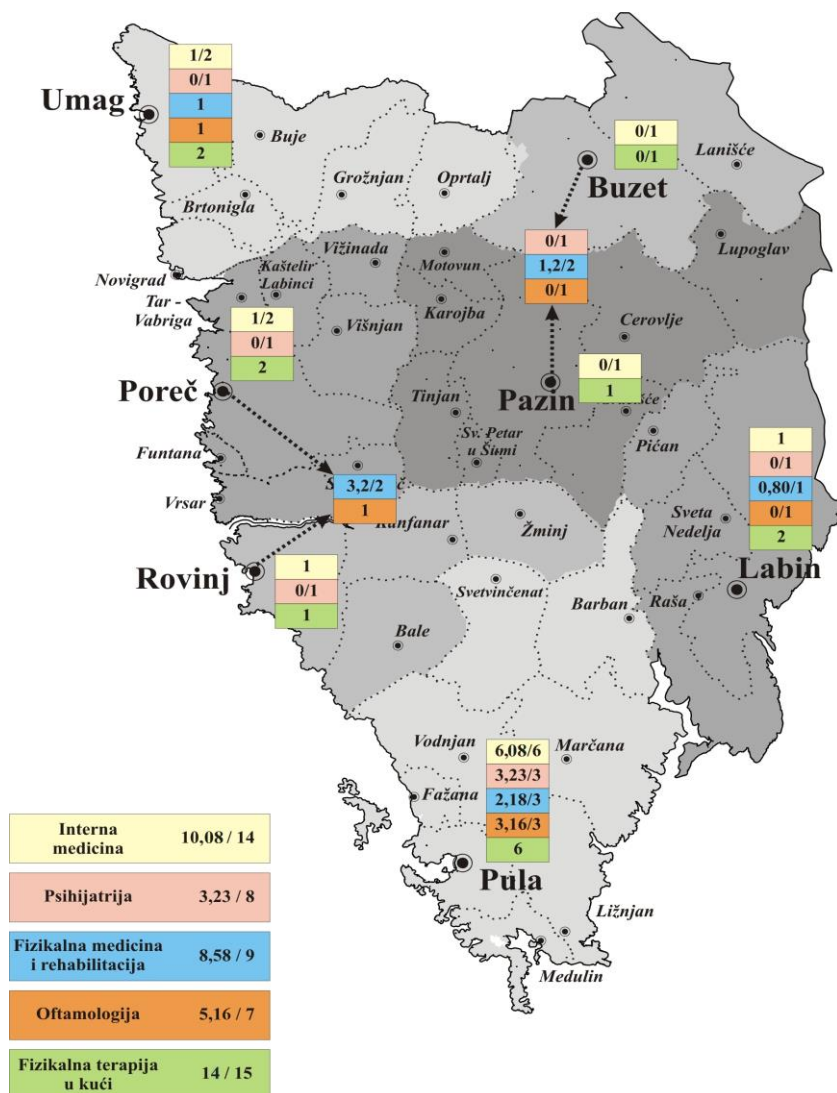
U Mreži nedostaje 13 timova **dentalne medicine** (po 4 na Puljštini i Labinštini, po 2 na Pazinštini i Rovinjštini te 1 na Poreštini, 3 tima **opće/obiteljske medicine** (1 Cerovlje i 3 Pula), 3 tima **pedijatrije** (po 1 u Puli, Rovinju i Umagu), 2 **ginekološka** tima (Buzet i Rovinj), 3,5 tima **medicine rada** i 6 medicinskih sestara u djelatnosti **zdravstvene njege u kući** (2 Labin, po 1 Kanfanar, Poreč, Pula i Žminj).

Slika 1 - Popunjenost Mreže u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2021. godini

Izvor: HZZO

Mrežom su na **lokalnoj razini** predviđene osnovne **specijalističko-konzilijarne djelatnosti**. Na području Pule mreža je popunjena osim u djelatnosti fizikalne medicine i rehabilitacije (nedostaje 1 tim), ali na ostalim lokalitetima nedostaju specijalisti: ukupno 5 timova psihijatrije (Labin, Pazin-Buzet, Poreč, Rovinj i Umag), 4 tima interne medicine (Pazin, Buzet, Poreč i Umag), 2 tima oftalmologije (Labin, Pazin-Buzet) te 1 tim fizikalne medicine i rehabilitacije (Buzet).

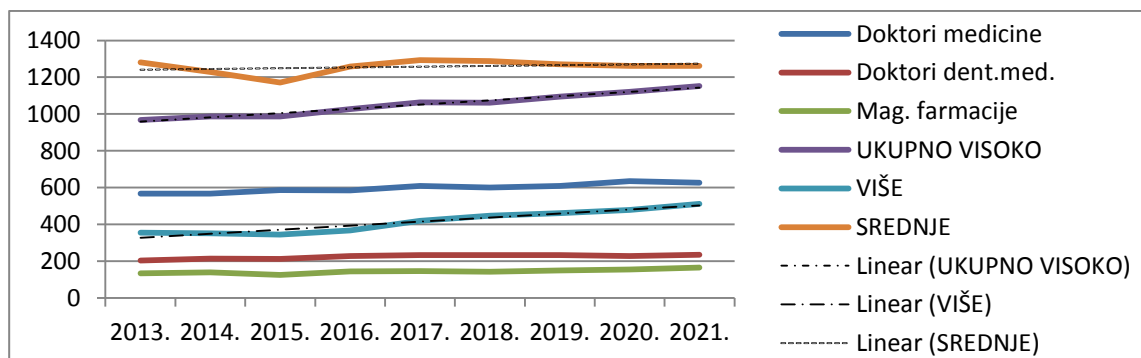
Slika 2 - Popunjenost lokalne Mreže u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2021. godini

Osim 13 timova koji nedostaju u lokalnoj Mreži, u djelatnosti specijalističko konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite nedostaje još 20 timova (po 2 radioterapije i onkologije, ginekologije i opstetricije, otorinolaringologije, dentalne protetike i urologije, po 1 medicinske mikrobiologije s parazitologijom, medicinske biokemije, maksilofacijalne kirurgije, neurokirurgije, dječje kirurgije, anesteziologije, reanimatologije i intenzivnog liječenja, pedijatrije, infektologije, kliničke citologije i neurologije. Iznad standarda ugovoreni su timovi ortopedije (5,05/4), nuklearne medicine (3,50/0), dermatologije i venerologije (3,75/3), radiologije (14,95/12), transfuzijske medicine (4,80/2) i patohistološke dijagnostike (3,00/2). Mreža je u potpunosti popunjena u djelatnosti ortodoncije (5) i oralne kirurgije (2).

1.3. ZDRAVSTVENI RADNICI I SURADNICI U ZDRAVSTVU

Prema podacima HZJZ-a krajem 2021. godine u sustavu zdravstva u IŽ bilo je **ukupno zaposleno** 2.947 zdravstvenih radnika i suradnika, a njihov broj blago raste (za 2,3%) u odnosu na prošlu godinu (2.882). Žene čine 80,3% ukupno zaposlenih.

U posljednje tri godine (2021. u odnosu na 2019.g.) broj ukupno zaposlenih doktora medicine veći je za 2,6%, doktora dentalne medicine stagnira (veći za 0,9%), magistara farmacije više je za 10,7%, ukupno radnika visokog stručnog obrazovanja za 5,2%, radnika višeg stručnog obrazovanja za 11,1%, a srednjeg stručnog obrazovanja stagnira (manje za 0,6%).

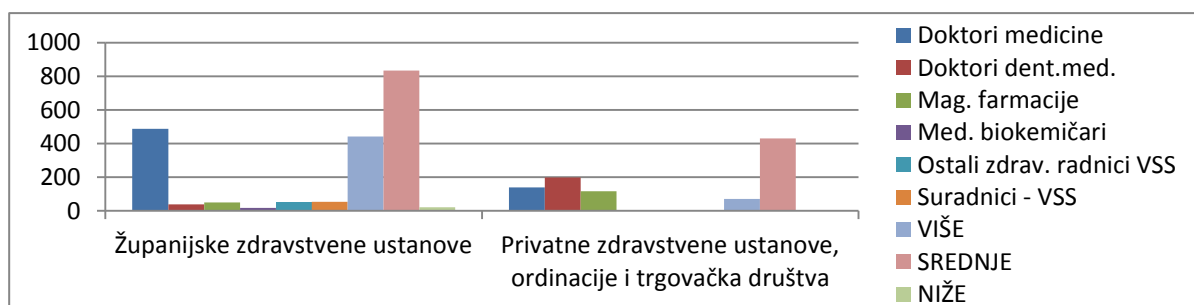

Slika 1 – Ukupan broj zdravstvenih radnika i suradnika od 2013.-2021.godine

U odnosu na RH, u IŽ je manji broj ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika - na jednog zdravstvenog radnika u IŽ dolazi 66,2 stanovnika, dok ih u RH ima 55 (2020.g.).

U IŽ veći je broj doktora dentalne medicine (na jednog zaposlenog u IŽ ima 830,8 stanovnika, a u RH 1.051) i nešto veći broj magistara farmacije (IŽ 1.176, RH 1.333)

Dvije trećine (67,4%) ukupno zaposlenih zdravstvenih radnika i suradnika radi u županijskim zdravstvenim ustanovama, petina (20,1%) u jedinicama privatne prakse, a 12,5% u privatnim zdravstvenim ustanovama i trgovačkim društvima. U županijskim ustanovama zaposlena je većina (77,8%) doktora medicine, 80,0% medicinskih biokemičara, 100% ostalih zdravstvenih radnika visokog stručnog obrazovanja, 93,0% suradnika visokog stručnog obrazovanja, 86,3% višeg i 66,0% srednjeg stručnog obrazovanja. Većina (84,3%) doktora dentalne medicine i 69,9% magistara farmacije zaposleno je u privatnom dijelu zdravstva.

Slika 2 – Zdravstveni radnici i suradnici (ukupno) prema ustanovama rada u 2021.g.

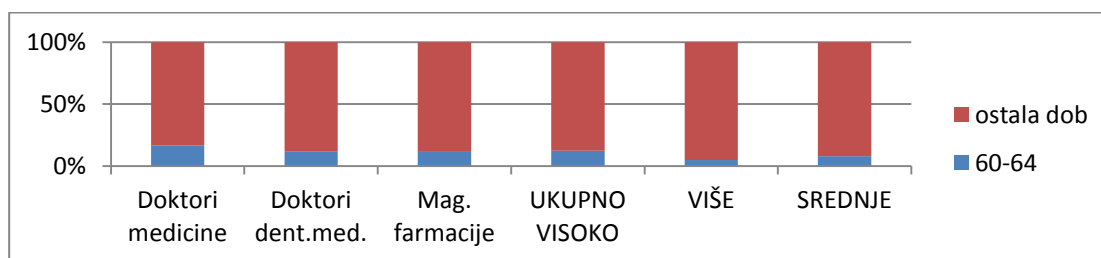
Većina zdravstvenih radnika u radnom je odnosu na neodređeno vrijeme (84,2%).

Najviše ukupno zaposlenih ima Opća bolnica Pula (1.051 ili 35,7% ukupno zaposlenih), a slijede Istarski domovi zdravlja (498 ili 16,9%).

Prosječna dob ukupno zaposlenih radnika je 43,9 godina, a stalno zaposlenih 45,6. Doktori medicine su najstarija skupina: prosječna dob ukupno zaposlenih je 47,2 g., a stalno zaposlenih 48,6 g. Na drugom su mjestu po prosječnoj dobi doktori dentalne medicine (47,0 g. odnosno 47,9 g.).

Među ukupno zaposlenim 3,4% su u dobi iznad 65 godina, visoko obrazovani čine 78,8% starijih radnika, a najviše je doktora medicine. U dobi iznad 65 godina je 8,5% ukupno zaposlenih doktora medicine.

U nadolazećih pet godina moglo bi se umiroviti 268 stalno zaposlenih zdravstvenih radnika i suradnika (oni su 2021.g. bili u dobnoj skupini 60-64 g.), od toga 148 zaposlenih u županijskim zdravstvenim ustanovama, 120 u privatnom vlasništvu (od toga 61 u zakupu i koncesiji). Najviše će se umiroviti radnika visokog stručnog obrazovanja (142), a manje srednjeg (100) i višeg (25). U slijedećih pet godina u mirovinu bi moglo otići 25,0% stalno zaposlenih medicinskih sestara-primalja, 18,2% laboratorijskih tehničara, 17,2% fizioterapeutskih tehničara, 16,6% doktora medicine, 14,1% magistara farmacije, 12,6% doktora dentalne medicine, 8,9% medicinskih sestara srednje razine obrazovanja, 8,2% dentalnih tehničara i 6,8% prvostupnica sestrinstva.

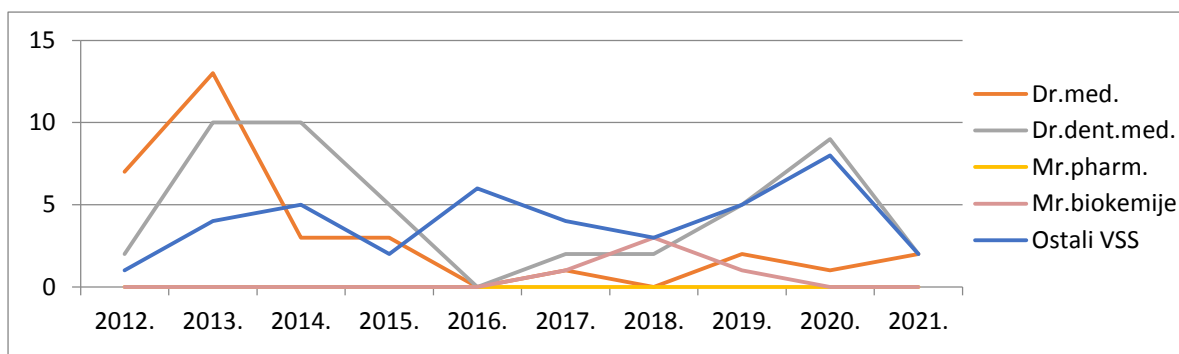
Slika 3 – Udio zdravstvenih radnika koji bi se mogli umiroviti u slijedećih pet godina (2022.-2026.)

1.4. NEZAPOSLENI ZDRAVSTVENI RADNICI

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područnog ureda Pula, na dan 31.12.2021. godine, u IŽ bilo je evidentirano 79 **nezaposlenih zdravstvenih radnika** (od toga 60 ili 75,9% žena). Najviše nezaposlenih ima srednje stručno obrazovanje - 41 osoba (16 fizioterapeuta, 11 medicinskih sestara, 5 primalja, 4 zubotehničara, po 2 sanitarna tehničara i stomatološke sestre, 1 biokemijski tehničar), zatim niže - 19 osoba (sve njegovatelji starijih i nemoćnih), više 13 (sve fizioterapeuti), odnosno visoko stručno obrazovanje - 6 osoba (po 2 dr. med., dr.dent. med. i dipl.san. ing.).

Među nezaposlenim zdravstvenim radnicima nema niti jednog/jedne magistra farmacije ni biokemije, dipl.med.tehničara, dipl.fizioterapeuta, dipl.primalje, prvostupnika: sestrinstva, radiološke tehnologije, sanitarnog inženjerstva, medicinsko-laboratorijske dijagnostike, primaljstva, viših dentalnih tehničara, viših farmaceutskih tehničara odnosno laboratorijskog tehničara, farmaceutskog tehničara, radiološkog tehničara.

Broj nezaposlenih zdravstvenih radnika u zadnjih pet godina, u odnosu na prethodnih pet, pao je za 31,1% , a doktora medicine za 81,3%.

Slika 1 - Nezaposleni zdravstveni radnici u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područnog ureda Pula od 2012. do 2021. godine

2. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Prema podacima HZZO-a, na dan 31.12.2021. u IŽ bilo je 212.785 osiguranih osoba: 12.265 do 7 g., 22.195 od 7-18 g., 128.902 18-64 g., 49.423 u dobi 65 i više godine, te 97.572 žena iznad 12 godina.

2.1. OPĆA / OBITELJSKA MEDICINA

2.1.1. UGOVORNE ORDINACIJE OPĆE / OBITELJSKE MEDICINE

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 179.055 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 52,9% žena.

Zdravstvenu zaštitu u obiteljskoj medicini koristilo je 84,1% ukupno osiguranih osoba:

- 17,4% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 81,4% školske djece,
- 83,7% odraslih,
- 98,9% starijih osiguranih osoba.

Ostvareno je 2.367.270 kontakata, 13,2 kontakata po korisniku, najviše 23,0 u dobi iznad 80 g. odnosno 19,5 u dobi 65-79 g.

Evidentirano je 434.732 ukupnih pregleda, od toga 16.014 (3,7%) pregleda kod kuće, odnosno 1.850 (0,4%) posjeta u palijativnoj skrbi.

U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 0,3% više palijativnih, ali za 8,1% manje pregleda u kući.

Evidentirano je 841.260 savjetovanja / konzultacije, od toga 5.773 (0,7%) preventivnih savjetovanja, a 835.487 (99,3%) kurativnih.

Evidentirana su 2,4 pregleda i 4,7 savjetovanja/konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 18,4% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 35,5% su savjetovanja/konzultacije.

Preventivnih savjetovanja bilo je 3,2 na 100 korisnika.

Prosječno je svako dojenče u skrbi obiteljske medicine 3,1 puta sistematski pregledano, a malo djeteta (1-6g.) 0,3 puta.

U odnosu na prethodnu godinu, broj ostalih sistematski pregledanih osoba iz rizične skupine (20) smanjen je za 92,9%.

Kod odraslih i starijih korisnika evidentirano je 39,9 *preventivnih aktivnosti na 100 korisnika*, a najčešće je praćenje kardiovaskularnog rizika (20,3%), glukometrija (15,3%), preventivni program za prevenciju prekomjerne tjelesne težine i edukacija (14,3%), preventivni program za prevenciju pušenja i edukacija (14,0%), preventivni program za prevenciju prekomjerne konzumacije alkohola i edukacija (13,8%).

Od ukupnog broja izdanih uputnica, većina (54,6%) se odnosila na dijagnostičke pretrage, 21,3% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 37,5%), a 3,5% na hitne specijalističke ambulante (OHBP) (RH 2,8%) po čemu smo na četvrtom mjestu među županijama koje najviše upućuju u hitne specijalističke ambulante.

Izdano je 3,6 uputnica po korisniku (RH 3,5). Najviše uputnica po korisniku izdavano je u dobi iznad 50 godina.

Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (16,5%), medicinsku biokemiju (11,6%) i radiologiju (klasične i kontrastne pretrage) (6,4%), a slijede oftalmologija (4,5%) te fizikalna medicina (4,2%).

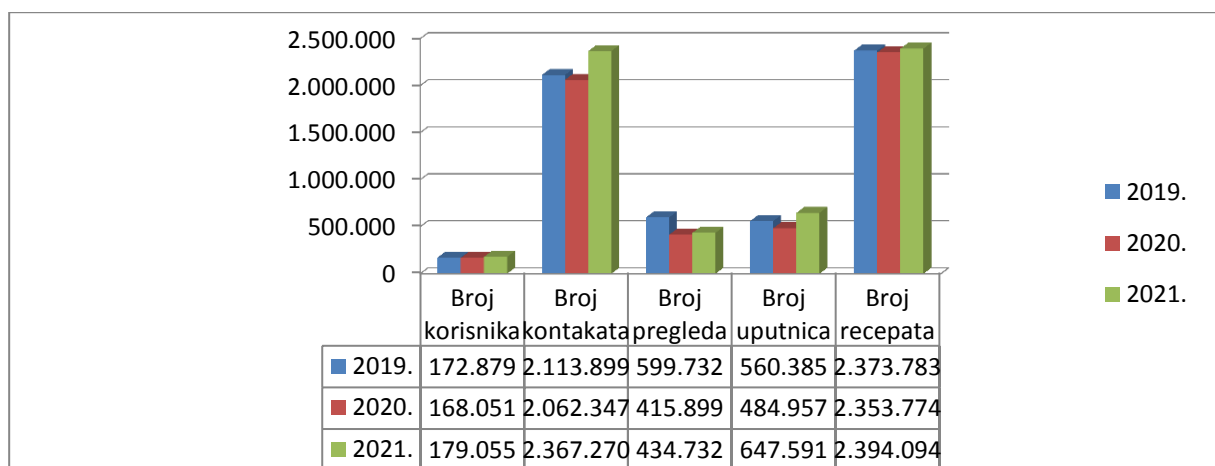
U odnosu na prethodnu godinu, a zbog pandemije COVID-19 bolesti, izdano je za 80,3% više uputnica za medicinsku mikrobiologiju.

U ugovornim ordinacijama izdano je 13,4 receptata po korisniku (RH 16,4).

Više od četvrtine (29,3%) izdanih receptata bila je za srce i krvožilje, a gotovo petina (18,2%) za živčani sustav. Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe anksiolitika (7,2%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirana je dijagnoza *osobe s potencijalnom opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti* (12,1%), slijede bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (5,0%), *osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja* (4,9%), akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (4,8%), hipertenzivne bolesti (4,8%), dijagnosticirana COVID-19 bolest (3,0%), dermatitisi, egzemi i urtikarije (2,3%) i poremećaji štitnjače (2,1%).

U odnosu na 2020. godinu, veći je broj izdanih uputnica za 33,5%, broj kontakata za 14,8%, broj korisnika za 6,5%, broj pregleda za 4,5% i broj izdanih receptata za 1,7%. U odnosu na 2019. godinu, manji je broj pregleda (za 27,5%), a veći broj uputnica (za 15,6%) i kontakata (za 12,0%), u sklopu pandemije COVID-19 bolesti.

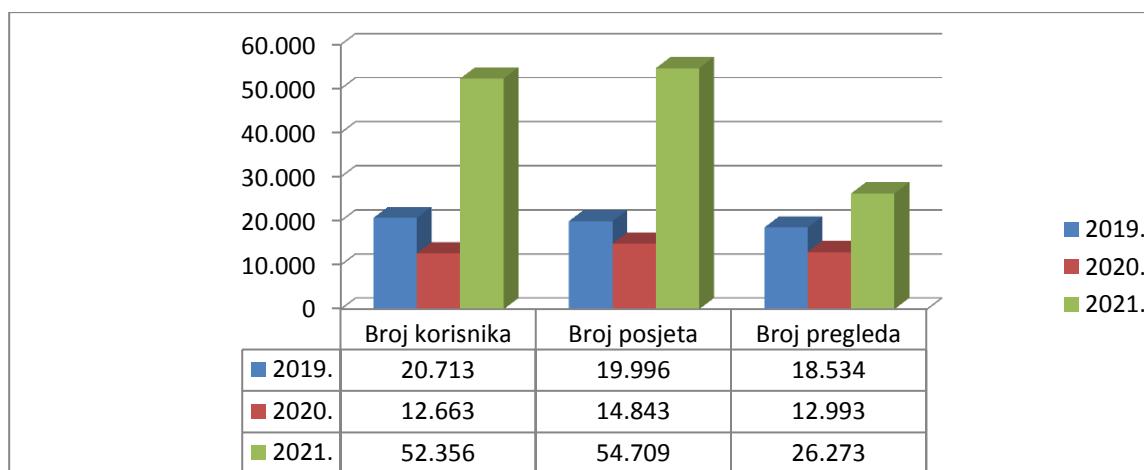
Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti obiteljske (opće) medicine od 2019. do 2021. godine

2.1.2. NEUGOVORENE ORDINACIJE OPĆE / OBITELJSKE MEDICINE

Prema podacima iz godišnjih izvješća prikupljenih iz ordinacija bez ugovora s HZZO-om (16 lokaliteta/ordinacija), zdravstvenu zaštitu je koristilo 52.356 osoba.

Kod neugovornih liječnika evidentirano je 54.597 posjeta i 26.273 pregleda u ordinaciji, 112 posjeta i 101 pregleda u kući.

U odnosu na prethodnu godinu, u neugovornim ordinacijama bilo je 4 puta više korisnika i 2 puta više pregleda. Navedeno je većim dijelom posljedica borbe protiv pandemije COVID-19 bolesti.

Slika 1 – Pokazatelji rada u neugovornim ordinacijama djelatnosti obiteljske (opće) medicine od 2019. do 2021.godine

2.2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA DOJENČADI I PREDŠKOLSKJE DJECE

2.2.1. UGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DOJENČADI I PREDŠKOLSKJE DJECE

Prema podacima iz CEZIH-a, u ugovornim ordinacijama evidentirano je 14.917 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 51,7% muškog. Većinu (74,2%) korisnika čine djeca predškolske dobi 0-6 g.

Zdravstvenu zaštitu kod pedijataru u primarnoj zdravstvenoj zaštiti koristilo je 7,0% od ukupnog broja osiguranih osoba:

- 90,2% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 16,3% školske djece.

Ostvareno je 141.718 kontakata, 9,5 kontakata po korisniku. Korisnici predškolske dobi ostvarili su 11,2 kontakata, a najviše kontakata bilo je u dojenačkoj dobi – 13,0 kontakata po korisniku.

Evidentirano je 47.065 ukupnih pregleda, od toga 117 (0,2%) posjeta i pregleda kod kuće, a posjeta u palijativnoj skrbi nije bilo. U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 51,9% više pregleda u kući.

Evidentirano je 64.911 ukupnih savjetovanja, od toga bilo je 8.479 (13,1%) preventivnih savjetovanja, a 56.432 (86,9%) kurativnih.

Evidentirana su 3,2 pregleda i 4,4 savjetovanja/konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 33,2% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 45,8% su savjetovanja/konzultacije.

Prosječno je svako dojenče kao korisnik 3,8 puta sistematski pregledano, a malo djeteta (1-6g.) 0,4 puta.

Izdano je 2,1 uputnica po korisniku (RH 2,3). Od ukupnog broja izdanih uputnica (30.778), većina (48,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage (RH 47,2%), a 34,4% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 36,4%). Uputnice za hitne specijalističke ambulante su u udjelu od 3,7% (RH 3,2%).

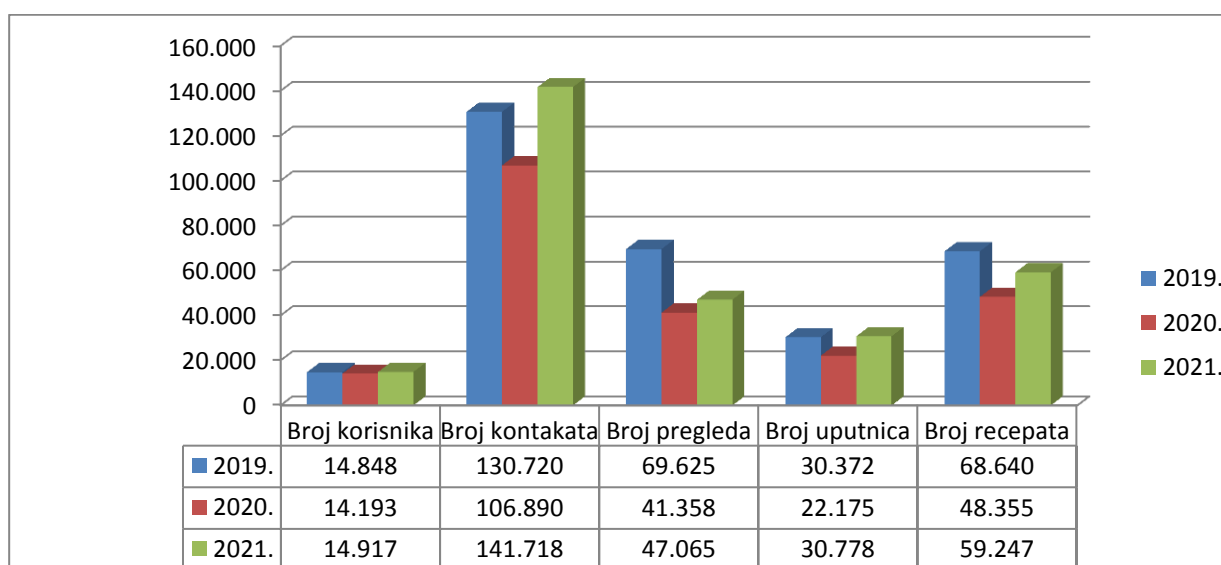
Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (27,3%), pedijatrijsku alergologiju i kliničku imunologiju (5,4%), medicinsku biokemiju (5,1%), pedijatrijsku neurologiju (5,1%) te pedijatrijski ultrazvuk (4,9%),

U ugovornim ordinacijama izdano je 4,0 recepta po korisniku (RH 4,2).

Više od trećine (36,8%) izdanih recepta bila je za sustav dišnih organa, a petina (19,6%) za liječenje sustavnih infekcija. Najčešće su izdavani recepti za nazalne dekongestive (13,7%).

Kod najvećeg broja korisnika evidentirane su akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (16,8%), osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (13,0%), osobe s potencijalnom opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti (12,0%), osobe koje se koriste uslugama zdravstvene službe zbog ostalih okolnosti (6,0%), vrućica nepoznatog podrijetla (4,8%), dermatitisi, egzemi i urtikarije (4,6%), simptomi i znakovi koji se odnose na cirkulacijski i dišni sustav (4,0%), bolesti srednjeg uha i mastoida (3,0%), akutni bronhitis i bronhiolitis (2,6%) te bolesti spojnice (2,5%).

U odnosu na 2020. godinu, veći je broj izdanih uputnica za 38,8%, broj kontakata za 32,6%, broj izdanih recepta za 22,5%, broj pregleda za 13,8% i broj korisnika za 5,1%. U odnosu na 2019. godinu, manji je broj pregleda (za 32,4%), ali i izdanih recepta (za 13,7%).

Slika 2 - Pokazatelji rada u djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece od 2019. do 2021. godin

2.3. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA (OBITELJSKA MEDICINA I PEDIJARIJA)

2.3.1. UGOVORNE ORDINACIJE PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 193.972 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 52,5% žene.

Zdravstvenu zaštitu koristilo je 91,2% osiguranih osoba:

- 107,6% osigurane dojenčadi i predškolske djece,
- 97,7% školske djece,
- 85,5% odraslih,
- 99,0% starijih osiguranih osoba.

Ostvareno je 2.508.988 kontakata, 12,9 kontakata po korisniku:

- 10,6 kod dojenčadi i predškolske djece,
- 6,0 kod školske djece,
- 19,5 u dobi 65-79 g.,
- 23,0 u dobi iznad 80 g.

Zdravstvenu zaštitu koristilo je ukupno 13.195 dojenčadi i predškolske djece (od toga 83,9% kod pedijatar, u RH 87,0%) i 21.690 školske djece (83,3% u skrbi obiteljske medicine). Više od pola (58,9%) predškolske djece Bujštine je u skrbi obiteljskih liječnika (prema Mreži nedostaje 1 pedijatar), zatim 21,6% na Labinštini, 21,0% Poreštini, a najmanje na Puljštini (2,3%).

Evidentirano je 481.797 ukupnih pregleda, od toga 16.311 (3,4%) pregleda kod kuće, odnosno 1.862 (0,4%) posjeta u palijativnoj skrbi. U odnosu na prethodnu godinu, evidentirano je za 0,9% više palijativnih, ali za 6,8% manje pregleda u kući.

Evidentirano je 906.171 savjetovanja / konzultacije, od toga 14.252 (1,6%) preventivnih savjetovanja, a 891.919 (98,4%) kurativnih. Evidentirana su 2,5 pregleda i 4,7 savjetovanja / konzultacije po korisniku.

Pregledi čine 19,2% u ukupnom broju kontakata sa zdravstvenom zaštitom, a 36,1% su savjetovanja/konzultacije.

Preventivnih savjetovanja bilo je 7,3 na 100 korisnika: 70,2 kod predškolske djece, 11,1 kod školske djece, 1,0 kod odraslih i 3,0 kod starijih osoba.

Prosječno je svako dojenče u skrbi 3,8 puta sistematski pregledano, a malo djeteta (1-6g.) 0,4 puta.

Izdano je 3,5 uputnica po korisniku, većina (54,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage, 26,8% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled, a 3,5% na hitne specijalističke ambulante (OHBP). Najviše uputnica po korisniku izdavano je u dobi iznad 50 godina.

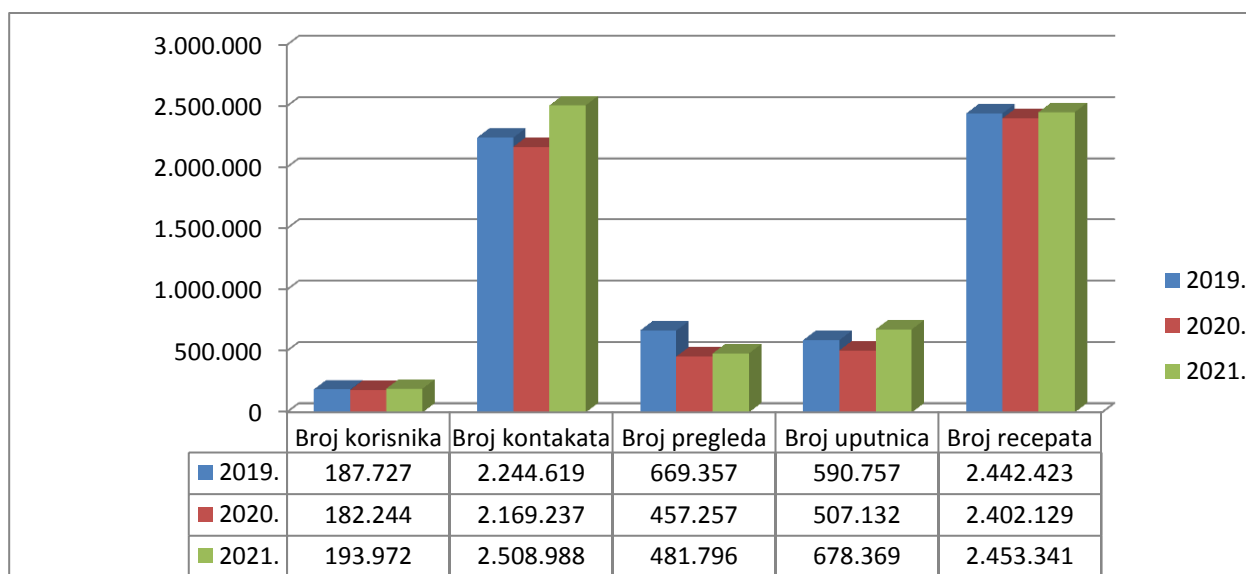
Najčešće su izdavane uputnice za medicinsku mikrobiologiju (17,0%), medicinsku biokemiju (11,3%), te radiologiju (klasične i kontrastne pretrage) (6,2%), a slijede fizikalna medicina (4,3%) te oftalmologija (4,2%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 12,6 receptata po korisniku. Više od četvrtine (28,6%) izdanih receptata bila je za srce i krvožilje, a gotovo petina (17,9%) za živčani sustav. Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe anksiolitika (7,1%).

Najčešće registrirani dijagnostički entiteti u primarnoj zdravstvenoj zaštiti bili su:

- akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (5,7%),
- bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (4,6%),
- hipertenzivne bolesti (4,4%),
- dijagnosticirana COVID-19 bolest (2,9%)
- dermatitis, egzemi i urtikarije (2,4%).

U odnosu na 2020.godinu, veći je broj izdanih uputnica za 33,8%, broj kontakata za 15,7%, broj korisnika za 6,4%, broj pregleda za 5,4% i broj izdanih receptata za 2,1%. U odnosu na 2019. godinu, manji je broj pregleda za 28,0% a veći broj uputnica (za 14,8%) i kontakata (za 11,8%), u sklopu pandemije COVID-19 bolesti.

Slika 1 - Pokazatelji rada u primarnoj zdravstvenoj zaštiti od 2019. do 2021.godine

2.4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ŠKOLSKJE DJECE I MLADEŽI

Školska medicina ima 3.438,1 korisnika po timu.

U odnosu na prethodnu školsku i akademsku godinu ukupan broj učenika i studenata stagnira.

U školskoj godini 2020./2021. godine škola se odvijala na daljinu, a rad timova školske medicine isključivo u ambulanti. Obzirom na epidemiološku situaciju i usporen način rada zbog protuepidemijskih mjera, postavljeni su prioriteti u radu: sudjelovanje u usporavanju epidemije, sistematski pregledi 8. razreda sa cijepljenjem i profesionalnom orijentacijom te pregledi prije upisa u osnovnu školu sa cijepljenjem. Sve ostale usluge provedene su ovisno o trenutnim mogućnostima i situaciji.

Obuhvat sistematskim pregledima u osnovnoj školi je kod upisa u prvi razred i u osmom razredu visok (iznad 90%). Obuhvat kod učenika petih razreda, prvih razreda srednjih

škola, kao i kod studenata prve godine fakulteta je niži, što je posljedica ranije navedene situacije (COVID-19).

Prema rezultatima sistematskih pregleda kod dječaka i djevojčica najviše je pretilih u prvom razredu osnovne škole (22,4% dječaka, 22,3% djevojčica) te kod dječaka u petom razredu osnovne škole (23,4%), dok se u osmom razredu udio pretilih smanjuje, ali istovremeno raste udio dječaka i djevojčica s prekomjernom tjelesnom težinom.

Pothranjeno je 1,4% - 4,3% djece u osnovnoj školi.

Svako treće dijete u osnovnoj školi je preuhranjeno, od toga svako peto do šesto dijete pretilo.

Svaka treća učenica i svaki četvrti učenik osmog razreda imaju poremećaje refrakcije i akomodacije (najčešće kratkovidnost).

Svaki četvrti učenik i svaka šesta učenica u petom razredu imaju ravna stopala.

Svako četvrto dijete na upisu u osnovnu školu ima nesanirane kariozne zube, a u petom razredu svaki deveti učenik i svaka trinaesta učenica.

Svaki šesti učenik i svaka četvrta učenica osmog razreda ima ortodontske nepravilnosti (položaj zuba, zagriz) koje su nesanirane tijekom školovanja.

Svaki osmi učenik/ica osmog razreda ima nepravilno držanje.

Obavljeno je 1.300 ekspertiza, timskih sinteza i drugih nužnih aktivnosti kao dio rada povjerenstava u postupcima utvrđivanja najpogodnijeg oblika školovanja za djecu s posebnim potrebama. Odluku o primjerenom obliku školovanja bilo je potrebno donijeti za 8,8% (166) djece koja su pregledana prije upisa u prvi razred (1.876).

Obavljeno je ukupno 6.020 cijepljenja.

Radi prilagođenog programa tjelesne kulture pregledano je 0,8% osnovnoškolaca i 4,3% srednjoškolaca.

Broj savjetovanja učenika i studenata bio je veći za 16,3% u odnosu na prethodnu školsku godinu. U savjetovalištu je bilo 3,9% od ukupnog broja učenika i studenata u skrbi, odnosno 4,1% učenika.

Svako drugo savjetovanje učenik/ca osnovne škole bilo je radi reproduktivnog zdravlja, svako četvrto radi odabira budućeg zanimanja, te svako deseto radi kroničnih bolesti.

Svako drugo savjetovanje srednjoškolaca bilo je radi kroničnih bolesti odnosno svako treće radi reproduktivnog zdravlja te svako deseto radi mentalnog zdravlja.

Zdravstvenim odgojem obuhvaćeno je 46,0% djece manje u odnosu na prošlu godinu, uslijed pandemije COVID-19 bolesti.

2.5. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA ŽENA

2.5.1. UGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

Evidentirano je 27.666 korisnica zdravstvene zaštite, od toga 61,1% su korisnice dobi 19-49 godina. Djevojke do 18 godina čine 1,5% korisnica.

Zdravstvenu zaštitu u ugovornim ordinacijama koristilo je 28,4% osiguranih žena starijih od 12 godina.

Evidentirano je 101.101 kontakata, 3,7 kontakata po korisnici, najviše u dobi 19-34 g. (5,8 kontakata).

Evidentirano je 41.036 pregleda, 1,5 pregleda po korisnici, najviše u dobi 19-34 g. (2,3). Prvih preventivnih pregleda bilo je 56,5 na 100 korisnica (nešto više od polovine korisnica je preventivno pregledano).

Provedeno je ukupno 45.041 savjetovanja, od toga većina (36.279 ili 80,5%) kurativnih.

Ukupno je obavljeno 22.201 Papa testova. Papa test je uzet kod 19.579 korisnica. Ponovljeno je 2.622 Papa testova (13,4% žena kod kojih je uzet). Obavljeno je 9.270 transvaginalna ultrazvuka. Napravljeni su 4 ultrazvučna pregleda dojki.

U odnosu na prošlu godinu, uzeto je za 8,8% više Papa testova, a za 5,4% manje transvaginalne sonografije.

Na 100 korisnica kod njih 70,8 napravljen je Papa test barem jedanput, po čemu je IŽ vodeća županija u RH (RH 58,6).

Stopa žena kod kojih je Papa test uzet barem jedanput na 100 žena u skrbi ginekologa u ugovornim ordinacijama bila je 20,1% (RH 18,9%), odnosno svakoj petoj ženi u skrbi.

Na 100 korisnica obavljeno je 33,5 transvaginalnih sonografija, odnosno kod svake treće korisnice.

Ukupno je bilo 11.710 pregleda trudnica, od toga 1.518 prvih posjeta/trudnica, što je nešto manje od broja rođene djece u Županiji (2021.g. 1.664). Evidentirano je 9.580 pregleda ultrazvukom u trudnoći i 276 poduka o pravilnoj prehrani i oralnoj higijeni trudnica.

Trudnice su najčešće u dobi 30-39 godina (55,6%), a slijede one u dobi 19-29 godina (38,5%).

Svaka trudnica posjetila je ginekologa u prosjeku 7,7 puta (RH 6,9), a 6,3 puta je napravljen ultrazvuk u trudnoći, u odnosu na prošlu godinu više za oba pokazatelja.

Poduka o pravilnoj prehrani i oralnoj higijeni bilo je za 72,8% manje u odnosu na prethodnu godinu.

Zbog planiranja obitelji bilo je ukupno 3.249 savjetovanja, od toga 1.370 prvih savjetovanja.

U odnosu na prethodnu godinu bilo je za 31,0% manje savjetovanja oko planiranja obitelji.

Na 100 korisnica obavljeno je 11,7 savjetovanja oko planiranja obitelji (RH 18,6).

Većina žena koja je zbog kontracepcije došla prvi put bila je u dobi 19-29 godina (58,9%), odnosno 30-39 godina (27,2%).

Evidentirano je 2.769 edukacija o prevenciji raka dojke, 696 savjetovanja za prevenciju spolnoprenosivih bolesti i 489 savjetovanja o prevenciji pretilosti.

Navedenih preventivnih aktivnosti ukupno obavljeno je za 43,4% manje u odnosu na prošlu godinu.

Izdane su 2,2 uputnice po korisnici (RH 2,0), odnosno 1,5 uputnica po pregledu (RH 1,3).

Od ukupnog broja izdanih uputnica (61.172), većina (82,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage, 8,9% na ambulantno liječenje, a 3,4% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled (RH 8,4%).

Najčešće su izdavane uputnice za kliničku citologiju (34,5%), medicinsku mikrobiologiju (19,9%), medicinsku biokemiju (12,6%), transfuzijsku medicinu (5,8%), fetalnu medicinu i opstetriciju (5,5%) te ginekologiju i opstetriciju (4,1%).

U ugovornim ordinacijama izdano je 1,4 recepta po korisnici (RH 1,6).

Dvije trećine izdanih recepta (66,2%) bili su lijekovi za mokraćni sustav i spolni hormoni. Najčešće su izdavani ginekološki antiinfektivi i antiseptici (27,0%).

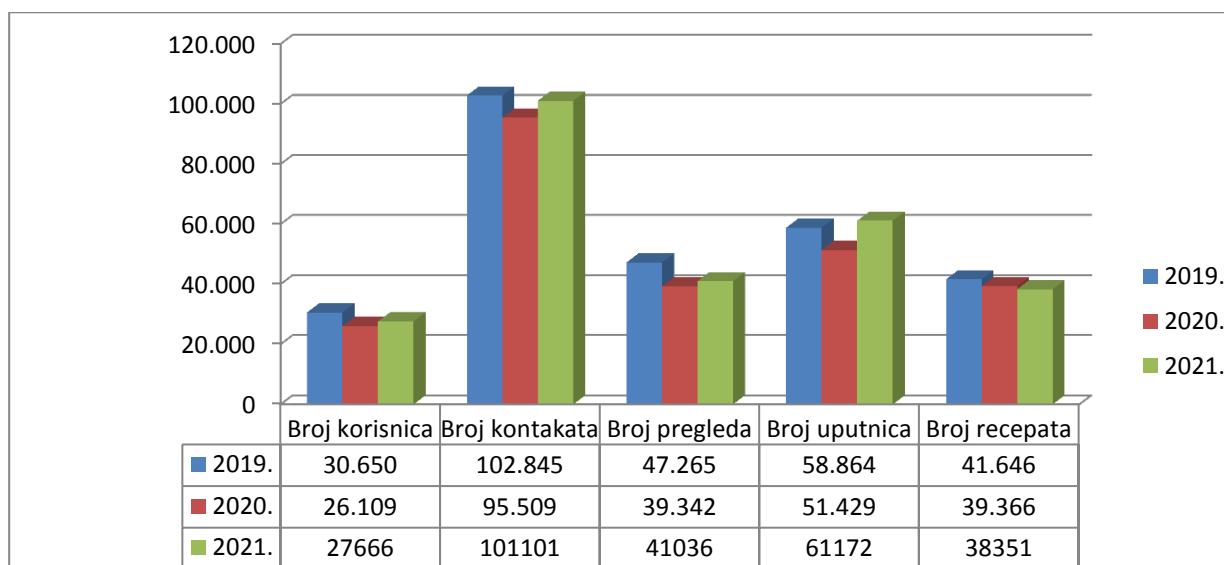
Prepisano je 6.089 oralnih kontraceptiva. Žena fertilne dobi je 2021.g. prema Popisu stanovništva 2021. bilo 38.861.

Oralni kontraceptivi izdani su za 15,7% žena fertilne dobi.

Najčešće su evidentirani *specijalni pregledi osoba bez tegoba* (24,7%), *osobe koje traže savjete* (6,4%), druge upale rodnic i stidnice (6,3%), *postupci u vezi sa sprječavanjem neželjene trudnoće* (4,8%), benigna (dobroćudna) displazija dojki (4,7%), menopauzalni i drugi perimenopauzalni poremećaji (4,3%), poremećaji menstruacije (4,0%) i upala vrata maternice (3,3%).

Evidentirano je ukupno 6.478 dijagnoza u poglavlju Trudnoća porođaj i babinje (4,3 na 1 trudnicu). Najčešće su evidentirane dijagnoze krvarenje u ranoj trudnoći (20,9%) te infekcije mokraćnog i spolnog sustava u trudnoći (17,8%).

U odnosu na 2020.godinu, manji je broj izdanih recepta za 2,6%, ali je veći broj izdanih uputnica za 18,9%, broj korisnica za 6,0%, broj kontakata za 5,9%, broj pregleda za 4,3%. U odnosu na 2019.g., manji je broj pregleda za 13,2%, korisnica za 9,7%, recepta za 7,9%, a veći je broj uputnica za 3,9%, u sklopu pandemije COVID-19 bolesti.

Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti zdravstvene zaštite žena od 2019.-2021.g.

2.5.2. NEUGOVORNE ORDINACIJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽENA

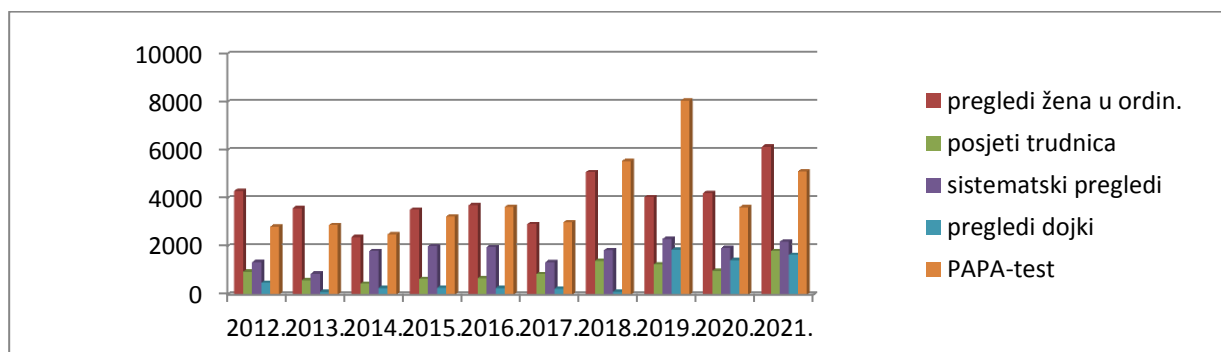
Prema prikupljenim godišnjim izvješćima iz neugovornih ordinacija (6 lokaliteta/ordinacije), bilo je 5.890 korisnica, obavljeno je 6.141 pregleda, 4.338 preventivna pregleda, uzeto je 5.115 Papa testova, a kod 28,0% utvrđeno je patološko stanje.

U neugovornim ordinacijama zdravstvenu zaštitu je koristilo 17,6% ukupnih korisnica (u ugovornim i neugovornim ordinacijama), odnosno 6,0% osiguranih žena u dobi iznad 12 godina.

U neugovornim ordinacijama bilo je 1.240 prvih posjeta trudnica odnosno 1.811 ukupnih posjeta trudnica, što znači da ih je svaka trudnica posjetila samo 1,5 puta, te je trudnoću nastavila pratiti u ugovornim ordinacijama. Obavljeno je 13,4% ukupnih posjeta trudnica (u ugovornim i neugovornim ordinacijama).

Broj korisnica bio je za 36,8% veći u odnosu na 2020.g.(prikupljeno jedno izvješće više), a broj pregleda u neugovornim ordinacijama veći je za 45,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj preventivnih pregleda je 15,3 % veći u odnosu na 2020.g., a broj Papa testova za 41,1% veći nego lani.

Slika 1 - Rad privatnih neugovornih ginekoloških ordinacija od 2012. do 2021.g.

2.6. ZAŠTITA I LIJEČENJE USTA I ZUBI

2.6.1. UGOVORNE ORDINACIJE U ZAŠTITI I LIJEČENJU USTA I ZUBI

Prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 62.571 korisnika zdravstvene zaštite, od toga 54,5% ženskog spola.

U ugovornim ordinacijama uslugama se koristilo 29,4% ukupno osiguranih osoba:

- 28,8% predškolske djece,
- 51,1% školske djece i mladih,
- 28,6% odraslih i
- 21,9% starijih.

Ostvareno je 217.184 kontakata, 3,5 kontakata po korisniku, broj kontakata po korisniku najveći je u dobi 65 do 79 godina (4,2).

Obavljeno je 70.850 sistematskih pregleda, od toga 54,3% kod osoba ženskog spola. Sistematskih pregleda na 100 korisnika bilo je 113,2, najviše u predškolskoj (157,2) i školskoj dobi (127,6).

Obavljeno je 285.517 radova, od toga najviše liječenja mekih tkiva (156.832 ili 54,9%), zatim plombiranih zubi (101.568 ili 35,6%), vađenja zubi (21.412 ili 7,5%) i protetskih radova (5.705 ili 2,0%).

Plombiranih na 100 izvađenih zuba bilo je 474,4, 505,0 kod ženskog i 443,6 kod ženskog spola. Najviše plombiranih zuba na 100 izvađenih je u dobi 19-34 godine.

Svakom korisniku u prosjeku je plombirano 1,6 zuba, imao je 2,5 liječenja mekih tkiva, svakom trećem je izvađen zub, a svakom jedanaestom su rađeni protetski radovi. Na jedva izvađeni zub, plombirano je njih 4,7.

Izdano je 33,4 uputnica na 100 korisnika.

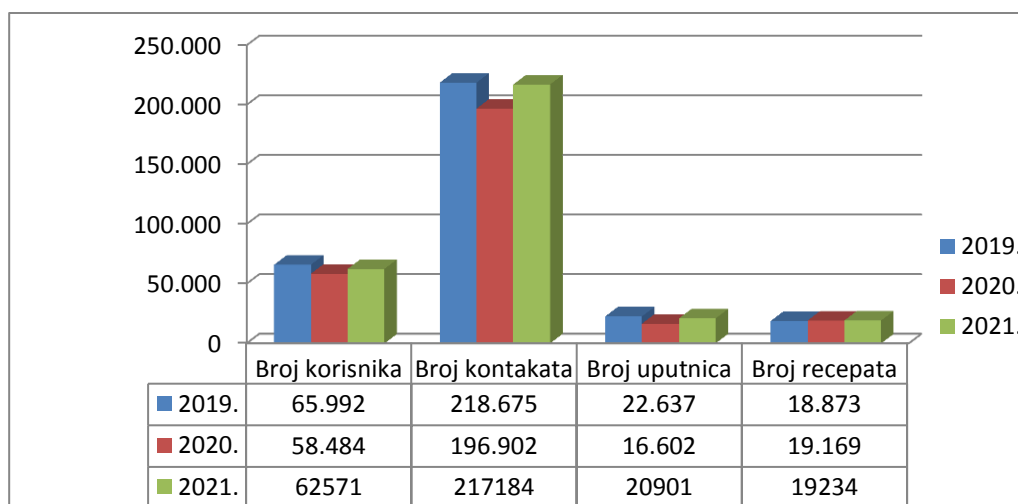
Od ukupnog broja izdanih uputnica (20.901), većina (54,3%) se odnosila na dijagnostičke pretrage, a 24,9% na (prvi ili kontrolni) konzilijarni pregled. Za ambulantno liječenje je izdano 19,5% uputnica.

Najčešće su izdavane uputnice za radiologiju (dentalna radiološka dijagnostika) (52,3%), ortodonciju (21,8%) i oralnu kirurgiju (14,0%).

Izdano je 30,7 recepata na 100 korisnika.

Najčešće su izdavani recepti iz podgrupe beta-laktamskih penicilina (53,9%), makrolida i linkozamida (19,7%), derivata propionske kiseline (11,3%) te amebicidi i slični pripravci (4,9%).

U odnosu na 2020.godinu, veći je broj izdanih uputnica za 25,9%, broj kontakata za 10,3%, broj korisnika za 7,0%. U odnosu na 2019.g., veći je broj recepata za 1,9%, a manji je broj uputnica za 7,7%, broj korisnika za 5,2%, u sklopu pandemije COVID-19 bolesti.

Slika 1 – Pokazatelji rada u djelatnosti dentalne medicine od 2019. do 2021.godine

Najčešće zabilježene dijagnoze bile su:

- drugi specijalni pregled i ispitivanje osoba bez tegoba i utvrđene dijagnoze (27,0%),
- zubni karijes (22,6%),
- bolesti pulpe i periapikalnih tkiva (14,2%),
- ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva (14,1%)
- ostali poremećaji zubi i potpornih struktura (6,6%) te
- gingivitis i periodontalne bolesti (6,4%).

Svaka četvrta dijagnoza u ugovornim ordinacijama dentalne medicine je zubni karijes.

2.6.2. NEUGOVORNE ORDINACIJE U ZAŠTITI I LIJEČENJU USTA I ZUBI

Prema dostavljenim godišnjim izvješćima o radu u djelatnosti za liječenje usta i zubi, radilo je 86 subjekata s punim radnim vremenom, 124 doktora dentalne medicine, 13 specijalista te 90 zdravstvenih radnika više, srednje i niže stručne spreme.

Bilo je 44.913 korisnika usluga. U odnosu na 2020.g., bilo je 25,1% više korisnika.

U neugovornim ordinacijama usluge je koristilo 41,8% ukupnih korisnika (ugovornih i neugovornih ordinacija).

Evidentirano je 86.274 posjeta i 6.917 sistematskih pregleda. Obavljeno je ukupno 79.901 radova, od toga najviše plombiranih zubi (46,0%), protetskih radova (26,3%), vađenja zubi (15,2%) i liječenja mekih tkiva (12,5%).

Svaki korisnik je prosječno 2,9 puta posjetio neugovornu ordinaciju. U odnosu na 2020.godinu, bilo je 16,0% više posjeta.

Prema broju korisnika, u neugovornim ordinacijama IŽ je druga županija u RH (iza Primorsko-goranske županije), a prema broju posjeta i obavljenih radova prva (podaci HZJZ).

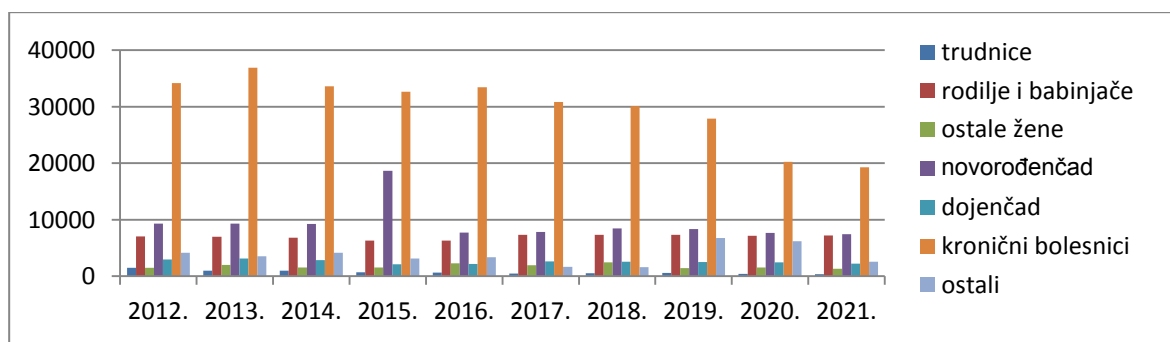
2.7. PATRONAŽA

Patronažnu djelatnost Istarskih domova zdravlja u 2021. godini pružale su 42 prvostupnice sestrinstva: u Ispostavi Buzet 2, Pazin i Rovinj po 4, Labin, Poreč i Umag po 5 te Pula 17.

Tijekom godine u patronažnoj djelatnosti bilo je registrirano 40.411 posjeta. Najviše je bilo posjeta kroničnim bolesnicima (47,7%), zatim novorođenčadi (18,4%) te roditeljima i babinjačama (17,9%).

Najčešće su patronažne posjete kod žena (69,9%), ali ne samo zbog ostvarenih posjeta vezanih uz trudnoću i porod, već i zbog posjeta kroničarima (47,4% posjeta kroničarima su posjeti ženama).

U odnosu na 2020.godinu, bilo je ukupnih posjeta za 11,5% manje, odnosno posjeta kroničnim bolesnicima za 4,7% manje, zbog protuepidemijskih mjera protiv COVID-19 bolesti.

Slika 1 - Patronažni posjeti od 2012. do 2021. godine prema vrsti

2.8. ZDRAVSTVENA NJEGA U KUĆI

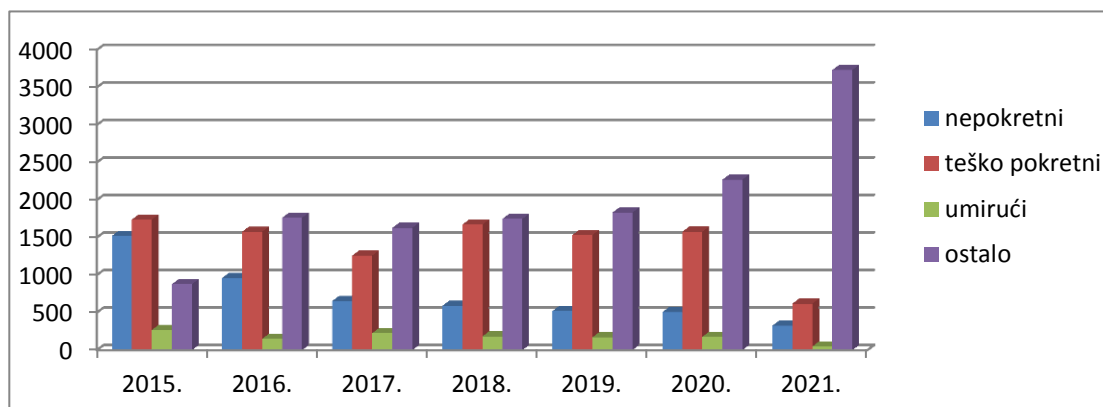
Zdravstvenu njegu u kući pružala su 51 zdravstvena radnika (10 manje nego lani - 61): 6 prvostupnika/ica sestrinstva i 45 srednje stručne spreme (44 medicinske sestre i 1 fizioterapeut).

Korisnika je bilo 4.727 (4,3% više nego lani), od toga 75,6% bili su novi korisnici. Novi korisnici su većinom prihvaćeni u skrb od kuće (75,1%), zatim iz bolnice (24,8%). Tijekom godine umrlo je 449 korisnika (9,5% ukupnog broja korisnika), većinom kod kuće (87,1% umrlih). Oko 2/3 korisnika (63,7%) zdravstvene njege u kući je u dobi iznad 75 godina. Većina korisnika su žene (61,6%). Žene u dobi iznad 75 godina čine gotovo 1/2 korisnika (42,5%). Obzirom na funkcionalnu sposobnost većina korisnika je u kategoriji „ostalo“ (79,1%), teško

pokretne osobe (13,1%), nepokretne osobe (6,9%) i umirući (1,0%), dakle oko 1/4 korisnika su teško pokretni, nepokretni ili umirući.

Vodeće dijagnoze kod korisnika su bolesti cirkulacijskog sustava (22,7%), novotvorine (17,4%), bolesti kože i potkožnog tkiva (9,2%), ozljede i otrovanja (7,8%) te bolesti živčanog sustava (6,9%).

Provedeno je 308.042 postupaka, za 2,1% više postupaka nego lani. Najveći broj postupaka odnosio se na zbrinjavanje kronične rane (19,4%), a slijedi kompletna zdravstvena njega nepokretnog ili teško pokretnog bolesnika odnosno poduka obitelji (po 13,9%) i sprječavanje komplikacija dugotrajnog ležanja (12,0%). Bilo je 65,2 postupaka po 1 korisniku (lani 66,6).

Slika 2 - Korisnici prema funkcionalnim sposobnostima od 2015. do 2021. godine

2.9. HITNA MEDICINA

Prema izvješćima Nastavnog zavoda za hitnu medicinu Istarske županije radilo je 45 timova, 157 radnika od čega 45 liječnika, 14 radnika više i 47 srednje stručne sprema te 51 vozač. Nastavni zavod raspolaže s 28 sanitetskih vozila.

Prosječno je jedan tim hitne medicine skrbio za 4.728,6 stanovnika, a pružaju usluge i turistima.

Registrirali su ukupno 38.367 intervencija (lani 29.272), od toga 22.327 intervencija u ordinaciji (58,2% intervencija), 10.548 intervencija u kući pacijenta (27,5%) i 5.492 intervencija na terenu (14,3%). Prema podacima HZJZ-a 46,0% intervencija u IŽ je prioriteta V – nehitni pacijenti (RH 46,8%).

Najviše intervencija u ordinaciji po osiguraniku imale su ispostave Buzet (35,2 intervencija na 100 osiguranika), Labin (27,9), Umag (23,0) i Pazin (16,1). Ove ispostave pokrivaju područja koja nemaju dežurnu ambulantu obiteljske medicine odnosno hitni bolnički prijem.

Najviše intervencija u kući po osiguraniku imale su ispostave Pazin, Labin, Buzet i Pula, a intervencija na terenu Poreč.

Sve dobne skupine, osim starijih, najčešće koriste intervencije u ordinaciji. Kod predškolske djece intervencije u ordinaciji čine 94,2%, dok školska djeca i mladi osim ordinacije (75,6%), koriste i intervencije na terenu (16,6%). Odrasli najčešće koriste usluge u ordinaciji 64,2%, zatim na terenu 16,4% i u kući 19,4%. Starije osobe nakon najčešćih intervencija u kući (58,3%) koriste usluge u ordinaciji (26,0%) i na terenu 15,7%.

Na 100 osiguranika bilo je 18,0 intervencija: 10,5 u ordinaciji, 5,0 u kući i 2,6 na terenu.

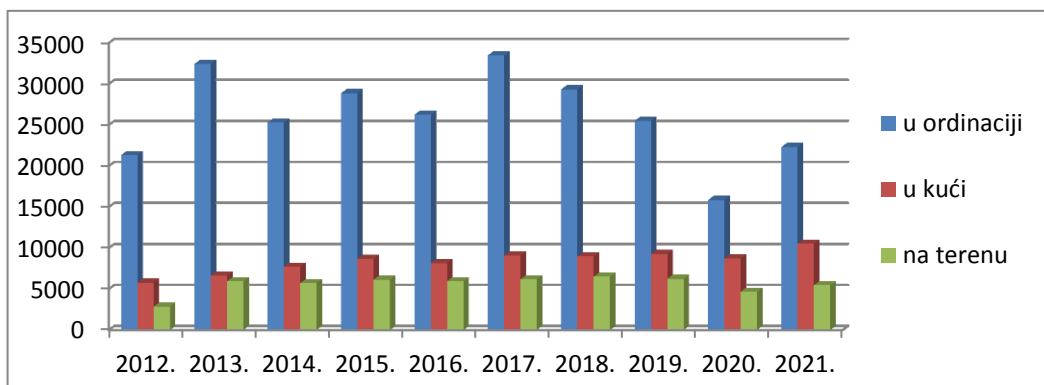
Na 100 osiguranika, najviše intervencija u ordinaciji pruženo je predškolskoj (41,5).

Starijim osobama pruženo je najviše intervencija u kući (13,1 intervencija na 100 osiguranika) i najviše intervencija na terenu na 100 osiguranika (3,5 na 100 osiguranika).

Intervencije su pružene većinom muškarcima (56,0%), osim u starijoj dobi (52,7% žene). Muškarcima je pruženo 58,2% intervencija na terenu i 59,1% u ordinaciji. Ženama je pruženo 51,8% intervencija u kući. U starijoj dobi sve vrste intervencija (osim u ordinaciji) su većinom pružene ženama (52,7%), dok su u srednjoj dobi sve intervencije većinom pružene muškarcima (55,9%).

U odnosu na prethodnu godinu, zabilježen je porast broja intervencija (za 31,1%), u ordinaciji (za 40,8%), u kući (za 20,8%), na terenu (za 17,4%).

U odnosu na 2019.g., veći je broj intervencija u kući (za 13,6%), a manji broj u ordinaciji (za 12,5%) i na terenu (za 12,2% %).

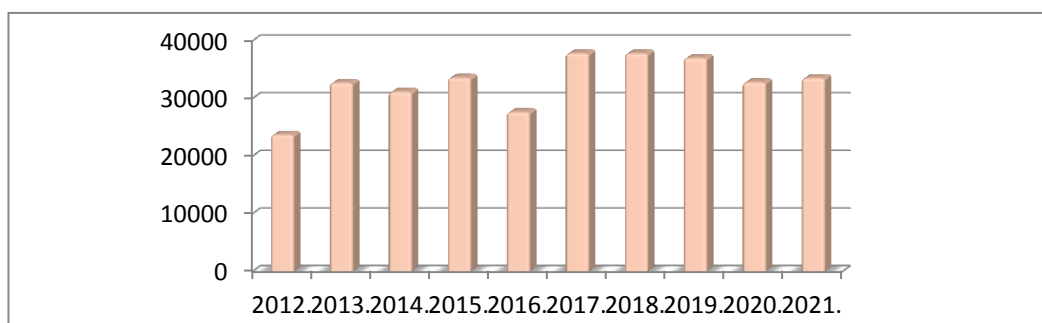
Slika 3 - Broj intervencija hitne medicine od 2011. do 2021. godine

Najčešće registrirane bolesti i stanja u djelatnosti hitne medicine bile su:

- o osobe koje se koriste zdrav. službom radi pregleda i istraživanja (12,2%)
- o bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (4,2%),
- o osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi specifičnih postupaka i njege (3,0%)
- o hipertenzivne bolesti (2,9%),
- o druge srčane bolesti (I26-I53) (1,9%)
- o akutne infekcije gornjeg dišnog sustava (1,8%),
- o prijelomi (1,8%).
- o dermatitis, egzemi i urtikarije (1,4%),

2.10. SANITETSKI PRIJEVOZ

Prema godišnjim izvješćima, u **sanitetskom prijevozu (ugovorni i neugovorni)** radila su 82 radnika od čega 42 zdravstvenih radnika srednje stručne spreme i 40 vozača, sa 38 sanitetskih vozila. Obavljeno je 33.554 sanitetskih prijevoza, za 2,2% više nego lani, a u odnosu na 2019.g. manje za 9,4%.

Slika 1 - Broj sanitetskih prijevoza od 2012. do 2021. godine

Broj sanitetskih prijevoza na 100 osiguranika bio je 15,8.

Više od $\frac{3}{4}$ (78,3%) sanitetskih prijevoza bilo je za osobe iznad 65 godina. U polovini (51,9%) sanitetskih prijevoza korisnici su bili muškog spola.

2.11. MEDICINA RADA

U 2021. godini djelatnost medicine rada provodilo je 10 timova s punim radnim vremenom (8 ima ugovor s HZZO-om) i 1 tim s djelomičnim radnim vremenom. Uz 11 specijalista medicine rada radilo je 13 medicinskih sestara /tehničara više i srednje stručne sprege. Nezdravstveni radnici (psiholozi), nisu evidentirani u godišnjim izvješćima.

Ugovorne ordinacije medicine rada imale su u skrbi 58.083 radnika, za 31,7% manji u odnosu na lani (rezultat prestanka ugovora s HZZO-om u jednoj ordinaciji.) Na mjestima s posebnim uvjetima rada bilo je 27.879 (48,0%) radnika. Muškarci čine 69,7% radnika u skrbi medicine rada i 79,8% radnika na mjestima s posebnim uvjetima rada.

Prosječni broj osoba po ugovorenom timu medicine rada iznosio je 7.260,4, a prosječan broj radnika na mjestima s posebnim uvjetima rada 3.484.

U djelatnosti medicine rada obavljeno je ukupno 30.868 pregleda, za 4,5% manje nego lani. Od toga u ugovornim ordinacijama 25.231 pregleda, za 13,4% manje nego lani.

Većina pregleda (81,7%) obavljena je u ugovornim ordinacijama.

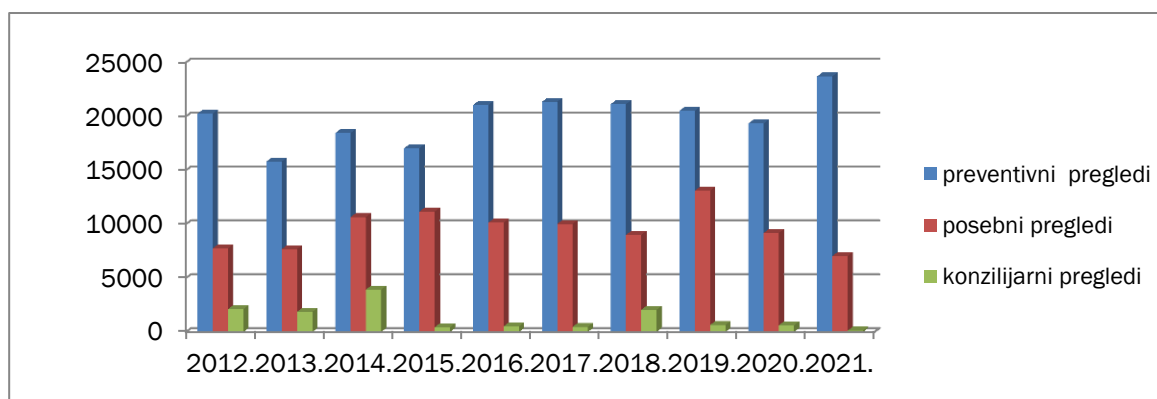
Oko $\frac{3}{4}$ (73,6%) pregleda u medicini rada bilo je kod muškaraca.

Preventivnih pregleda bilo je 23.703 i oni čine 76,8% ukupnih pregleda, a 90,5% preventivnih pregleda obave ugovorne ordinacije. $\frac{3}{4}$ preventivnih pregleda u medicini rada bilo je kod muškaraca.

Posebni pregleda bilo je 7.042, a 52,2% ovih pregleda obave ugovorne ordinacije.

Među preventivnim pregledima najveći udio čine periodični (60,9%), zatim prethodni pregledi (28,8%).

U ugovornim ordinacijama broj preventivnih pregleda je u porastu.

Slika 1 - Rad u djelatnosti medicine rada 2012.-2021. godine (ugovorne ordinacije)

Obavljeno je 14.426 periodičnih pregleda, od toga 92,2% u ugovornim ordinacijama. Prethodnih pregleda bilo je 6.816, od toga 84,7% u ugovornim ordinacijama.

Sistematski pregledi čine samo 1,9% preventivnih pregleda, a evidentirani su samo u ugovornim ordinacijama.

Na preventivnim pregledima 1,8% pregledanih je ocijenjeno radno nesposobnima, 10,9% sposobnima uz ograničenje. Kod 0,8% pregledanih utvrđeno je patološko stanje, a kod 0,2% potrebna je promjena radnog mjesta.

Najčešće registrirane bolesti u djelatnosti medicine rada kod muškaraca bile su: osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (54,7%), osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi drugih razloga (9,8%), poremećaji refrakcije i akomodacije (6,4%), hipertenzivna bolest (4,3%), prekomjerna težina (2,0%), dijabetes melitus (1,8%) i oštećenje sluha (1,3%).

Najčešće registrirane bolesti u djelatnosti medicine rada kod žena bile su: osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (55,8%), poremećaji refrakcije i akomodacije (8,7%), osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi drugih razloga (7,9%), prekomjerna težina (3,2%), hipertenzivna bolest (2,5%), poremećaj štitnjače te bolesti intervertebralnih diskova (po 2,0%).

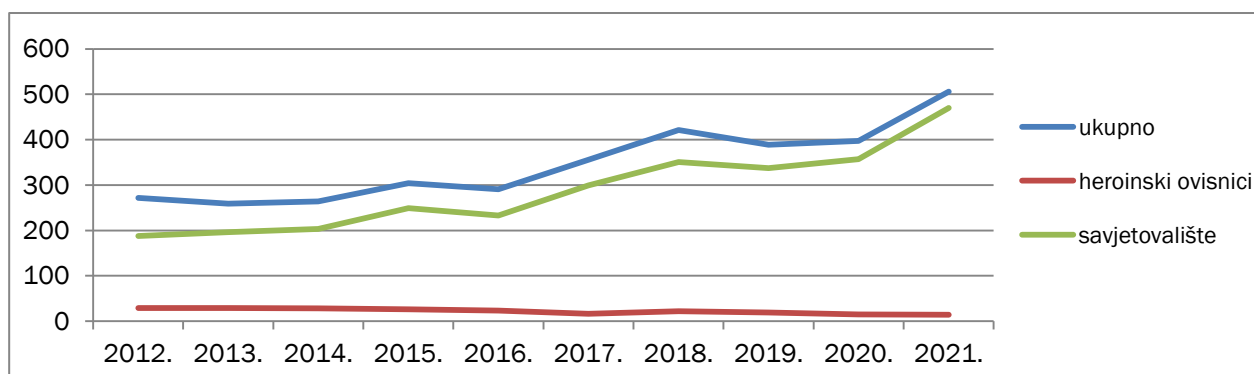
2.12. MENTALNO ZDRAVLJE, PREVENCIJA I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE OVISNOSTI

Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJŽ imala je 2.006 korisnika, 39% korisnika zbog konzumacije ili ovisnosti o drogama te 61% korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje. Dodatno se radilo i s 603 roditelja i članova obitelji (501 zbog problema mentalnog zdravlja i 102 zbog problema s drogom).

U odnosu na prethodnu godinu Služba je ukupno imala veći broj korisnika za 17%. Više od 3/4 korisnika je s prebivalištem na Puljštini.

U 2021.g. broj korisnika koji su došli zbog problema mentalnog zdravlja veći je za 21% od broja osoba u 2020. godini što govori o povećanoj potrebi koja postoji u zajednici za ovom vrstom usluge.

Postoji trend smanjivanja broja novoevidentiranih heroinskih ovisnika, a oni već registrirani su starije životne dobi, kada se kao posljedica uzimanja droga javljaju različiti zdravstveni problemi.

Slika 1 - Broj novoevidentiranih osoba od 2010. do 2021. godine

Godišnje premine desetak ovisnika. Najveći udio u broju korisnika zbog zlouporabe droga čine heroinski ovisnici (81%).

Broj novoevidentiranih korisnika u 2021. godini veći je za 27% u odnosu na prethodnu godinu. Većina (83,4%) novih korisnika je s prebivalištem na Puljštini.

Najveći udio novoevidentiranih čine korisnici savjetovališta za mentalno zdravlje (91%), a slijedi marihuana (3%), heroin (3%), amfetamin (2%) i kokain (1%).

Broj korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje nastavio se povećavati i veći je od broja korisnika koji su dolazili zbog problema s drogom.

Broj novoevidentiranih ovisnika o heroinu (14) manji je za 1 u odnosu na 2020. godinu (15).

Od početka rada (veljača 1996. godine) do kraja 2021. godine evidentirano je ukupno 6.826 korisnika, 49% zbog zlouporabe psihoaktivnih tvari i 51 % zbog različitih problema s područja mentalnog zdravlja. Prikupljanjem podataka o liječenim ovisnicima koji se više ne javljaju u Službu provjerava se uspješnost liječenja te poboljšava skrb o onim ovisnicima koji imaju neku vrstu problema kako bi smanjili razvoj negativnih posljedica na njihovo psihofizičko stanje.

Dugogodišnjom provedbom testiranja na krvlju prenosive bolesti, cijepljenjem negativnih na HBV i motiviranjem pozitivnih na HCV na liječenje, utječe se na smanjenje broja oboljelih od hepatitisa i HIV-a.

U program resocijalizacije liječenih ovisnika uključeno je 11 korisnika zbog nezainteresiranosti poslodavaca i nedostatka financijskih sredstava za podršku doškovanja i prekvalifikacije.

Kroz rad savjetovališta za trudnice ovisnice i roditelje ovisnike obuhvaćeno je oko 15% ovisnika koji su ujedno i roditelji.

Posredovalo se za osobe u ostvarivanju prava iz područja socijalne skrbi (suradnja sa socijalnom skrbi, Crvenim križem i Gradom Pula), u ostvarivanju zdravstvenog i dopunskog osiguranje te ostvarivanja drugih prava na zdravstvenu zaštitu (HZZO), uz status osiguranika (HZMO), pružena pomoć pri izradi osobnih dokumenata i ostale dokumentacije (MUP, matični ured). Kontaktirani su liječnici radi pronalaženja liječnika obiteljske medicine te Zavod za zapošljavanje. Također se radilo s beskućnicima, praćene su osobe koje su aktivne u Udruzi UZPIRO. Pratilo se osobe koje su izašle iz zatvora i komune te su osobe upućivane u komunu.

Najveći broj korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje dolazi iz Pule i njene okolice – 83,5 %.

Prema dobi najveći udio korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje čine odrasli (57,7%), dok djeca i adolescenti čine 42,3%.

U odnosu na prošlu godinu, udio djece i adolescenata u ukupnom broju korisnika savjetovališta za mentalno zdravlje se povećao, dok se udio odraslih korisnika smanjio.

Najveći udio odraslih osoba (51,8%) potražio je pomoć zbog poremećaja raspoloženja, anksioznih poremećaja i reaktivnih stanja, slijede osobe koje su potražile pomoć zbog obiteljskih i partnerskih problema (18,8%), poremećaja osobnosti (3,0%), alkohola (4,7%), te zbog psihoza (2,8%). Najzastupljenije dobne skupine među odraslim korisnicima su od 31 do 50 godina starosti (47,1% odraslih korisnika).

Najveći udio djece i adolescenata dolazi zbog emocionalnih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji te adolescentskih kriza (76,6%), slijede poremećaji u ponašanju (6,5%) te poremećaji učenja i prilagodbe na školu (6,1%). Među djecom i adolescentima najbrojniji su bili korisnici u dobi od 10 – 14 godina starosti (43,9%) i 15-19 godina (42%).

Provedeno je trijažno psihologijsko testiranje u 8 pulskih osnovnih škola. U testiranju je sudjelovao 252 učenika 5. razreda. Kroz provedbu trijažnog psihologijskog testiranja u osnovnim školama prepoznata su djeca koja imaju poteškoća te je dana preporuka da se uključe u tretman kako bi se prevenirao nastanak težih poremećaja. Na ovaj način ojačani su resursi škola i poboljšana suradnja.

Ukupno je na organiziranim tribinama, predavanjima i webinarima sudjelovala 731 osoba.

3. SPECIJALISTIČKO-KONZILIJARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

3.1. LIJEČNIČKE ORDINACIJE

U **specijalističko – konzilijarnoj djelatnosti** u IŽ radi 74 timova s punim radnim vremenom i 86 timova s djelomičnim radnim vremenom. Ugovor s HZZO-om imalo je 53 timova s punim i 54 timova s djelomičnim radnim vremenom.

Pregledi u ugovornim ordinacijama čine 80,9% ukupnih pregleda u SKZZ.

U odnosu na 2020.g., u 2021.g. ukupan broj pregleda je za 6,4% veći, što pripisujemo opuštenijim protuepidemijskim mjerama protiv COVID-19 bolesti (bez lock-downa).

U odnosu na predpandemijsku 2019.g., broj pregleda u ugovorenim specijalističkim djelatnostima u 2021. godini bio je još uvijek manji (za 27,3%) i to gotovo u svim djelatnostima, dok je porast pregleda evidentiran u dermatologiji (za 78,0%), psihijatriji (za 6,4%) i ortopediji (za 1,8%).

Najveći udio čine pregledi u specijalnosti interne medicine (15,9%), fizikalne medicine i rehabilitacije (14,8%), oftalmologiji (12,9%), kirurgiji (9,9%) i objedinjenom hitnom bolničkom prijemu (OHBP) (8,6%).

Na OHBP-u je obavljeno 23.886 pregleda.

U odnosu na 2020.g., u 2021.g. broj pregleda na OHBP-u je za 39,7% veći.

U **neugovornim ordinacijama** obavljeno je 97,3% ukupnih pregleda u urologiji, 42,6% dermatologije i venerologije, 28,7% u fizikalnoj medicini i rehabilitaciji, 28,6% u internoj medicini, 23,2% pregleda u psihijatriji.

U Puli je obavljeno 77,3 % ukupnih pregleda u ugovornim ordinacijama, odnosno 77,2% ukupnih pregleda u SKZZ, što također ukazuje na nedovoljnu dostupnost pregleda u SKZZ u ostalim dijelovima Županije.

Najčešće evidentirane skupine bolesti su:

- bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva s učešćem u ukupnom pobolu od 18,4%,
- čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (11,8%),
- bolesti oka i očnih adneksa (10,5%) ,
- ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (8,7%),
- bolesti cirkulacijskog sustava (8,1%).

Vodeće pojedinačne dijagnoze kod oba spola ukupno su:

- osobe koje se koriste zdravstvenom službom radi pregleda i istraživanja (9,4%),
- bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije (7,3%),
- novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode (4,8%),
- artroze (3,2%),
- prijelomi (3,1%).

3.2. ORTODONTSKE ORDINACIJE

U 2021. godini radilo je 10 timova s punim radnim vremenom (6 imaju ugovor s HZZO-om).

Kod ugovornih ortodonata obavljeno je 6.068 posjeta i načinjeno 3.573 protetskih radova/aparata. Kod neugovornih ortodonata registrirano je 1.843 posjeta i 619 protetskih radova.

4. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

4.1. KAPACITETI I RAD STACIONARNIH ZDRAVSTVENIH USTANOVA

Stacionarne zdravstvene ustanove u IŽ - Opća bolnica Pula, Specijalna bolnica za ortopediju i rehabilitaciju "Martin Horvat" Rovinj - Rovigno te stacionari u Umagu, Labinu i Pazinu i hemodijalize u Labinu i Umagu pri Istarskim domovima zdravlja.

U stacionarnim ustanovama u IŽ ukupno ima 731 kreveta (3,5 na 1.000 stanovnika), a s HZZO ima ugovoreno 529 kreveta (2,5/1.000 stanovnika).

U 2021. godini zabilježeno je 18.063 otpuštenih bolesnika (86,0 na 1.000 stanovnika). Prosječna dužina liječenja u OB Pula iznosila je 5,9 dana, u stacionarima IDZ od 16,1 do 18,9 dana, a u Bolnici Rovinj 18,7 dana.

U odnosu na 2020.g. bilo je 9,3% više ispisanih bolesnika i 2,5% više evidentiranih bolničkih dana, dok je u odnosu na 2019.g. bilo 9,7% manje ispisanih bolesnika i 20,7% manje bolničkih dana čemu je najvećim dijelom doprinijela reorganizacija rada bolnica uslijed pandemije COVID-19 bolesti.

U OB Pula najduža prosječna dužina liječenja je u djelatnosti infektologije (8,5 dana), neurologije (8,3 dana), psihijatrije (7,9 dana), interne (6,7 dana) te kirurgije (4,7 dana).

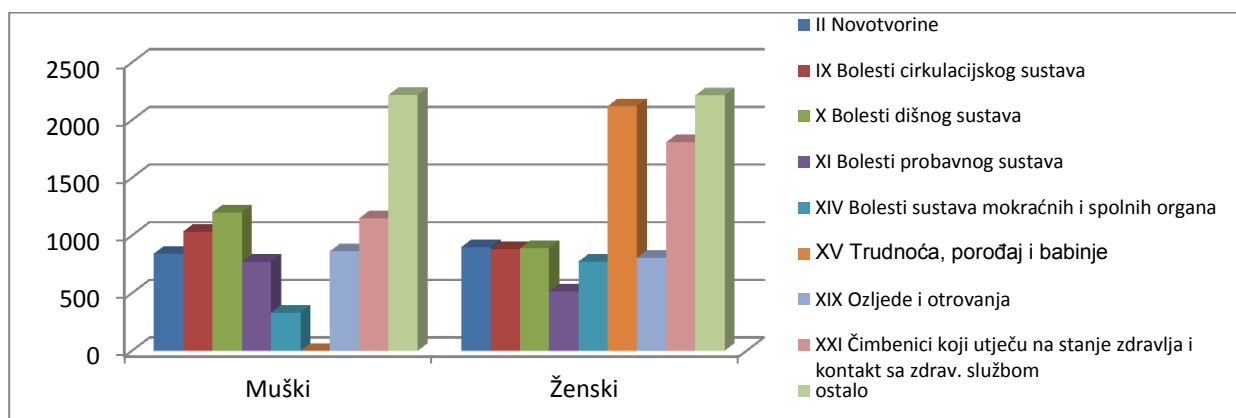
U stacionarnim ustanovama umrlo je 1.192 bolesnika, najviše u OB Pula (927 ili 77,8% od umrlih u zdravstvenim ustanovama u IŽ), dok je u stacionarima Istarskih domova zdravlja umrlo 265 osoba: u stacionaru Pazin (112 ili 9,4%), Labin (106 ili 8,9%) i Umag (47 ili 3,9%).

Broj umrlih u OB Pula najveći je u djelatnosti interne medicine (51,5% ukupno umrlih), infektologije (24,5%), kirurgije (15,2%) i neurologije (7,7%).

4.2. BOLESTI I STANJA EVIDENTIRANI U STACIONARNOM LIJEČENJU U USTANOVAMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJU

Tijekom 2021. godine u bolnicama u Istarskoj županiji zabilježeno je 19.325 hospitalizacija u stacionarima (najviše u OB Pula - 88,5%) uz 155.677 ostvarenih dana bolničkog liječenja.

Među ustanovama postoje razlike u dobnom sastavu bolesnika: OB Pula liječi osobe svih dobni skupina; stacionari IDZ-a većinom osobe starije dobi-75,1% bile su osobe iznad 70 godina; Bolnica Rovinj rehabilitira osobe raznih dobni skupina, ali je 78,8% bolesnika bilo iznad 50 godina.

Slika 1 - Vodeće skupine bolesti ili stanja evidentiranih u bolnicama u Istarskoj županiji (stacionarno liječenje) u 2021. godini po spolu

U OB Pula najveći udio hospitaliziranih osoba oba spola (8,1%) bio je kao virusna pneumonija, slijedi novorođenčad (7,3%), zdravi pratilac bolesnika (3,8%) – većinom žene (96,0%), jednoplodni spontani porođaj (3,1%), senilna katarakta (2,6%) te cerebralni infarkt (2,2%).

U IDZ najveći je udio bolesnika hospitaliziran zbog palijativne skrbi (37,4%).

Vodeće pojedinačne dijagnoze po broju pacijenata u bolnici Rovinj u 2021. godini bile su: poremećaj mišićno-koštanog sustava (22,5%), zdravi pratilac bolesnika (18,5%), paraplegija i tetraplegija (11,4%), prisutnost drugih funkcionalnih implantata (7,4%) i hemiplegija (5,3%).

Vodeće dijagnoze po broju bolničkih dana liječenja u stacionarnim ustanovama u IŽ bile su: virusna pneumonija (9,4%), osobe u kontaktu sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (4,5%), ostale medicinske skrbi (4,1%), poremećaji mišićno-koštanog sustava nakon određenih postupaka (4,0%) i cerebralni infarkt (3,0%).

4.3. BOLESTI I STANJA EVIDENTIRANI U DNEVNIM BOLNICAMA U USTANOVAMA U ISTARSKOJ ŽUPANIJU

Tijekom 2021. godine zabilježeno je 64.469 boravaka u dnevnim bolnicama, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u Istarskoj županiji uz 77.204 ostvarenih dana liječenja. Najviše boravaka bilo je u OB Pula (90,0%). Prosječna dužina liječenja u dnevnim bolnicama iznosila je 1,3 dana.

U dnevnim bolnicama, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u ustanovama u Istarskoj županiji najčešće su bolesti mokraćnih i spolnih organa (39,4%), novotvorine (21,0%), bolesti

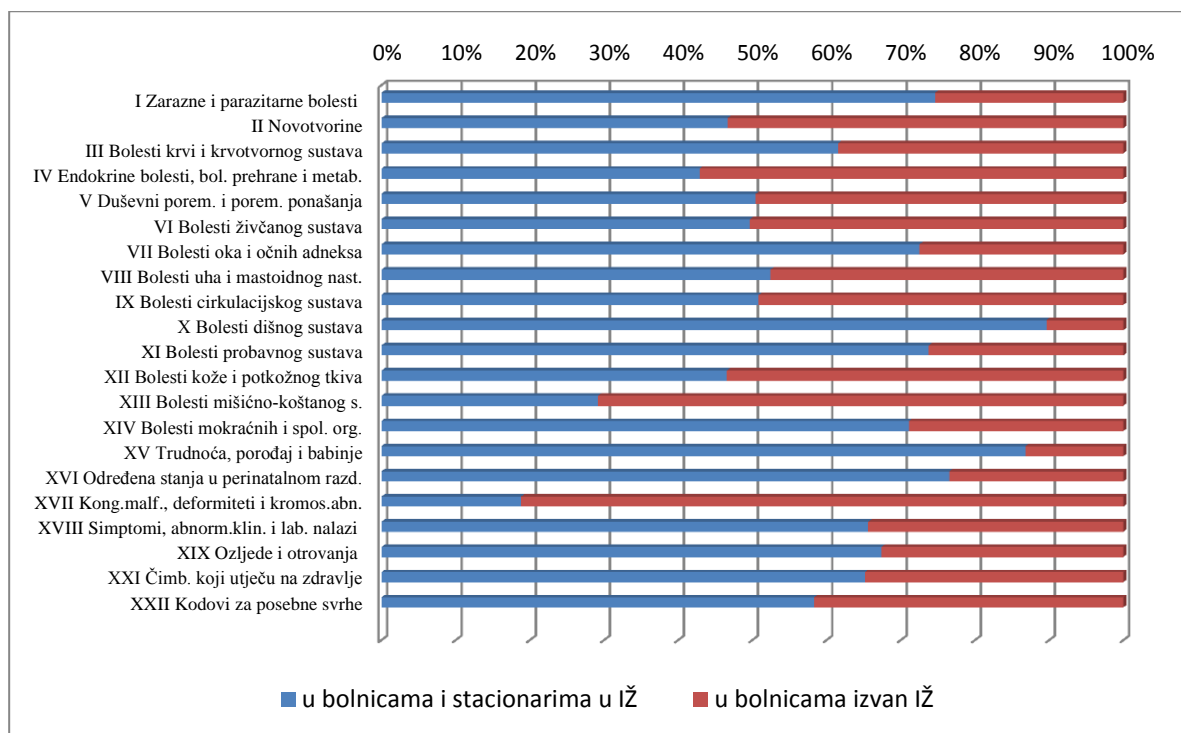
mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (6,0%) te duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (5,9%).

Najčešće dijagnoze u 2021. godini bile su kronično bubrežno zatajenje (37,1%), što je i očekivano obzirom da se hemodijaliza kod pacijenata provodi svaka 2-3 dana, slijedi rak dojke (2,8%), bol u leđima odnosno anemija zbog manjka željeza (po 2,1%).

4.4. BOLESTI ILI STANJA EVIDENTIRANA KOD STANOVNIKA ISTARSKE ŽUPANIJE U SVIM BOLNICAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

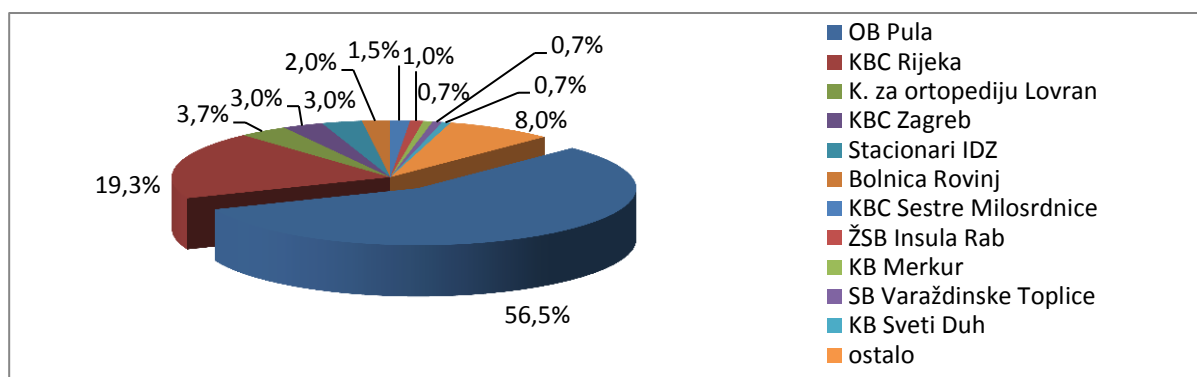
U svim bolnicama u RH u 2021. godini liječeno je 28.226 bolesnika s prebivalištem u IŽ, 12.952 muškaraca i 15.274 žena. Stopa bolničkog liječenja bila je 134,4/1.000 stanovnika.

Prema skupinama bolesti, najveći je udio bolesnika hospitaliziran zbog čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (13,8%), novotvorina (13,0%), bolesti cirkulacijskog sustava (12,3%), trudnoće, porođaja i babinja (8,4%) te bolesti dišnog sustava (7,8%).

Slika 2 - Struktura bolesti ili stanja evidentiranih kod hospitaliziranog stanovništva s prebivalištem u IŽ u 2021. godini po liječenju u bolnicama u IŽ ili izvan nje

Prema podacima HZJZ-a, najviše pacijenata iz Istarske županije gravitiralo je u 2021. godini u OB Pula (56,5%), zatim u KBC Rijeka (19,3%), Kliniku za ortopediju Lovran (3,7%), KBC Zagreb odnosno stacionare IDZ (po 3,0%) te u Bolnicu Rovinj (2,0%).

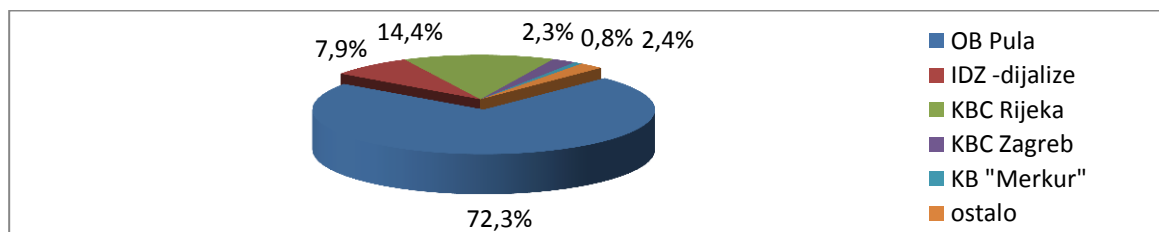

Slika 3 - Gravitacije pacijenata (stacionarno liječenje, uključeni porodi, živorođena djeca, prekidi trudnoće i bolnička rehabilitacija) iz Istarske županije prema stacionarnim ustanovama u RH u 2021.godini

U bolnicama u IŽ (OB Pula, Bolnica Rovinj, stacionari IDZ) u 2021. godini liječena je većina (61,5%) bolesnika s prebivalištem u IŽ, 57,6% muškaraca s prebivalištem u IŽ i 64,8% žena s prebivalištem u IŽ.

U bolnicama izvan IŽ su stanovnici IŽ hospitalizirani u većem udijelu zbog kongenitalnih malformacija, deformiteta i kromosomskih abnormalnosti (81,2% hospitalizacija zbog ove skupine bolesti), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva (70,8%), endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (57,1%), bolesti kože i potkožnog tkiva (53,4%), novotvorina (53,3%) te bolesti živčanog sustava (50,3%).

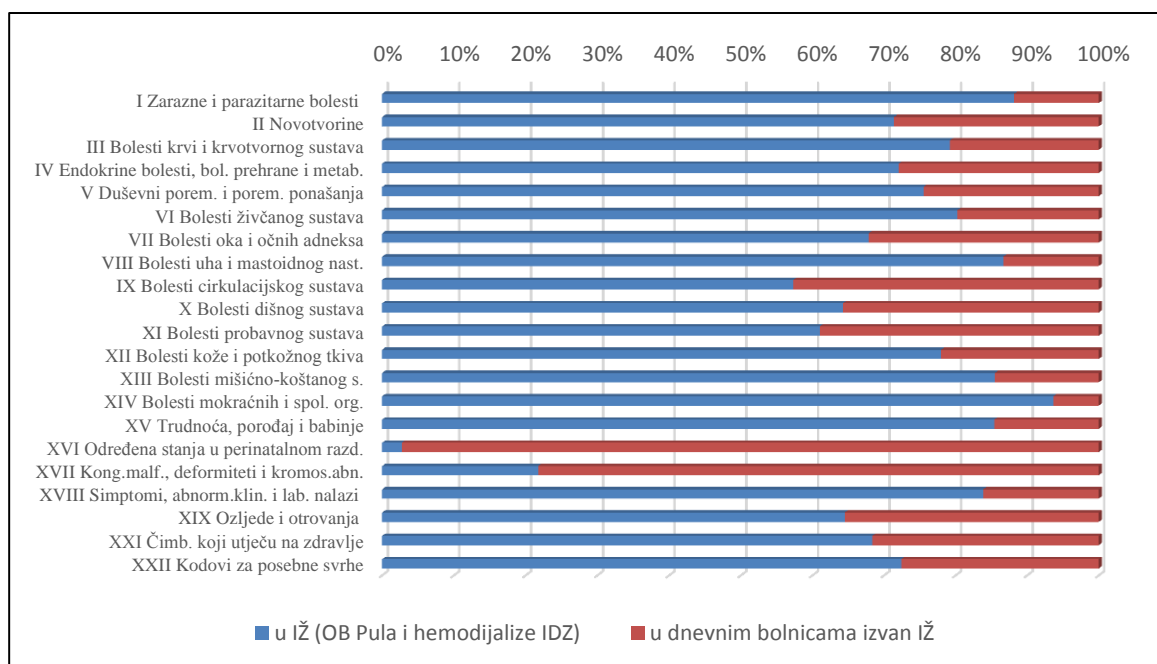
U svim dnevnim bolnicama u RH u 2021. godini zabilježeno je 78.704 ispisanih bolesnika s prebivalištem u IŽ. U dnevne bolnice u Istarskoj županiji gravitiralo je 80,2% stanovnika Istarske županije (72,3% OB Pula i 7,9% hemodijalize u IDZ-u), 14,4% u KBC Rijeka, 2,3% u KBC Zagreb, 0,8% u KB Merkur te 2,4% u ostale zdravstvene ustanove u RH.

Slika 4 - Gravitacije pacijenata (dnevna bolnica) iz Istarske županije prema stacionarnim ustanovama u RH u 2021.godini

U dnevnim bolnicama u IŽ (OB Pula, hemodijalize IDZ) u 2021. godini liječena je većina (80,2%) bolesnika s prebivalištem u IŽ.

Stanovnici IŽ su u dnevnim bolnicama izvan IŽ najčešće boravili zbog određenih stanja nastalih u perinatalnom razdoblju (97,3%), kongenitalnih malformacija, deformiteta i kromosomskih abnormalnosti (78,3%), te bolesti cirkulacijskog sustava (42,7%).

Slika 5 - Struktura bolesti ili stanja evidentiranih u dnevnoj bolnici, jednodnevnoj kirurgiji i hemodijalizi u 2021. godini kod stanovništva IŽ prema liječenju u Istarskoj županiji ili izvan nje

Kod stanovnika IŽ evidentirano je 1.575 bolničkih rehabilitacija u RH, češće kod osoba ženskog spola (54,5%). Najčešće bolesti ili stanja bile su bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (50,5%), zatim čimbenici koji utječu na zdravlje i kontakt i zdravstvenom službom (23,2%), bolesti živčanog sustava (18,3%) te ozljede (5,9%). Navedene bolesti istim su redoslijedom (u drugim postocima) zastupljene kod oba spola.

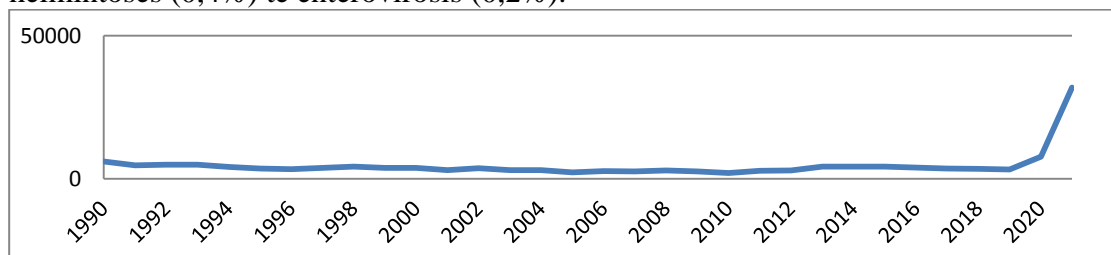
U Bolnicu Rovinj radi bolničke rehabilitacije gravitiralo je 36,6% stanovnika IŽ, slijedi Thalassotherapia Opatija (21,4%), Varaždinske Toplice (12,6%), Daruvarske Toplice (6,6%) te Thalassotherapia Crikvenica (6,2%).

5. ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJE, MIKROBIOLOŠKI I ZDRAVSTVENO – EKOLOŠKI POKAZATELJI, HRANA I PREHRANA

5.1. ZARAZNE BOLESTI

U 2021. godini u IŽ prijavljeno je 31.914 osoba oboljelih od zaraznih bolesti i kliconoštva (stopa 151,6/1.000 stanovnika).

Najčešće prijavljena zarazna bolest u 2021. godini bila je novootkrivena COVID-19 bolest koju uzrokuje novi soj koronavirusa SARS-CoV-2 i čini 96,7% ukupno prijavljenih zaraznih bolesti u 2021. godini. Slijede varicella, herpes zoster (1,3%), enterocolitis (0,7%), helmintos (0,4%) te enterovirosis (0,2%).

Slika 1 - Kretanje zaraznih bolesti u Istarskoj županiji od 1990. do 2021. godine (prijavljeni slučajevi)

U 2021. godini broj prijavljenih slučajeva COVID-19 bolesti pet je puta veći od broja prijavljenih slučajeva u prethodnoj godini.

Broj oboljelih od salmoneloze (27 oboljelih u 2021.) je u promatranih deset godina u padu. Bilježimo pad bakterijskih crijevnih zaraznih bolesti kao posljedicu općeg poboljšanja higijensko-sanitarnih prilika.

Zahvaljujući provedbi programa obveznih cijepljenja, bolesti protiv kojih se cijepi također pokazuju nisku učestalost: u posljednjih 10 godina nije zabilježen niti jedan oboljeli od difterije, tetanusa, rubeole, dječje paralize (eradikacija proglašena 2002.g.), u 2021. g. nije bilo oboljelih od ospica (3 slučaja bila su 2015.g.), pertussisa ni zaušnjaka.

U 2021. godini u Istarskoj županiji prijavljeno je 15 oboljelih od spolno prenosivih bolesti, što je najmanji broj prijava SPB u posljednjem desetljeću. Najveći broj prijava (po 4) odnosi se na hepatitis C, HIV i klamidijazu. Od ostalih spolno prenosivih bolesti prijavljeno je 2 slučaja sifilisa i 1 slučaj hepatitisa B. U razdoblju od 2012. do 2021. godine prijavljeno je 503 spolnih bolesti (prosječna stopa 25,7/100.000), od toga 8 slučajeva gonoreje (0,4/100.000), 21 sifilisa (1,1/100.000) i 358 klamidijaza (18,3/100.000). Stope prijavljenih spolno prenosivih bolesti u Istarskoj županiji deseterostruko manje od onih u državama EU/EEA.

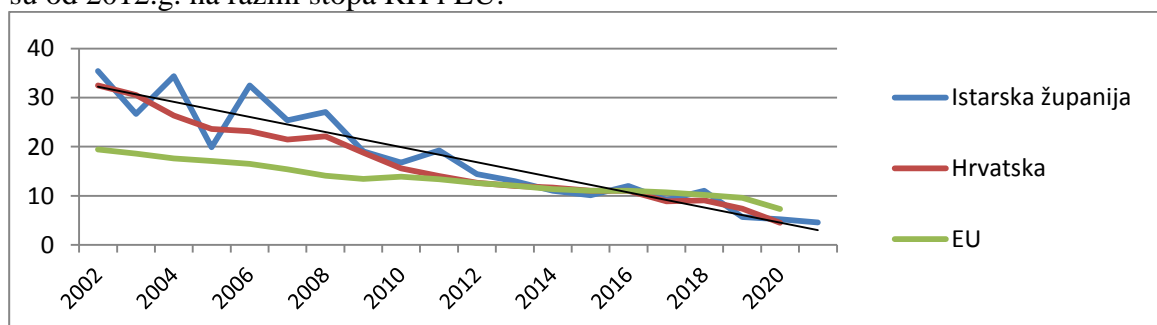
Prema podacima Registra za HIV/AIDS, od 1985. do 2021. godine u Istarskoj županiji je evidentirano 84 osoba (4,4% u RH) kojima je dijagnosticirana HIV infekcija, a od kojih je 33 osoba (5,5% RH) oboljelo od AIDS-a, a umrlo je 18 osoba (5,4% RH). Među zaraženima HIV-om najviše je muškaraca (73 ili 86,9%), kao i među oboljelima od AIDS-a (93,9%). Najviše je zaraženih u dobi od 20 do 44 godine (60 ili 71,4%), a najviše oboljelih u dobi od 30 do 44 godine (18 ili 54,5%).

Kod zaraženih osoba najčešći put prijenosa je spolni put - muški homoseksualni put (52,4%) odnosno heteroseksualni (28,6%). Kod oboljelih osoba najčešći put prijenosa je spolni put - muški homoseksualni put (45,5%) odnosno heteroseksualni (39,4%).

U Centru za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV pri Službi za epidemiologiju ZZJZ IŽ provedeno je 91 savjetovanja, od toga 46 predtestna i 45 posttestnih savjetovanja. Testirano je 44 osoba, na HIV je testirano 44 osoba (svi negativni), na hepatitis B 42 osobe (svi negativni) i hepatitis C virus 42 osoba (svi negativni). Na sifilis (TPHA/VDRL) testirano je 40 osoba i dvije osobe su bile reaktivne.

U 2021. godini prijavljeno je 9 oboljelih od tuberkuloze, od čega svih 9 na području Puljštine. U 2021. godini stopa incidencije tuberkuloze u Istarskoj županiji bila je 4,3/100.000.

U promatranih dvadeset godina stope incidencije aktivne tuberkuloze u IŽ su u padu te su od 2012.g. na razini stopa RH i EU.

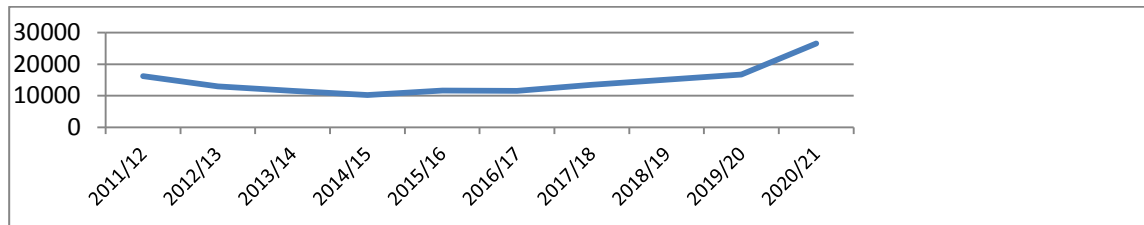

Slika 2 - Kretanje incidencije tuberkuloze svih organa (A15-A19) od 2002. –2021. godine (na 100 000 stanovnika)

Izvor: za IŽ izračun ZZJZ IŽ; prilagođeno prema European Health Information Gateway, WHO do 2016.g.; od 2017.g. ECDC

U sezoni 2020./2021. nije bilo prijavljeno osoba oboljelih od sezonske gripe.

Protiv sezonske gripe, u sezoni 2020./2021.g. cijepljeno je 26.569 osoba (indeks 2020./2019. – 158,6%), većinom umirovljenika iznad 65 godina (sa i bez kroničnih bolesti) (67,1%) i kroničnih bolesnika do 65 godina (25,7%).

Slika 3 - Cijepljeni protiv sezonske gripe u Istarskoj županiji od sezone 2011./2012. do 2020./2021.

U 2021. godini evidentirane su 122 osobe koje su se obratile Službi za epidemiologiju ZZJZIŽ zbog ugriza, ogrebotine ili kontakta s nekom životinjom (indeks 2021./2020. – 88,4%). Protiv bjesnoće je potpuno cijepljeno 11 osoba (9,0%), a nitko nije primio serum. Sve cijepljene osobe je ozlijedila ili su bile u kontaktu sa životinjom sumnjivom na bjesnoću, odnosno većina s nepoznatom, uginulom, odlutalom, ubijenom ili divljom životinjom.

Tijekom 2021. godine zabilježene su 2 epidemije s ukupno 59 oboljelih osoba. Prijavljena je 1 epidemija virusnog akutnog gastroenteritisa čiji je uzročnik bio Noro virus (40 oboljelih osoba) i 1 epidemija Covid -19 (19 oboljelih osoba).

5.2. CIJEPLJENJE

Rezultati provedbe obveznog cijepljenja u IŽ u 2021. godini nešto su slabiji nego 2020. godine, zakonski minimum cjepnog obuhvata ($\geq 95\%$) postignut je u cijepljenju novorođenčadi protiv tuberkuloze (99,2%). Kod većine cijepljenja, cjepni obuhvat je ispod 90%. Između 90 - 95% su primovakcinacije protiv difterije, tetanusa i pertusisa, odnosno polia i haemophilus influenzae (po 91,4%). Tradicionalno najniži obuhvati u Programu cijepljenja postiže se pri docjepljivanju 60-godišnjaka protiv tetanusa čemu je pogodovala i epidemija Covida-19, pa tako u IŽ iznosi 1,5%.

5.3. MIKROBIOLOŠKI POKAZATELJI

Služba za mikrobiologiju ZZJZIŽ u 2021. godini obavila je 401.747 pretraga (115,7% više nego lani). Najveći broj mikrobioloških pretraga obavljen je iz područja COVID-19 (257.498 ili 64,1%), zatim urogenitalnih infekcija (10,6%), crijevnih infekcija (6,1%) i parazitologije (5,9%).

Najčešće izolirani uzročnici iz stolice bolesnika bili su *Salmonella spp.* (33,3%), *Candida albicans* (31,2%) i Rotavirusi (14,2%).

Najčešće izolirani uzročnici iz urina bili su *Escherichia coli* (57,1%), *Enterococcus faecalis* (10,4%), *Klebsiella pneumoniae* (9,3%), i *Proteus mirabilis* (9,1%).

Najčešće izolirani uzročnici iz obrisaka ždrijela, nosa i usta bili su *Candida albicans* (37,9%), *Streptococcus pneumoniae* (19,8%), *Staphylococcus aureus* (8,6%) i beta hemolitički streptokok grupe A (8,5%).

Najčešće izolirani uzročnici iz obrisaka urogenitalnog trakta bili su Humani papiloma virus (HPV) (48,7%) *Ureaplasma urealyticum* (14,9%), i *Candida albicans* (11,8%).

5.4. ZDRAVSTVENO-EKOLOŠKI POKAZATELJI

5.4.1. KVALITETA ZRAKA

Na području Istarske županije praćene su kontinuirano uz pomoć automatskih i ručnih mjernih postaja razine sumporova dioksida (SO₂), dušikova dioksida (NO₂), ozona (O₃), ugljikova monoksida (CO), sumporovodika (H₂S), frakcije lebdećih čestica PM₁₀ i PM_{2,5}, ukupne taložne tvari (UTT) i sadržaj metala u njoj (TM u UTT).

U 2021. godini u IŽ zrak je bio **prve kategorije** - čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV) za sve praćene parametre, osim za *prizemni ozon* za koji je zrak na praćenom području Istarske županije **druge kategorije** - onečišćen zrak: prekoračene su GV i ciljne vrijednosti za prizemni ozon (osim na užem području postaje Koromačno – Brovinje – zrak prve kategorije).

Prizemni ozon nastaje kao rezultat složenih kemijskih reakcija njegovih prekursora (dušikovi oksidi, hlapivi organski spojevi, ugljikov monoksid i slično) potaknutih sunčevim zračenjem. Visoke vrijednosti ozona mjerene su i u područjima značajno opterećenim njegovim prekursorima (urbane i industrijske sredine), ali i u područjima neopterećenim emisijama (pozadinske i ruralne postaje), a posebno u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok, što je uočeno i u IŽ. Ti rezultati ukazuju na problem koji prelazi regionalne granice i postaje globalnim problemom kao i na značajan utjecaj prekograničnog transporta.

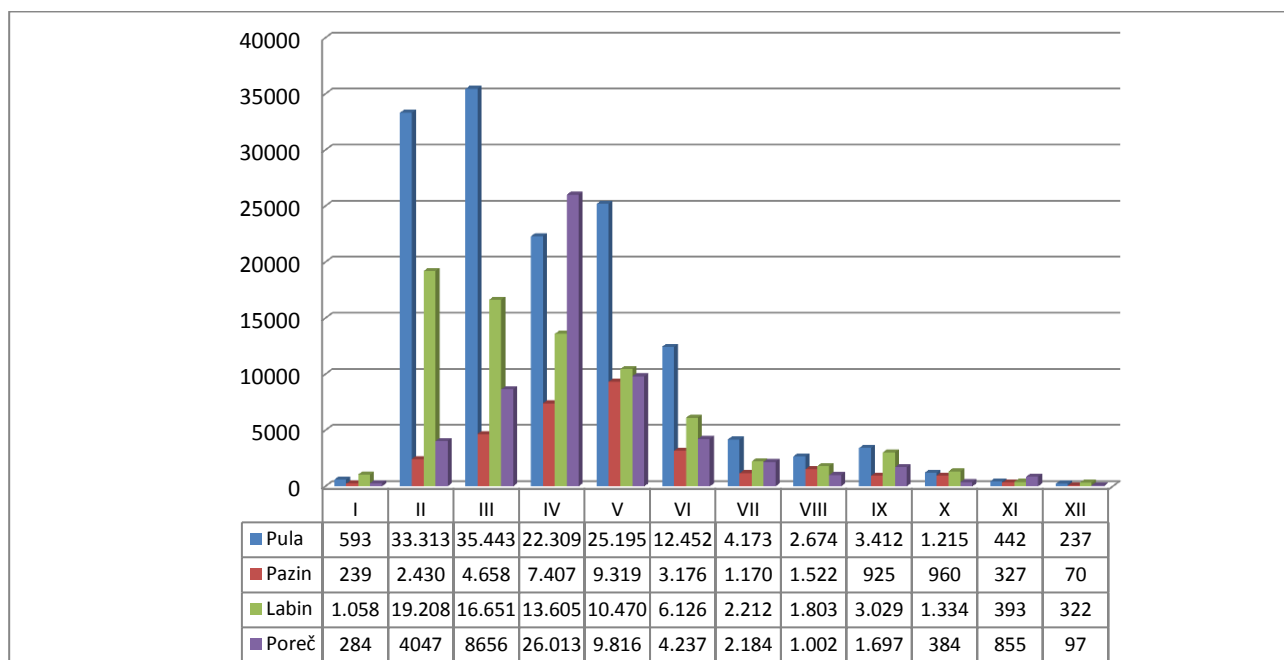
Tablica 1 - Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mjernim postajama Istarske županije u 2021. godini

Mjerna mreža	Mjerna postaja		Onečišćujuća tvar							
			SO ₂	NO/NO ₂	CO	O ₃	PM 2,5	PM 10	UTT	TM u UTT
Grad Pula	02 Veli Vrh		I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	05 Ulica J.Rakovca		I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	14 Fižela A.P.		-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.	
	Fižela Pula		-	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
Općina Raša	01 Koromačno		I KAT.	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	01 Most Raša		-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	Koromačno Brovinje		I KAT.	I KAT.	I KAT.	I KAT.	-	I KAT.	-	-
Rockwool - Pićan	Čambarelići		I KAT.	-	-	-	-	I KAT.	-	-
	Zajci		I KAT.	-	I KAT.	-	-	I KAT.	-	-
TE Plomin	Plomin Grad		I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	Ripenda Verbanci		I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	I KAT.	-	-
	Sv. Katarina		I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
	Klavar		-	-	-	-	-	I KAT.	-	-
ŽCGO Kaštijun	Kaštijun		-	I KAT.	-	-	I KAT.	I KAT.	-	-
Općina Višnjan	Višnjan		-	-	-	II KAT.	I KAT.	I KAT.	-	-

Na području Istarske županije u 2021. godini praćena je koncentracija sumporovodika na postaji Rockwool – Pićan i na Kaštijunu te koncentracija amonijaka i merkaptana na Kaštijunu kako bi se ocijenio **utjecaj na kvalitetu življenja – dodijavanje mirisom**, a granične vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari nisu prekoračene ni na jednoj postaji te je zrak na praćenom području **prve kategorije** – čist ili neznatno onečišćen zrak.

Koncentracije peludi biljaka u zraku mjerene su na području gradova Pule, Pazina, Labina i Poreča. U ukupnom peludnom spektru prevladava pelud drveća (Pula 83,9%, Pazin

79,1%, Labin 85,3%, Poreč 89,8%), slijedi korov (Pula 13,6%, Pazin 12,5%, Labin 11,7%, Poreč 6,8%), a najmanji je udio trava (Pula 2,4%, Pazin 8,2%, Labin i Poreč po 2,9%).

Slika 1 - Mjesečne koncentracije peludnih zrnaca u zraku na mjernim postajama u Puli, Pazinu i Labinu u 2021. godini

5.4.2. KVALITETA VODE ZA LJUDSKU POTROŠNJU I PRIRODNIH RESURSA VODA

Prema županijskom programu praćenja **vode za ljudsku potrošnju (voda za piće)** u 2021. godini, analizirano je 545 uzoraka na obavezne parametre i 64 uzoraka na parametre revizijskog monitoringa koja predstavlja sve fizikalno-kemijske, indikatorske i mikrobiološke pokazatelje iz Pravilnika. Monitoring je proveden u vodoopskrbnoj mreži u sva 3 vodoopskrbna sustava (Vodovod Pula, Vodovod Labin i Istarski vodovod Buzet) u 9 zona opskrbe. Stanje na vodoopskrbnoj mreži je u 2021. godini bilo izuzetno dobro. Nije bilo neispravnih uzoraka vode za ljudsku potrošnju i ukupan plan monitoringa je nesmetano i uspješno realiziran.

Program praćenja kvalitete **prirodnih resursa (podzemne i površinske vode)** koje se koriste u vodoopskrbnom sustavu IŽ ili se u slučajevima potrebe mogu uključiti u sustav obuhvaća sve prirodne resurse voda (neprerađena voda) koji se koriste u vodoopskrbi. Prema planu, prirodni resursi vode se ispituju četiri do osam puta godišnje osim akumulacije Butoniga koja se ispituje mjesečno. Rezultati ispitivanja u 2021. godini ne pokazuju značajna odstupanja u odnosu na prethodna razdoblja ispitivanja. Svi prirodni resursi voda zahtijevaju preradu prije korištenja u vodoopskrbi za ljudsku potrošnju. Vode prirodnih resursa prerađuju se prije korištenja za ljudsku potrošnju.

5.4.3. KVALITETA MORA ZA KUPANJE, BAZENSKIH I OTPADNIH VODA

Ispitivanje **kvalitete mora za kupanje na plažama** u sezoni kupanja 2021. godine Zavod je proveo na 216 mjernih mjesta na morskim plažama, a praćenje se obavljalo od 15. svibnja do početka listopada, svakih 15 dana. Ispitano je ukupno 2.160 uzoraka u redovnom

ispitivanju i 9 uzoraka u izvanrednom ispitivanju zbog dojava o iznenadnim onečišćenjima. U sezoni kupanja 2021. godine zabilježena su dva iznenadna onečišćenja. Onečišćenje je trajalo kraće od 24 sata na jednoj plaži u programu ispitivanja, dok onečišćenje na drugom mjestu nije ni došlo do plaže u programu ispitivanja.

Godišnja ocjena plaža (mjernih mjesta) u IŽ pokazuje da izvrsnu kakvoću mora ima 96,3% plaža, dobru kakvoću mora 2,8% plaža, zadovoljavajuću 0,9% plaža, a niti jedna plaža nije ocijenjena nezadovoljavajućom ocjenom.

Rezultati praćenja kvalitete mora na morskim plažama u IŽ pokazuju izuzetno visok udio plaža s izvrsnom konačnom ocjenom kakvoće mora za kupanje (98,9%).

Kakvoću mora za kupanje građani mogu pratiti na internetskim stranicama Zavoda.

Tablica 1 - Općine/gradovi po broju točaka ispitivanja mora, broju ispitivanja i godišnjoj ocjeni

Grad/ Općina	Ukupno točaka	Broj ispitivanja	Godišnja ocjena plaža			
			Izvršno	Dobro	Zadovoljavajuće	Nezadovoljavajuće
Bale	2	20	2	-	-	-
Barban	1	10	1	-	-	-
Brtonigla	3	30	3	-	-	-
Buje	3	30	3	-	-	-
Fažana	4	44	3	1	-	-
Funtana	8	80	8	-	-	-
Kršan	3	30	3	-	-	-
Labin	9	90	9	-	-	-
Ližnjan	1	10	1	-	-	-
Marčana	1	10	1	-	-	-
Medulin	26	260	26	-	-	-
Novigrad	10	100	9	1	-	-
Poreč	30	300	28	1	1	-
Pula	23	233	23	-	-	-
Raša	8	80	8	-	-	-
Rovinj	36	360	35	1	-	-
Tar-Vabriga	10	100	9	-	1	-
Umag	25	250	23	2	-	-
Vodnjan	2	20	2	-	-	-
Vrsar	11	112	11	-	-	-
UKUPNO	216	2.169	208	6	2	-
%	100,0		96,3	2,8	0,9	-

Zavod je u 2021. godini **kvalitetu bazenske vode** kontrolirao na 454 bazena: 47 zatvorenih i 407 otvorenih, odnosno 59 punjenih morskom vodom i 395 slatkom vodom. Uzeto je 3.779 uzoraka bazenskih voda. U 2021. godini bilo je 8,7% neispravnih uzoraka (5,0% bakteriološki neispravnih i 4,0% kemijski neispravnih). Najveći udio neispravnih uzoraka bio je u otvorenim bazenima punjenima morskom vodom - 17,6% neispravnih uzoraka. Najčešći uzrok kemijske neispravnosti je prisutnost trihalometana (ukupnih) iznad vrijednosti propisanih Pravilnikom (131 neispravnih uzorka), a najčešći uzrok bakteriološke neispravnosti je prisutnost *Pseudomonas aeruginosa* (180 neispravnih uzoraka).

Zavod je analizirao 659 uzoraka **otpadnih voda**, od kojih je 22,2% bilo neispravno.

5.4.4. RAZINA BUKE CESTOVNOG PROMETA

Na području Istarske županije u 2021. godini provedena su sustavna mjerenja razina buke cestovnog prometa za dnevne, večernje i noćne uvjete, u dva razdoblja (ljeto-jesen), sa

ciljem utvrđivanja razine okolišne buke. Mjerenjem je obuhvaćeno 6 gradova (Pula, Pazin, Rovinj, Poreč, Umag, Labin), u svakom gradu određena su po 3 mjerna mjesta u stambenim, mješovitim i poslovnim zonama.

U ljetnom razdoblju rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 5 mjernih mjesta, za večernje uvjete ne zadovoljavaju na 2 mjerna mjesta, a za noćne uvjete ne zadovoljavaju na 17 mjernih mjesta. Najviša prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke za noćni period izmjerena su na mjernim mjestima u ulici Riva u Puli (za 12,1 dB(A)), M.B. Rašana u Pazinu (za 10,7 dB(A)), Istarska ulica u Rovinju (za 10,3 dB(A)).

U jesenjem razdoblju rezultati mjerenja buke za dnevne uvjete ne zadovoljavaju na ukupno 4 mjerna mjesta, za večernje uvjete zadovoljavaju na svim mjernim mjestima, a za noćne uvjete ne zadovoljavaju na 14 mjernih mjesta. Najviša prekoračenja graničnih vrijednosti razina buke za noćni period izmjerenja su na mjernim mjestima: ulica J. Dobrile u Pazinu (za 9,0 dB(A)), Istarska ulica u Rovinju (za 8,6 dB(A)), te M.B. Rašana u Pazinu (za 8,0 dB(A)).

U gotovo svim slučajevima su razine buke u ljetnom razdoblju bile više u odnosu na razdoblje jeseni. Razlog tome je da tijekom ljetnih mjeseci imamo povećan broj prolaska vozila glavnim prometnicama te povišenu rezidualnu buku zbog ugostiteljsko-turističke aktivnosti u gradovima uz more. U noćnom periodu se razine buke tokom ljeta i jeseni značajno razlikuju, a razlog je isti kao i kod dnevnih mjerenja.

Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje da je za kvalitetan san potrebno da buka okoliša koja noću dopire u spavaće sobe (pri zatvorenim prozorima), ne prelazi 30 dB(A), a da je za dobre uvjete za (npr. predavanja i učenje) potrebno da buka u učionicama ne prelazi razinu od 35 dB(A).

5.4.5. KVALITETA HRANE I PREDMETA OPĆE UPORABE

Tijekom 2021. godine Zavod je na mikrobiološku ispravnost ispitao 3.177 uzoraka hrane, 75 predmeta opće uporabe i 21.908 briseva mikrobiološke čistoće odnosno na kemijsku ispravnost 1.523 uzorka hrane i 51 predmet opće uporabe.

Na ispitivanje mikrobiološke i kemijske ispravnosti hrane najveći je broj uzoraka uzet iz proizvodnje (više od 80%). Iz obrtničke proizvodnje mikrobiološki je bilo neispravno 6,2%, a kemijski 0,5%. Iz industrijske proizvodnje mikrobiološki je bilo 0,2% neispravnih, a kemijski 0,9%. Kod uzoraka hrane iz prometa - dostavljenih od strane Sanitarne inspekcije odnosno uzetih putem županijskog programa ispitivanja zdravstvene ispravnosti hrane i predmeta opće uporabe, nađeno je 2,8% mikrobiološki i nijedan kemijski neispravan uzorak.

Nije bilo mikrobiološki ni kemijski neispravnih uzoraka predmeta opće uporabe.

Neispravnih briseva mikrobiološke čistoće bilo je 4,9%.

Mikrobiološki neispravnih uzoraka hrane bilo je 4,9%, najviše iz skupine šećera, meda i konditorskih proizvoda (9,1% ukupno ispitanih iz ove skupine), gotovih jela (7,2%) te sladoleda i kolača odnosno voća, povrća i proizvoda (po 5,3%).

Mikrobiološki neispravnih uzoraka iz prometa bilo je 2,8%, najviše iz skupine sladoleda i kolača (6 od 52 ispitana uzorka - 11,5%). Kemijski neispravnih uzorka iz prometa nije bilo u 2021. godini.

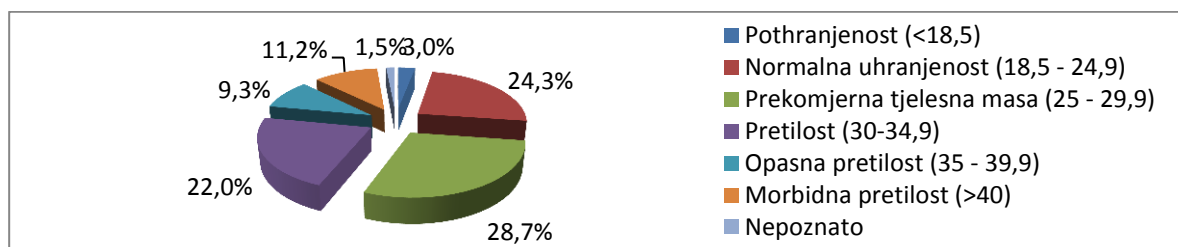
U 2021. godini u dječjim vrtićima i jaslicama, osnovnim školama, bolnicama, domovima za starije te učeničkim domovima i objektima društvene prehrane uzeto je ukupno 4.964 briseva mikrobiološke čistoće, 389 uzoraka hrane na mikrobiološku ispravnost i 127 uzoraka vode na zdravstvenu ispravnost.

5.5. SAVJETOVALIŠTE ZA PREHRANU

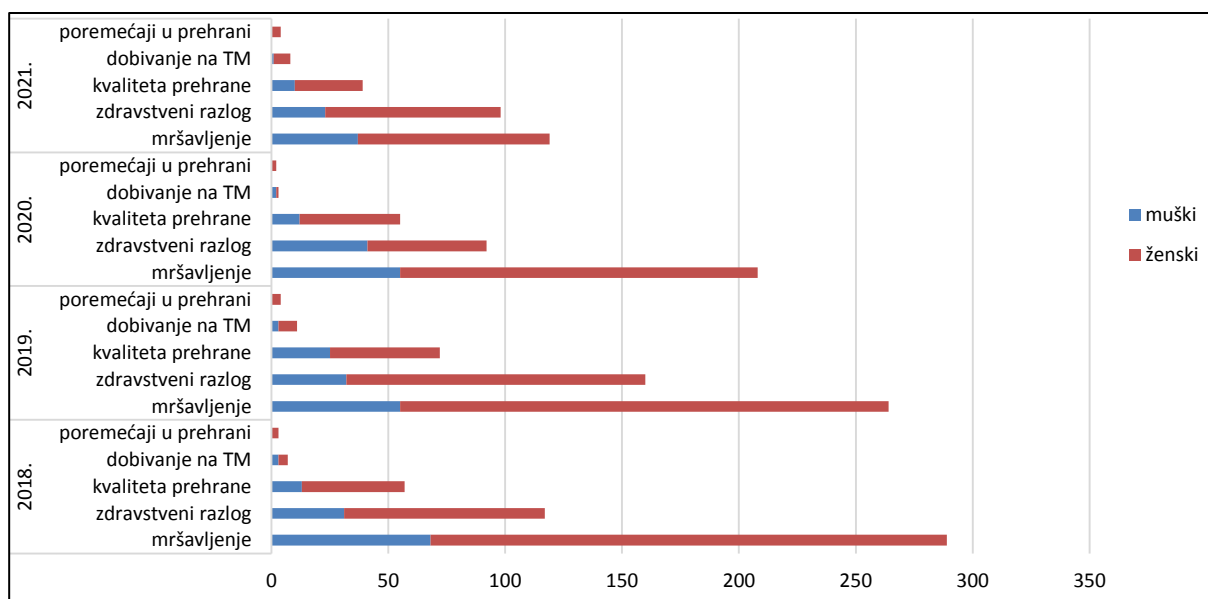
Savjetovalište za prehranu NZZJŽ djeluje u Puli, Labinu, Pazinu, Rovinju, Bujama, Buzetu i Poreču djeluje najmanje 2 puta mjesečno. Naglasak rada savjetovališta je na prevenciji bolesti i promociji zdravlja. Aktivnosti su namijenjene svim građanima, a posebno djeci i njihovim roditeljima, adolescentima, studentima i mladima. U rad savjetovališta uključeni su stručnjaci: magistri nutricionizma, specijalisti epidemiolozi, specijalisti školske medicine, psiholozi koji savjetima i preporukama pružaju podršku korisnicima, uče ih i jačaju u cilju poboljšanja i očuvanja zdravlja. Usluge Savjetovališta su besplatne i nije potrebna uputnica. Aktivnosti Savjetovališta uključuju analizu antropometrijskih parametara, nutritivnog statusa, izradu individualnih planova prehrane, edukaciju o prehrani, nutritivnu prevenciju bolesti, edukaciju roditelja, grupni rad s roditeljima, djecom, mladima i studentima, individualno savjetovanje pacijenata s kroničnim nezaraznim bolestima i izradu individualnog plana prehrane – dijetoterapija kod raznih bolesti i stanja, rad sa djecom i mladima koji se bave sportom, savjetovanje i izradu planova prehrane za osobe s posebnim prehranbenim potrebama, individualni i grupni rad s osobama starije životne dobi, e-savjetovanje, suradnja sa zdravstvenim, odgojnim, obrazovnim i sportskim ustanovama te udrugama.

U 2021.g. Savjetovalište za prehranu NZZJŽ IŽ obavilo je 973 savjetovanja. U prosjeku bila su 3,6 savjetovanja po korisniku. Ukupno je bilo 268 korisnika, od toga 197 (73,5%) žena i 71 muškarac (26,5%). Najčešći razlozi dolazaka (44,4%) kod oba spola bili su želja za mršavljenjem, razni zdravstveni problemi (36,6%) te poboljšanje kvalitete prehrane (14,6%), dok se manje dolazilo zbog dobivanja na tjelesnoj masi (3%) ili poremećaja u prehrani (1,5%).

U odnosu na prethodne godine smanjio se broj dolaska korisnika zbog mršavljenja, a postupno se povećava broj korisnika koji dolaze zbog zdravstvenih problema i poboljšanja kvalitete prehrane, a postupno se povećava i broj korisnika koji su opasno (BMI 35,0-39,9) i morbidno pretili (BMI>40).

Slika 1 - Stupanj uhranjenosti korisnika pri dolasku u Savjetovalište za prehranu NZZJŽ u 2021.g. (Pula, Rovinj, Labin, Pazin, Buje, Buzet i Poreč)

Slika 2 - Razlozi dolaska korisnika u Savjetovalište za prehranu NZZJZIŽ od 2018. do 2021.g.

6. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA TURISTA

Prema podacima DZS-a, u IŽ u 2021. godini ostvareno je 3.372.081 dolazaka i 21.734.119 noćenja gostiju.

U odnosu na lani u 2021.g. bilo je za 94,2% više dolazaka turista.

Zahvaljujući noćenjima turista IŽ je u 2021.godini imala za 22,1% više stanovnika od službenih procjena.

6.1. TURISTIČKE AMBULANTE

Turističke ambulante pružaju usluge ordinacija opće medicine (nemaju ugovor s HZZO-om). Prvenstveno su namijenjene gostima čime se djelomično smanjuje pritisak na redovne ordinacije, odnosno hitnu medicinsku pomoć i OHBP.

Tijekom 2021. godine u dostavljenim izvješćima registrirano je 62.242 (lani 12.113) osoba koje su koristile zdravstvenu zaštitu.

U odnosu na lani, registrirano je 413% više osoba koje su koristile zdravstvenu zaštitu.

Prosječni broj korisnika turista po ordinaciji bio je 3.457,9 na 18 timova koji su radili tijekom 2021. g.

Velik broj posjeta rezultat je protuepidemijskih mjera zbog COVID-19 bolesti (uzimanje briseva radi prelazaka granice).

6.2. STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

U **Općoj bolnici Pula** tijekom 2021. godine bilo je 528 hospitalizacija (3,1% hospitaliziranih) osoba iz drugih županija RH te 640 stranih državljana (3,7% hospitaliziranih). Od stranih državljana najviše je bilo Nijemaca (43,6% stranaca), Slovenaca (9,8% stranaca), Austrijanaca (9,1 %), Talijana (6,5%), i Nizozemaca (4,4%).

Po učestalosti prema skupinama bolesti, pacijenti iz drugih županija RH i strani državljeni u OB Pula, hospitalizirani su na prvom mjestu zbog ozljeda i otrovanja, zatim bolesti cirkulacijskog sustava, čimbenika koji utječu na zdravlje i kontakt sa zdravstvom te bolesti dišnog i probavnog sustava.

U **Bolnici Rovinj** tijekom 2021. godine liječeno je 576 osoba iz Istarske županije (42,4%), 429 osoba iz drugih županija RH (31,5% hospitaliziranih) i 355 stranih državljana (26,1%). Hospitalizirani stranci su većinom iz Austrije (93,8%). Približno 3/4 bolesnika iz ostalih županija i stranaca u Bolnici Rovinj bili su u dobi iznad 50 godina.

U **IDZ** tijekom 2021. godine liječeno je ukupno 862 osoba. Većina liječenih osoba je iz Istarske županije 846 (98,1%), iz ostalih županija 10 ili 1,2 %, dok je stranaca bilo 6 (0,7%).

6.3. UMRILI STRANI DRŽAVLJANI I OSOBE S PREBIVALIŠTEM U OSTALIM ŽUPANIJAMA

U Istarskoj županiji u 2020.g. umrle su 124 **osobe koje nemaju prebivalište** u toj županiji, od toga 66 (53,2%) osoba iz ostalih županija i 58 stranih državljana. U 2021.g. umrlo je 166 osoba, od toga 88 (53,0%) osoba iz ostalih županija i 78 stranih državljana.

U 2020. godini među 66 umrlih iz ostalih županija najčešće su osobe s prebivalištem u Primorsko-goranskoj županiji (20), zatim u Gradu Zagrebu (12) te u Zagrebačkoj županiji (7) dok je u 2021. godini od 88 umrlih iz Primorsko-goranske županije bilo 31 umrlih osoba, zatim u gradu Zagrebu 17 te u Vukovarsko-Srijemskoj 7 umrlih osoba.

Osobe iz ostalih županija u 2020.g. umrle su najčešće od bolesti cirkulacijskog sustava (53,0%; najčešće I25 Kronična ishemična bolest srca – 13 umrlih i I21 Akutni infarkt miokarda – 6 umrlih), novotvorina (18,2%), endokrinih bolesti (9,1%) te ozljeda i otrovanja odnosno bolesti živčanog sustava (po 6,1%). U 2021. godini osobe iz ostalih županija umrle su također najčešće od bolesti cirkulacijskog sustava (45,5%; najčešće I25 Kronična ishemična bolest srca – 13 umrlih i I21 Akutni infarkt miokarda – 10 umrlih), novotvorina (20,4%), endokrinih bolesti (9,1%) te COVID-19 bolesti (8,0%).

Strani državljani u 2020. g. umrli su najčešće od bolesti cirkulacijskog sustava (51,7%; najčešće I21 Akutni infarkt miokarda – 14 umrlih), ozljeda i otrovanja (27,6%; najčešće T75 Učinci drugih vanjskih uzroka, među koje se ubraja i utapanje – 10 umrlih), novotvorina odnosno COVID-19 bolesti (po 5,2%). U 2021.g. strani državljani umrli su također najčešće od bolesti cirkulacijskog sustava (59,0%; najčešće I21 Akutni infarkt miokarda - 29 umrlih), ozljeda i otrovanja (16,7% najčešće T75 Učinci drugih vanjskih uzroka, među koje se ubraja i utapanje – 8 umrlih), novotvorina odnosno endokrinih bolesti (po 6,4%).

7. PORODI I PREKIDI TRUDNOĆE

7.1. PORODI

U 2021. godini u OB Pula je registrirano 1.514 poroda s 1.543 ukupno rođene djece (58 blizanca), od čega je 1.536 djece živorođeno i 7 mrtvorodeno. U dobi do 6 dana umrlo je 1 živorođeno, što uz 7 mrtvorodena, ukazuje na ukupno 8 perinatalno umrlih.

Oko polovine roditelja (49,9%) je prvi put rodilo, za 34,9% žena je ovo bio drugi porod, za 11,5% treći porod, a 3,7% roditelja rodilo je više od 3 puta.

Također 78,4% roditelja nije imalo prekide trudnoće, 16,9% su imale jedan prekid, a 4,7% je imalo više prekida trudnoće.

Stručno obrazovanje (završena srednja škola ili viši nivo obrazovanja) imalo je 82,9% roditelja, a zaposleno (redovan posao ili samostalna djelatnost) je bilo 62,9%.

U 2021.g. većinu djece, gotovo dvije trećine (64,7%) rodile su majke u dobi iznad 30 godina. Najmanje je rođene djece kod majki u dobi 45-49 godina (1 dijete) dok su djevojke u dobi 15-19 godina rodile 12 djece (od toga djevojke u dobi 15-17 g. 2 djece).

Najviše je živorođenih porodne težine 3.500-3.999 grama (37,0%). Djece niske porodne težine (ispod 2.500 grama) 2021. godine je bilo 3,7%, a njihov udio se već godinama kreće između 3 i 4%.

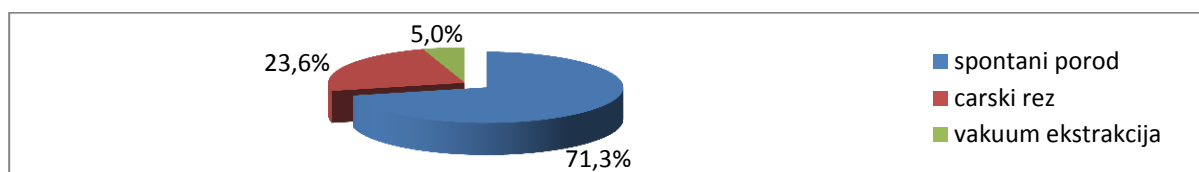
Antenatalne preglede je 58,7% roditelja obavilo 9 i više puta (optimalna antenatalna skrb). Pet roditelja je bilo s nekontroliranom trudnoćom (bez antenatalnih pregleda), a s nezadovoljavajućim minimalnim brojem pregleda (1-2 pregleda) 0,7% roditelja. Prosječan broj antenatalnih pregleda bio je 8,7 po roditelji.

Komplikacije u trudnoći registrirane su kod 8,9% roditelja. Kod 2,5% roditelja evidentirana je jedna odnosno dvije komplikacije, a kod 3,9% tri i više komplikacija. Najčešće evidentirane komplikacije u trudnoći bile su:

- gestacijski dijabetes (7,2%),
- prijevremena ruptura ovojnice i prijevremeni trudovi bez poroda (6,9%),
- nepravilnosti fetalnog položaja i/ili stava (4,8%),
- dijabetes melitus prije trudnoće (3,6%),
- gestacijska hipertenzija (3,3%),
- poremećaji jetrene funkcije u trudnoći (3,0%),
- intrauterini zastoj rasta (3,0%).

U 5,0% roditelja zabilježene su porodne komplikacije. Najčešće porodne komplikacije bile su ruptura mećice II/III stupnja (11,0%), prijevremeni porod (10,1%) te retinirana ili defektna posteljica (7,3%).

U 71,3% roditelja porod je bio spontani, 23,6% poroda je dovršeno carskim rezom, a 5,0% vakuum ekstrakcijom.

Slika 1 - Roditelji prema završetku poroda u Općoj bolnici Pula u 2021.g.

Poroda s epiziotomijom bilo je 13,9% i njihov je udio u kontinuiranom padu (2012.g. 36,6%) što doprinosi humanizaciji poroda.

Kod 19,4% rođene djece evidentirana su patološka stanja.

Najčešće su evidentirani:

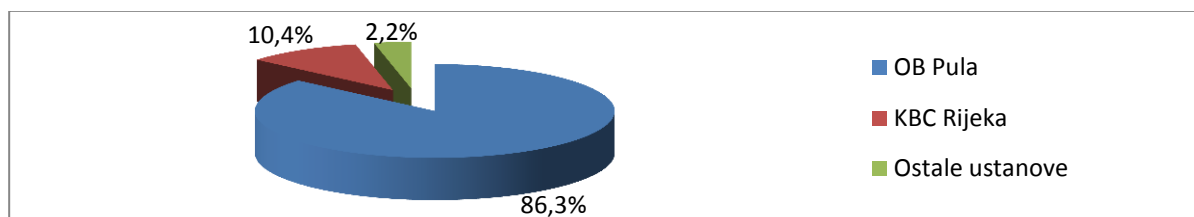
- poremećaji koji se odnose na kratko trajanje gestacije i nisku porođaj. težinu (18,0%),
- hiperbilirubinemija (13,5%),
- rana neonatalna infekcija (9,6%),
- kongenitalne malformacije i kromosomopatije (4,7%),
- respiracijski poremećaji povezani sa nezrelošću (2,5%)
- usporan rast fetusa i njegova pothranjenost (2,2%).

U 2021.g. zbog komplikacija u trudnoći, porodu ili babinjama u OB Pula nije umrla niti jedna žena. Prema podacima DZS, smrt roditelja s prebivalištem u IŽ zabilježena je 2007. godine, a prije toga 1999. godine.

U OB Pula u 2021.g. obavljeno je 86,3% od ukupnih poroda žena s prebivalištem u IŽ, a u KBC Rijeka obavljeno je 10,4% poroda žena s prebivalištem u IŽ. Iz godine u godinu sve je veći udio žena s prebivalištem u IŽ koje rađaju u OB Pula.

Tablica 3 - Udio poroda žena s prebivalištem u Istarskoj županiji u Općoj bolnici Pula od 2012. do 2021. godine

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj poroda	1.868	1.835	1.808	1.713	1.661	1.720	1.711	1.622	1.702	1.704
- od toga OB Pula	1.342	1.286	1.346	1.260	1.292	1.330	1.348	1.301	1.406	1.470
% OB Pula	71,8	70,1	74,4	73,6	77,8	77,3	78,8	80,2	82,6	86,3

Slika 2 - Gravitacija roditelja s prebivalištem u IŽ po ustanovama u 2021. godini

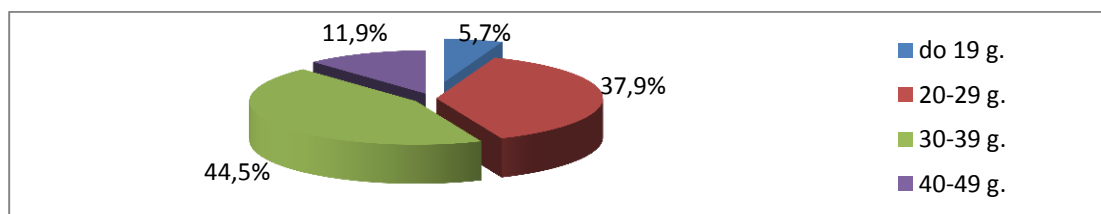
7.2. PREKIDI TRUDNOĆE

U OB Pula 2021. godine bilo je registrirano 480 prekida trudnoće. Prekid trudnoće je najčešće zabilježen kod žena u dobi 30-39 godine (50,8%). Najviše je bilo legalno induciranih prekida (47,3%), spontanih prekida bilo je 17,5%, a ostalih prekida (abnormalni produkti začeca te ostalo) bilo je 35,2%. Kod adolescentica u dobi do 19 godina evidentirano je 16 prekida trudnoće od čega su 13 bili legalno inducirani prekidi.

U 2021. godini registrirano je u OB Pula 479 (93,5%) prekida žena s prebivalištem u IŽ, 27 kod žena iz drugih županija i 4 kod žena iz drugih država.

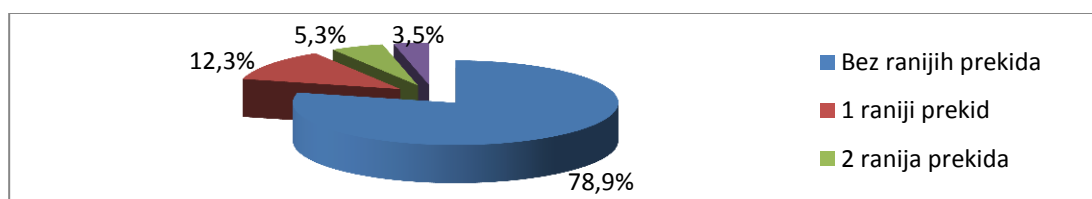
Od svih žena koje su imale **prekid trudnoće (sve grupe prekida)** najviše je onih koje nisu imale ranijih prekida trudnoće (74,0%).

Među ženama koje traže prekid trudnoće (**legalno inducirani prekid trudnoće**), većina je onih u dobi 30-39 godina (44,5%).

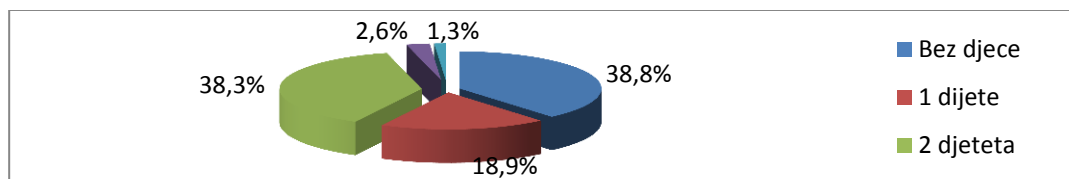
Slika 1 - Legalno inducirani prekidi trudnoće u OB Pula u 2021. godini prema dobi žene

Među ženama koje traže prekid trudnoće najviše je onih koje nisu imale ranijih prekida trudnoće (78,9%).

Slika 2 - Broj žena s prekidom trudnoće (legalno inducirani) prema broju ranijih prekida trudnoće u Općoj bolnici Pula 2021. godine

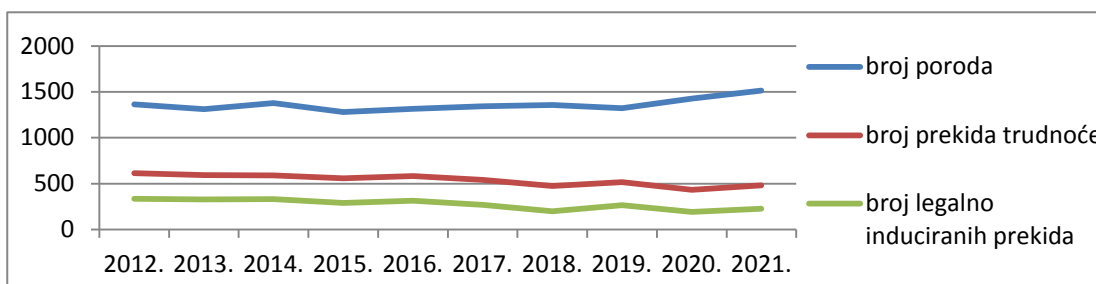
Oko dvije trećine (61,2%) žena koje su zatražile prekid već imaju djecu. Više od trećine (38,8%) žena koje su legalno inducirale prekid trudnoće je bez djece, većinom u dobi 20-29 godina.

Slika 3 - Broj žena s prekidom trudnoće (legalno inducirani) u Općoj bolnici Pula 2021. godine prema broju djece

Prekid trudnoće i dalje se koristi kao sredstvo kontracepcije bez obzira na obrazovanje, radni status i bračno stanje žene.

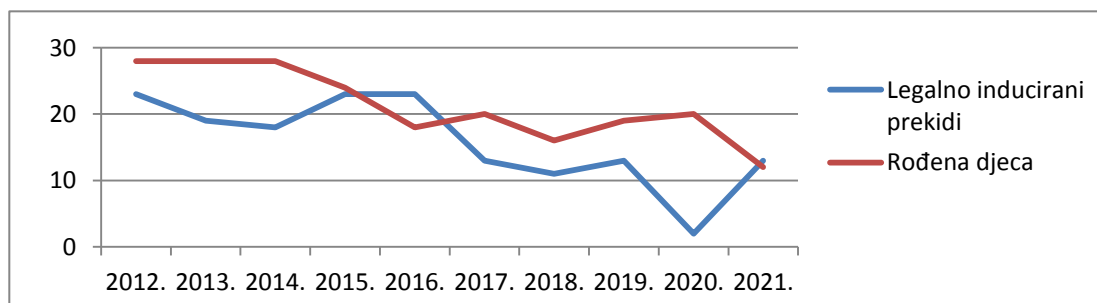
Na 3 poroda dolazi po 1 prekid trudnoće, odnosno na 6,7 poroda 1 legalno inducirani prekid. Posljednjih godina bilježi se trend pada prekida trudnoća i trend porasta poroda u OB Pula.

Slika 4 - Broj poroda i prekida trudnoće u Općoj bolnici Pula od 2012. do 2021. godine

U OB Pula u 2021.g. obavljeno je 89,1% ukupnih legalno induciranih prekida žena s prebivalištem u IŽ. Broj legalno induciranih prekida žena s prebivalištem u IŽ na 1.000 živorođene djece je u posljednjih deset godina u padu.

Kod **adolescentica** (15 - 19 godina) je u OB Pula u posljednjih deset godina broj prekida trudnoće i broj rođene djece u padu.

Slika 5 - Broj zatraženih prekida trudnoće i rođene djece kod adolescentica (do 19. godina) u Općoj bolnici Pula od 2012. do 2021. godine

8. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI

Prema **konačnim rezultatima Popisa 2021.** godine u Istarskoj županiji (IŽ) bilo je 195.237 stanovnika (5,0% stanovništva RH), što je za 12.818 manje nego popisne 2011. godine. Po broju stanovnika IŽ je šesta županija po broju stanovnika u Hrvatskoj (iza Grada Zagreba, Splitsko-dalmatinske, Zagrebačke, Primorsko-goranske i Osječko-baranjske županije).

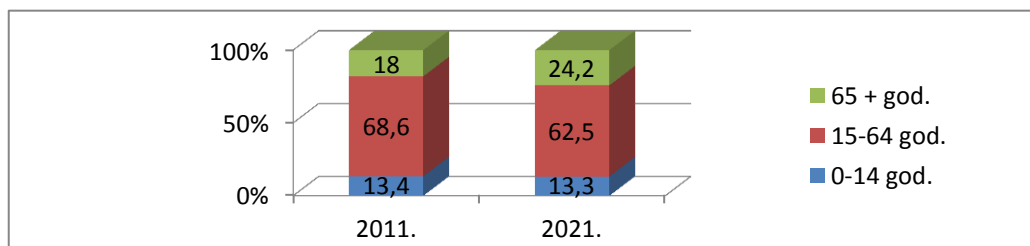
Muškarci čine 48,4%, a žene 51,6% stanovništva IŽ. Broj muškaraca u odnosu na broj žena veći je u dobnim skupinama 0-34 g. i 40-49 godina. Razlike u broju muškaraca i žena postupno se povećavaju prema starijim dobnim skupinama da bi u dobi iznad 85 godina broj žena bio 2,3 puta veći od broja muškaraca (*feminizacija starijih dobnih skupina*).

Djece u dobi 0-19 godina na Popisu 2021.g. bilo je 34.235 i čine 17,5% stanovnika.

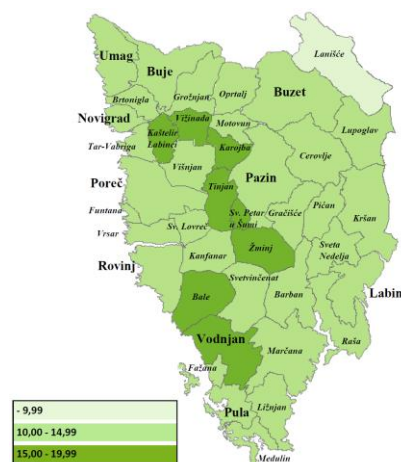
Radno sposobnih stanovnika u dobi 15-64 godine na Popisu 2021.g. bilo je 122.043 i čine 62,5% stanovnika (2011.g. 68,6%).

U fertilnoj dobi (15-49 godina) broj žena 2021.g. bio je 38.861 žena (2011.g. 46.734).

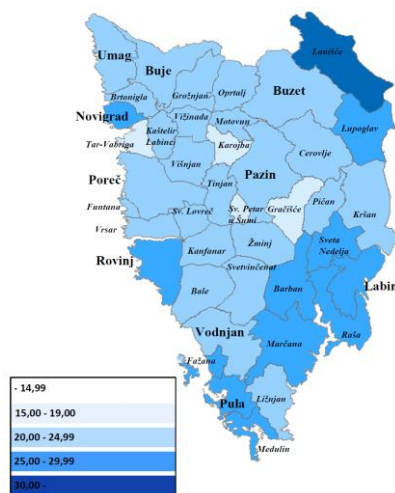
Starijih osoba (65 i više godina) na Popisu 2021.g. bilo je 47.159 i čine 24,2% stanovnika (2011.g. 18,0%). Žene čine 57,1% ove dobne skupine. IŽ se s 24,2% starih svrstava u županije s vrlo starim stanovništvom i na šestom je mjestu po udjelu starih osoba među županijama (iza najstarije Šibensko-kninske, zatim Ličko-senjske, Primorsko-goranske, Karlovačke i Sisačko-moslavačke županije).

Slika 1 - Struktura stanovništva IŽ po dobnim kontingentima (Popisi 2011. i 2021.godine)

Slika 2 - Postotak stanovništva 0-14 godina po gradovima/općinama u IŽ (Popis 2021.)

Slika 3 - Postotak stanovništva starog 65 i više godina po gradovima/općinama u IŽ

U odnosu na Popis 2011.godine, Popis stanovništva 2021.g. ukazuje na:

- pad stanovništva (6,2% manje, muškaraca za 6,6%, žena za 5,7%),
- pad radnosposobnog stanovništva u dobi od 15 do 64 godina za 14,5%,

- pad broja žena fertilne dobi za 16,8%
- pad broja djece do 14 g. za 6,4%,
- rast broja starijih osoba za 25,9%, broj stanovnika porastao je u svim skupinama starijih, ali najveći porast (64,8%) zabilježen je kod najstarijih starih (85 i više godina),
- daljnje starenje stanovništva – 24,2% starijih od 65 godina (Popis 2011. 18,0%), osobe iznad 80 godina čine 6,3% stanovništva IŽ (2011. 4,2%).

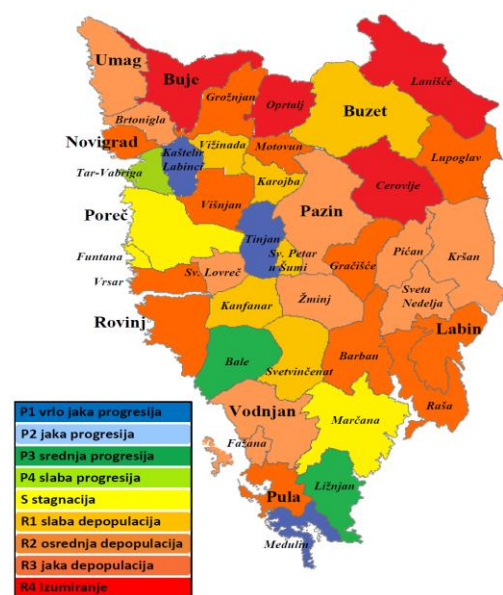
Svaki peti muškarac i svaka četvrta žena u IŽ su starije dobi.

Na prostoru 10 gradova prema Popisu 2021.g. živi 133.364 ili 68,3% stanovnika IŽ, dok u 31 općini živi 61.873 ili 31,7% stanovništva.

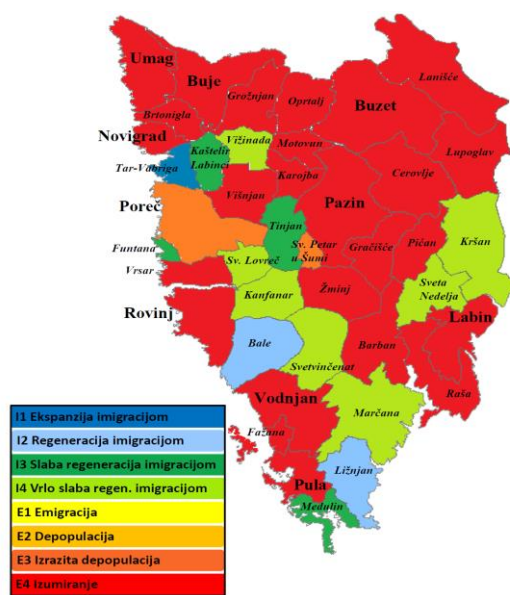
Progresija (rast broja stanovnika od 1,00% i više) u odnosu na 2011. zabilježena je, u 6 JLS (Tinjan, Kaštelir-Labinci, Tar-Vabriga, Ližnjan, Medulin i Bale).

Stagnacija broja stanovnika u odnosu na 2011. (promjena od -0,99% do 0,99%) zabilježena je u 3 JLS (Poreč, Funtana i Marčana). Stagnaciji i progresiji je dominantno pridonijela imigracija, obzirom da 5 od navedenih 6 JLS ima prirodni pad stanovnika.

Depopulacija (pad stanovništva od -1,00% i više) zabilježena je u 32 JLS, a od toga 4 JLS su u izumiranju jer je međupopisni pad broja stanovnika 12,0% i više (Buje, Oprtalj, Lanišće i Cerovlje). Također, obzirom da su negativni kako prirodni prirast tako i međupopisna promjena, izumiranje prijeto u još 21 JLS.

Slika 4 - Tip općeg kretanja stanovništva od 2011.-2021.g. prema veličini promjene

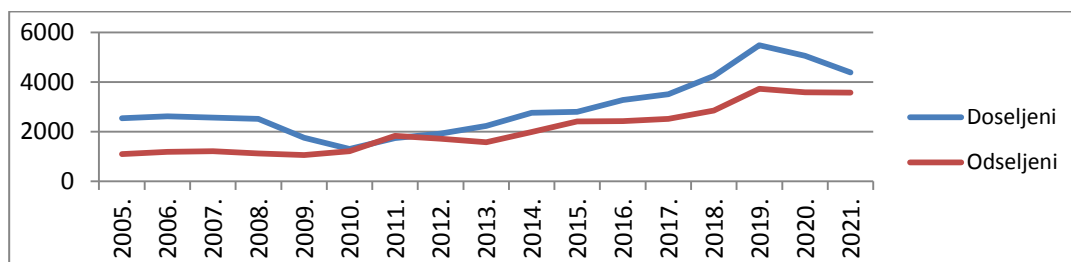
Slika 5 - Tip općeg kretanja stanovništva 2011.-2021.g. prema imigraciji i emigraciji

Saldo ukupne **migracije** je pozitivan (veći broj doseljenih od odseljenih) u 2021.g. i u prosjeku petogodišnjeg razdoblja (2017.-2021.g.), zahvaljujući doseljavanju iz inozemstva (65,2% u saldu ukupne migracije), ali i doseljavanju iz drugih županija (34,8%).

Prosječni godišnji migracijski saldo 2017.-2021.g. je 6,6 doseljenih na 1.000 stanovnika. Saldo migracija između županija za IŽ posljednjih petnaest godina je pozitivan (više doseljavanja). Također je u petnaest godina i saldo s inozemstvom (broj doseljenih iz inozemstva veći od odseljenih u inozemstvo) uglavnom pozitivan.

Pozitivan saldo ukupne migracije stanovništva u 2021.g. u RH imalo je 6 županija, s tim da je Istarska s pozitivnim saldom od 811 na trećem mjestu iza Zagrebačke županije i Grada Zagreba. Pozitivan saldo migracije s inozemstvom imalo je 4 županija, a Istarska je na drugom mjestu (352) iza Grada Zagreba.

Od ulaska u EU 2013.g., u porastu je broj doseljenih, ali i odseljenih. Od 2019.godine u padu je broj doseljenih, a i broj odseljenih je u blagom padu.

Slika 6 - Doseljeni i odseljeni stanovnici Istarske županije, 2005.-2021.

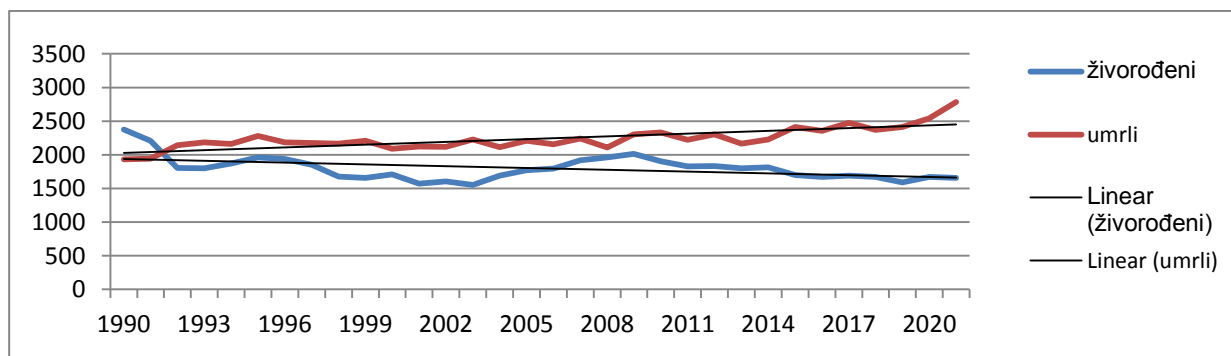
U posljednjih pet godina mjesto stanovanja unutar IŽ promijenilo je 14.844 osoba i to najviše (73,3%) osoba između različitih gradova/općina, a ostali između naselja istoga grada/općine.

U 2021. godini u IŽ je **živorođeno** 1.657 djece (stopa nataliteta 8,5/1.000 stanovnika, RH 9,4/1.000), a **umrlo** je 2.784 osoba (stopa mortaliteta 14,3/1.000, RH 16,2/1.000), odnosno umrlo je 1.127 osoba više no što je djece živorođeno, što znači da se i u 2021.g. nastavlja prirodni pad stanovništva. Vitalni indeks (odnos živorođenih i umrlih) u IŽ iznosio je u 2021.g. 59,5 (RH 58,2).

Stopa **prirodnog prirasta** bila je negativna, -5,8/1.000 (-6,8 stopa u RH). Pozitivan prirodni prirast u 2021.g. nije imala niti jedna županija, pa tako niti Istarska.

U IŽ se u prosjeku (prosjeck 2017.-2021.) godišnje rodilo 1.655,2 žive djece, a stopa nataliteta iznosi 8,0/1.000. Opća stopa fertiliteta pokazuje broj živorođenih u odnosu na žensko stanovništvo u fertilnoj dobi (15-49 godina). Opća stopa fertiliteta za IŽ 2017.-2021.g. iznosila je 39,6 živorođene djece na 1.000 žena fertilne dobi. Stopom totalnog fertiliteta mjeri se prosječan broj djece koje bi žena rodila u toku fertilnog razdoblja kada bi radala prema sadašnjim stopama fertiliteta (očekivani broj djece). Kritična brojčana vrijednost stope totalnog fertiliteta iznosi 2,1 - stopa manja od 2,1 govori da u stanovništvu nije osigurana jednostavna reprodukcija stanovništva. U IŽ je u prosjeku (2017.-2021.) iznosila 1,4 djece te ne osigurava reprodukciju. U IŽ godišnje je u prosjeku (2017.-2021.) umrlo 2.516,4 osoba, a stopa mortaliteta iznosila je 12,2/1.000. Vitalni indeks iznosio je u prosjeku 65,8 (prosjeck od 2017.-2021.), a obzirom da je manji od 100 ukazuje na veći broj umrlih nego rođenih odnosno da je riječ o regresivnom stanovništvu.

U IŽ nakon porasta broja živorođene djece u razdoblju od 2004. do 2009. godine (2009.g. 2.012 živorođene djece), od 2010.g. njihov broj se smanjuje.

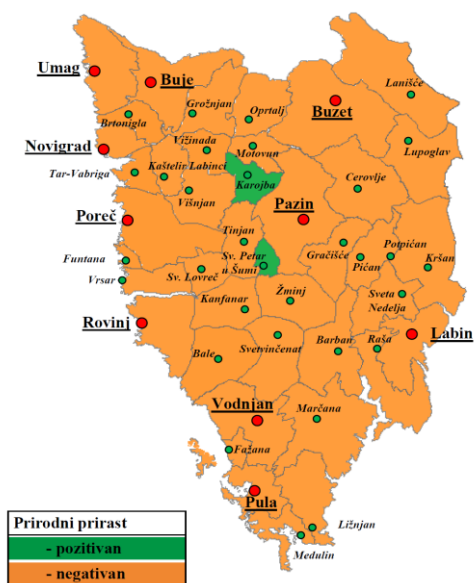
Slika 7 - Prirodno kretanje stanovništva Istarske županije od 1990.-2021. godine

Stopa prirodnog prirasta za IŽ je od 1992.g. negativna.

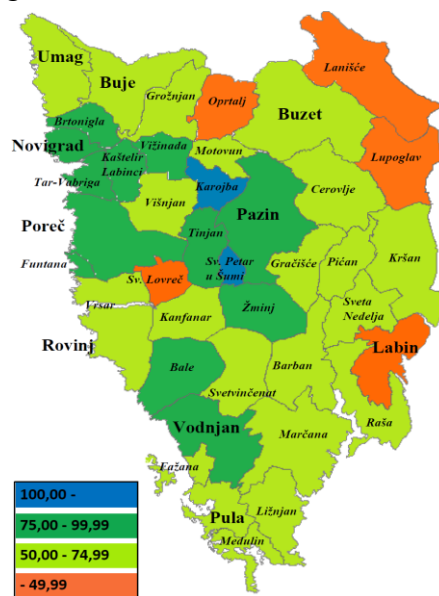
Zbog negativnog prirodnog prirasta u posljednjih 5 godina nestalo je stanovništvo dvije prosječne istarske općine (4.306 stanovnika, a prosjek stanovnika po općini na Popisu 2021. bio je 1.995,9).

U zadnjem petogodišnjem razdoblju (prosjeck 2017.-2021.g.) pozitivan prirodni prirast imaju samo 2 JLS: općine Karojba i Sv. Petar u šumi.

U petogodišnjem razdoblju (2017.-2021.) najniži vitalni indeks imala je općina Lupoglav (39,7 odnosno na 1 rođeno dijete 2,5 su osobe umrle). Vitalni indeks manji od 50 imale su također i općine Lanišće, Oprtalj, Sv. Lovreč i grad Labin.

Slika 8 - Prirodni prirast stanovništva po općinama i gradovima IŽ (prosjeck 2017.-2021. godine)

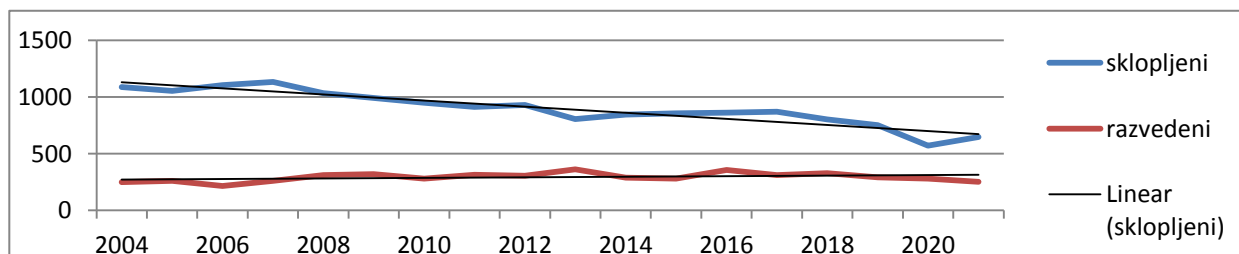

Slika 9 - Vitalni index stanovništva po općinama i gradovima IŽ (prosjeck 2017.-2021. godine)

Broj sklopljenih brakova u 2021. godini (646) drugi je najmanji u promatranom petogodišnjem razdoblju, pa je stopa sklopljenih brakova 3,3/1.000 stanovnika (RH 4,7/1.000). U 2021. godini **razvedeno** je 1,3 brakova na 1.000 stanovnika (RH 1,3/1.000), odnosno 390,1 razvedenih brakova na 1.000 sklopljenih (RH 280,2/1.000).

Broj sklopljenih brakova u Istarskoj županiji je kontinuirano u padu. Prosječna stopa sklopljenih brakova iznosi 3,5/1.000 stanovnika (2017.-2021.).

Broj razvedenih brakova u Istarskoj županiji je u blagom padu. Prosječna stopa razvedenih brakova iznosi 1,4/1000 stanovnika (2017.-2021.).

Slika 10 – Sklopljeni i razvedeni brakovi u Istarskoj županiji od 2004.-2021. godine

Sve je češći građanski oblik sklapanja braka (u razdoblju 2017.-2021.g. 61,8%, 2012.-2016.g. 55,4%), u 2021.g. 63,6% (RH 52,4%).

Sklapanje braka se sve više odgađa, ženici i nevjeste prilikom sklapanja braka sve su starije dobi. Veći je udio onih koji sklapaju brak iznad 30 godina: ženika je 2017.-2021.g. bilo 67,6%, 2012.-2016.g. 61,3%; nevjesta je 2017.-2021.g. bilo 51,0%, 2012.-2016.g. 42,8%.

U blagom porastu je udio razvoda u dobi iznad 50 godina: kod muževa 2017.-2021.g. 30,7%, 2012.-2016.g. 28,4%, odnosno kod žena 2017.-2021.g. 21,2%, 2012.-2016.g. 18,6%.

U razdoblju 2017.-2021.g. najčešće su razvedeni brakovi u trajanju dužem od 20 godina (28,4%) ili od 5-9 godina (19,4%).

U 2021. godini u 56,0% brakova koji su se razveli bilo je uzdržavane djece. U razvedenim brakovima s uzdržavanom djecom (141 brakova), najčešće je jedno uzdržavano dijete (61,7) ili dvoje djece (36,2%). U većini razvedenih brakova s uzdržavanom djecom ona su dodijeljena na čuvanje i odgoj ženi (87,9% razvedenih brakova s uzdržavanom djecom).

Udio izvanbračne djece povećan je u razdoblju 2017.-2021.g. (35,1%) u odnosu na 2012.-2016.g. (26,2%).

U 2021.g. 49,8% živorođenih bilo je rođeno kao prvo dijete, 35,8% kao drugo dijete, a 14,4% kao treće i nakon trećeg (u RH 20,8%).

Starost majki živorođene djece je u porastu, većina majki je u dobi iznad 30 godina: u 2017.-2021.g. 63,9%, 2012.-2016.g. 56,7%.

U 2021. godini nije rodila niti jedna djevojčica u dobi mlađoj od 15 godina (a ni u promatranom razdoblju od 2012. do 2021.). U 2017.-2021.g. u padu je za 43,9% broj poroda majki u dobi 15-19 godina (u odnosu na 2012.-2016.g.).

U 2021. godini većina (95,9%) majki imalo je stručno obrazovanje: 48,8% srednjoškolsko te 47,1% više i visoko obrazovanje. Bez škole ili samo s osnovnom školom je 3,1% majki (RH 4,7%). U 2021.g. 96,3% majki koje su rodile bile su aktivne – radile su ili tražile posao, udio aktivnih majki u Istri je veći u odnosu na prosjek RH (87,9%).

U Istarskoj županiji (stanje na dan 09.09.2021.) živi 19.461 **osoba s invaliditetom**, od toga 10.591 su muškog (54,4%) i 8.870 ženskog spola (45,6%). Najveća prevalencija osoba s invaliditetom u stanovništvu je u starijoj dobi (18,4% starijeg stanovništva).

Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije (9,3%) i ispod prosjeka RH prevalencije (14,4%) ukupno i u svim dobnim skupinama. Najveća prevalencija je zabilježena u Puli (16/1.000).

Iz Istarske županije, u Hrvatski registar osoba s invaliditetom HZJZ-a, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.688 osoba s većim brojem muških osoba (67%). Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja.

U Istarskoj županiji živi 780 branitelja s invaliditetom te 188 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Najčešće vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osoba iz Istarske županije su oštećenja drugih organa (33,2%), višestruka oštećenja (30,6%), i oštećenja lokomotornog sustava (28,2%).

Najčešće vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili komorbiditetne dijagnoze kod osoba u dobi 0-19 g. u IŽ su višestruka oštećenja (30,6%), oštećenja govorno glasovne komunikacije (27,7%) i oštećenja središnjeg živčanog sustava (16,8%). U dobi 20-64 g. najčešća su višestruka oštećenja (31,3%), oštećenja drugih organa (30,3%) i oštećenja

lokomotornog sustava (27,7%). U starijoj dobi najčešća su oštećenja drugih organa (41,0%), oštećenja lokomotornog sustava (34,6%) i višestruka oštećenja (29,8%).

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju su ostali oblici srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

U IŽ oko 0,2% ukupnog broja osoba s invaliditetom vještačeno je kao osobe sa 100% oštećenjem od čega je 718 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 23 branitelja Domovinskog rata te 12 osoba s oštećenjem kao posljedicom ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu.

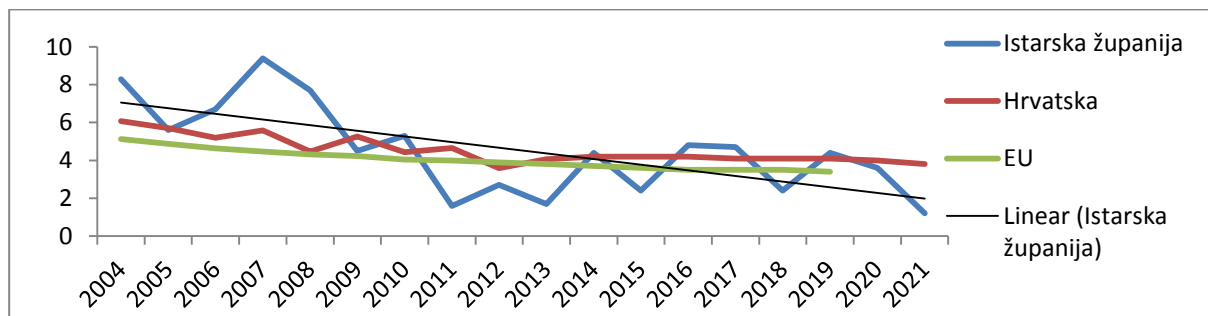
Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba s invaliditetom iz IŽ su kronične bolesti (35,9%, muški 29,2%, ženski 43,6%), psihičke bolesti (22,2%, muški 25,5%, ženski 18,4%) i tjelesno oštećenje (10,2%, muški 9,4%, ženski 11,2%). Kod osoba muškog i ženskog spola najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti su ista kao i u ukupnom stanovništvu.

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod osoba u dobi 0-19 g. u IŽ su kronične bolesti kod djece (20,7%), poremećaji glasa, jezika i govora (17,1%) te razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja (12,6%). U dobi 20-64 g. najčešće su kronične bolesti (34,5%), psihičke bolesti (28,4%) i tjelesno oštećenje (9,4%). U starijoj dobi najčešće su kronične bolesti (51,8%), psihičke bolesti (19,9%) i tjelesno oštećenje (13,6%).

U IŽ je u 2021. godini 7 djece mrtvorodeno, umrlo je 2 dojenčadi (2 u dobi do 6 dana). **Dojenačka smrtnost** u IŽ u 2021. godini iznosila je 1,2/1.000 živorođenih (RH 3,8/1.000).

U prosjeku 2017.-2021.g. umrlo je 5,4 dojenčadi, a dojenačka smrtnost je bila 3,3/1.000 živorođenih. **Perinatalni mortalitet** je u prosjeku bio 6,4/1.000 ukupno rođenih.

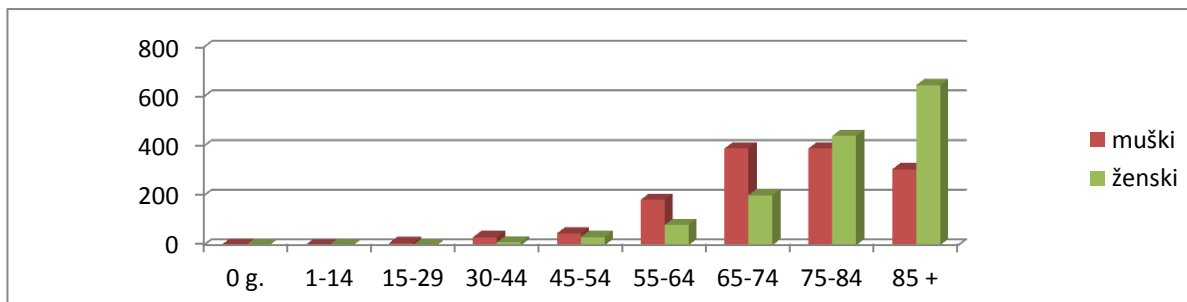
Stope mortaliteta dojenčadi u IŽ su na nivou RH i EU, a stope perinatalnog mortaliteta na nivou RH.

Slika 11 - Mortalitet dojenčadi u Istarskoj županiji, Hrvatskoj i Europskoj Uniji od 2004. - 2021. godine

Uzroci dojenačkih smrti (2 umrla dojenčeta) u IŽ 2021. godine bili su određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (1) te prirodene malformacije i kromosomske aberacije (1).

U 2021. godini umrlo je 2.784 osoba čije je prebivalište bilo u IŽ (49,1% muškaraca i 50,9% žena). Zabilježeno je 244 umrlih više nego prošle godine ili za 9,6% više. Kroz sve dobne skupine (osim iznad 80 godina), broj **umrlih osoba** muškog spola dominira. U dobi iznad 85 godina broj umrlih žena je dvostruko veći (2,1 puta) od broja muškaraca (tome u prilog govori duži životni vijek žena odnosno u stanovništvu te dobi na 1 muškarca dolaze više od 2 žene).

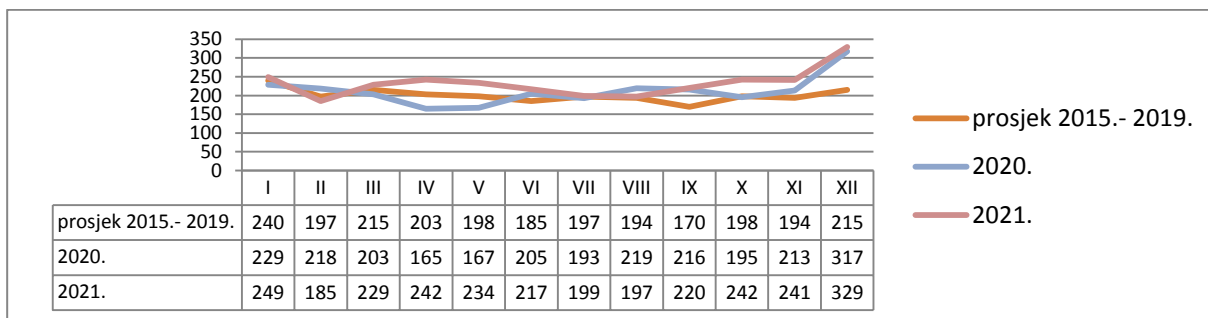
Slika 12 - Umrli po dobi i spolu u Istarskoj županiji u 2021. godini

Među umrlima 85,5% su osobe starije od 65 godina odnosno 64,2% su osobe starije od 75 godina.

Očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ 2020. godine je iznosilo 80,3 godina, za muškarce 77,4 godina, a za žene 83,2 godina. Očekivano trajanje života pri rođenju u IŽ u 2020.g. drugo je u RH (iza Dubrovačko-neretvanske žup.), a 2,5 godine veće od prosjeka RH.

U 2021. godini najviše je osoba umrlo u zdravstvenim ustanovama (51,1%), zatim u stanu (29,8%) i ustanovi za smještaj (16,3%). U posljednjih deset godina pada udio umrlih u stanu i zdravstvenim ustanovama, a raste udio umrlih u ustanovama za smještaj.

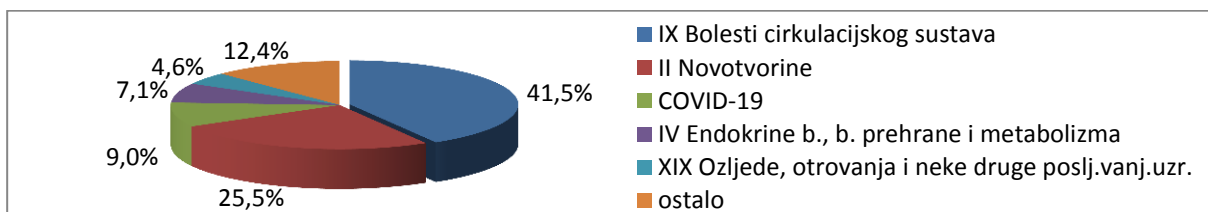
U 2021.g. umrlo je 379 (15,7%) stanovnika više u odnosu na prosjek 2015.-2019.g. (porast umrlih zabilježen je od ožujka do lipnja te od rujna do prosinca, a u prosincu 2021.g. umrlo je za 53,2% više ili 114 osoba).

Slika 13 - Umrli u IŽ 2020., 2021. i prosjek 2015.-2019.g. prema mjesecu smrti

Vodeće skupine uzroka smrti su bolesti cirkulacijskog sustava s 1.155 umrlih, što čini 41,5% ukupno umrlih. Drugi uzrok smrti su novotvorine sa 709 umrlih (25,5% umrlih), a na trećem mjestu su smrti od posljedica COVID-19 infekcije s 250 umrlih (9,0%). Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma s 198 umrlih osoba (7,1%) su na četvrtom mjestu, a nasilne smrti (ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka) sa 127 umrlih (4,6%) na petom mjestu. Ostali uzroci smrti čine 12,4% ukupnih uzroka smrti.

U 2021. godini udio nepoznatog uzroka smrti kao najznačajnijeg pokazatelja kvalitete mortalitetne statistike prema podacima HZJZ-a u Istarskoj županiji iznosi 0,4% (10 umrlih).

Slika 14 - Vodeće skupine uzroka smrti u Istarskoj županiji u 2021. godini

U dobnoj skupini 0-64 godine vodeće skupine uzroka smrti su zloćudne novotvorine, slijede bolesti cirkulacijskog sustava te ozljede i otrovanja. U starijoj dobnoj skupini vodeće su bolesti cirkulacijskog sustava, slijede zloćudne novotvorine i COVID-19 bolest.

Među vanjskim uzrocima smrti kojih je u 2021. godini bilo 127, najčešće su bile posljedice nezgoda pri padu (44,9%) i samoubojstva (16,5%), a slijede nezgode pri prijevozu i njihove posljedice (15,7%).

U 2021.g. umrlo je 6 djece u dobi 1-19 godina, svi dječaci. Od 2012. do 2021.godine umrlo je 59 djece (prosječno 5,9 djece godišnje), 41 dječak i 18 djevojčica. Najviše umrlih (27 osoba) bilo je u dobi 15-19 godina, 20 dječaka i 7 djevojčica. Vodeće skupine uzroka smrti kod djece bile su ozljede (30 umrlih, 50,8% umrle djece, od toga 23 kod dječaka), kongenitalne malformacije (10 umrlih ili 16,9%) i novotvorine (6 umrlih ili 10,2%).

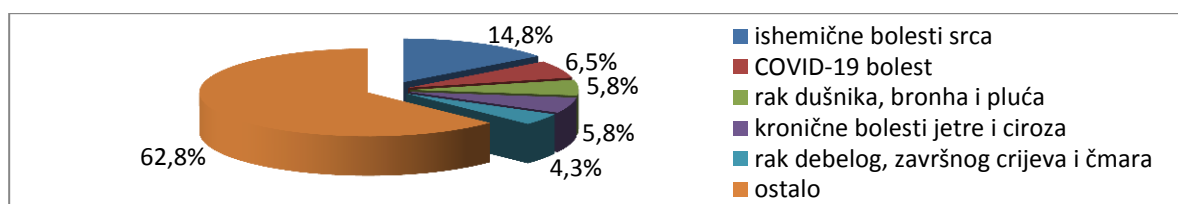
U 2021.g. u mlađoj odrasloj dobi (20-44 g.) umrla je 51 osoba, od čega 39 muškog spola. Vodeći uzrok smrti bile su ozljede i otrovanja (17, od toga 15 osoba muškog spola), a slijede novotvorine (13, od toga 8 kod muškog spola) i bolesti cirkulacijskog sustava (11 umrlih, 9 muškog spola).

U 2021.g. u starijoj odrasloj dobi (45-64 g.) umrlo je 347 osoba, od čega 66,9% muškog spola. Vodeće skupine uzroka smrti bile su novotvorine (42,1%), bolesti cirkulacijskog sustava (76 ili 21,9% umrlih, 61 muškog spola), ozljede i otrovanja (36 ili 10,4%, 28 muškog spola) i COVID-19 bolest (27 ili 7,8%, 18 muškog spola).

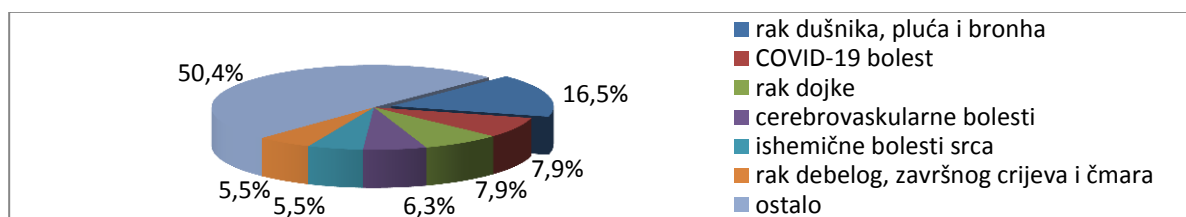
U 2021.g. u starijoj dobi (65 i više g.) umrlo je 2.380 osoba, od čega 54,2% ženskog spola. Vodeće skupine uzroka smrti bile su bolesti cirkulacijskog sustava (1.068 ili 44,9% umrlih, 641 ženskog spola), novotvorine (550 umrlih ili 23,1%, 324 muškog spola) i COVID-19 bolest (222 ili 9,3%, 115 muškog spola).

U 2021. godini najviše je ljudi umrlo od ishemične bolesti srca (20,7%) te od COVID-19 bolesti (9,0%). Treći i četvrti uzrok smrti su cerebrovaskularne bolesti i dijabetes mellitus (po 7,0%), a na petom mjestu je rak bronha i pluća (4,7%).

Vodeći uzroci smrti u IŽ u dobi od 0-64 godine (smrti u mlađoj dobi) bile su ishemične bolesti srca (11,9%), rak dušnika, bronha i pluća (9,2%) i COVID-19 bolest (6,9%).

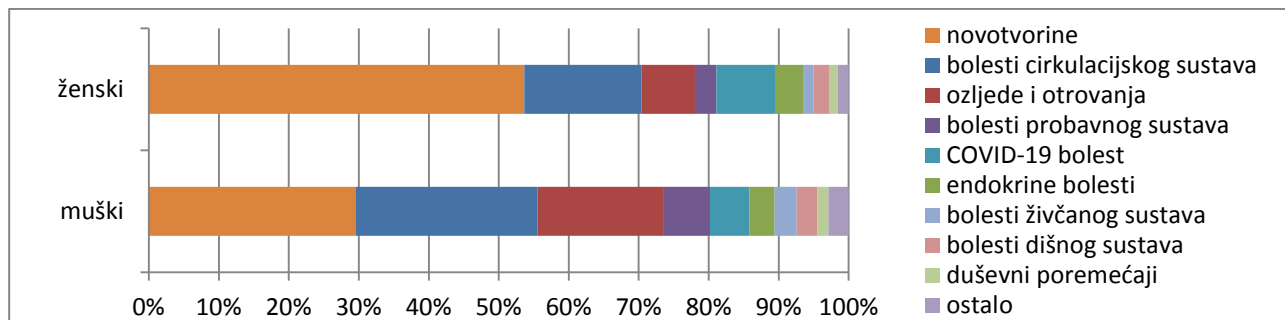
Slika 15 - Pet vodećih uzroka smrti osoba muškog spola u 2021 g. (0-64 godine)

Slika 16 - Pet vodećih uzroka smrti osoba ženskog spola u 2021 g. (0-64 godine)

Broj potencijalno izgubljenih godina života umrlih između 1 i 75 godina starosti u IŽ 2021. g. iznosio je 10.627,5 od toga kod muškog spola 7.325,0 (68,9%). Najveći gubitak u ukupnom stanovništvu ostvaren je na račun novotvorina i to 37,1%, bolesti cirkulacijskog sustava s 23,1% te ozljeda i otrovanja s 14,8%, a COVID-19 bolest je na četvrtom mjestu s 6,5%. Potencijalno izgubljene godine života sumarna je mjera preranog mortaliteta, a ukazuju na potrebu prevencije ovih bolesti i nezgoda.

Najveći gubitak kod osoba muškog spola ostvaren je na račun novotvorina i to 29,6%, bolesti cirkulacijskog sustava s 25,9% i ozljeda i otrovanja s 18,1%. Kod osoba ženskog spola najveći gubitak ostvaren je na račun novotvorina i to 53,7%, bolesti cirkulacijskog sustava s 16,7% i COVID-19 bolest s 8,4%.

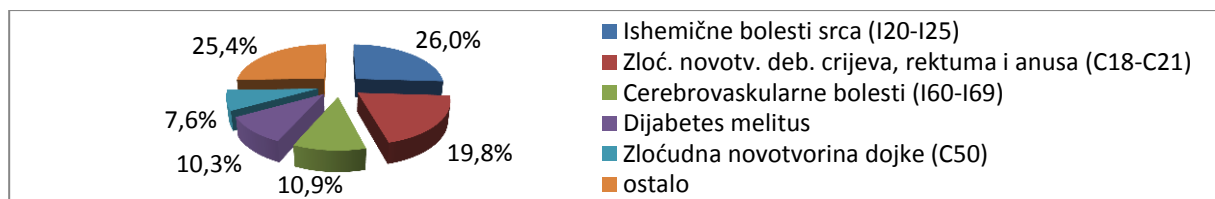
Slika 17 - Potencijalno izgubljene godine života (1-75 g.) u 2021.godini po spolu

Izbježive smrti su smrti do kojih je došlo iako postoje medicinska znanja i tehnologije da se one izbjegnu dobrom zdravstvenom skrbi (*izlječive bolesti uzroci smrti, treatable causes of deaths*) ili su smrti mogle biti prevenirane preko determinanti zdravlja kroz javnozdravstvene intervencije u širem smislu (*preventabilni uzroci smrti*).

U Istarskoj županiji u 2021. g. bilo je 783 izbježivih smrti (28,1% smrti), u ukupnim smrtnostima 9,4% bilo je izlječivo, a 18,7% preventabilno. Većina izbježivih smrti bila je kod muškaraca (67,4%), kako izlječivih (62,8%) tako i preventabilnih (69,8%). Među umrlima do 74 godina bilo je izbježivo 78,5% smrti: 26,3% je bilo izlječivo, a 52,3% preventabilno.

Vodeće izbježive smrti su ishemične bolesti srca (17,4%), rak bronha i pluća (12,4%), COVID-19 bolest (9,8%), cerebrovaskularne bolesti (7,3%), dijabetes melitus (6,9%), rak debelog i završnog crijeva i čmara (6,6%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (4,9%), slučajne ozljede (2,8%), hipertenzivne bolesti (2,6%) i nezgode pri prijevozu (2,3%). Deset vodećih dijagnoza ukupno čine 72,9% izbježivih smrti.

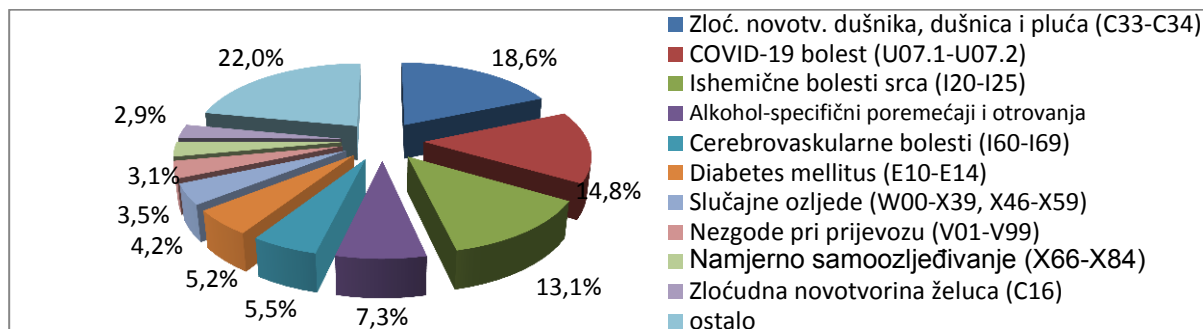
Pet vodećih uzroka koji se pribrajaju **izlječivim bolestima uzrocima smrtima** su ishemične bolesti srca (26,0%), rak debelog, završnog crijeva i čmara (19,8%), cerebrovaskularne bolesti (10,9%), dijabetes melitus (10,3%) i rak dojke žena (7,6%). Pet vodećih dijagnoza ukupno čine 74,6% izlječivih bolesti uzroka smrti.

Slika 18 - Struktura izlječivih bolesti kao uzroka smrti u Istarskoj županiji 2021.g.

Kod muškaraca su vodeće izlječive bolesti kao uzrok smrti ishemične bolesti srca (30,7%), a kod žena rak dojke (20,5%).

Pet vodećih uzroka koji se pribrajaju **preventabilnim smrtnima** su rak dušnika, dušnica i pluća (18,6%), COVID-19 bolest (14,8%), ishemične bolesti srca (13,1%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (7,3%) i cerebrovaskularne bolesti (5,5%). Oni čine 59,3% preventabilnih uzroka smrti, što ukazuje na potrebu daljnjeg rada na promociji zdravih životnih navika, cijepljenja i ranog otkrivanja bolesti.

Slika 19 - Struktura preventabilnih smrti u Istarskoj županiji 2021.g.

Kod muškaraca su vodeći uzroci preventabilnih smrti rak dušnika, dušnica i pluća (16,8%), ishemične bolesti srca (13,9%) i COVID-19 bolest (13,8%), alkohol-specifični poremećaji i trovanja (9,9%) i slučajne ozljede (5,0%).

Kod žena su vodeći uzroci preventabilnih smrti rak dušnika, dušnica i pluća (22,9%), COVID-19 bolest (17,1%), ishemične bolesti srca (11,1%), cerebrovaskularne bolesti (7,9%) i dijabetes melitus (6,3%).

9. SOCIO-EKONOMSKI POKAZATELJI I SOCIJALNA SKRB

Prema podacima DZS-a u IŽ na početku pedagoške godine 2021./2022. radilo je 135 odvojenih jedinica (područnih odjela) **vrtića** (105 javna, 29 privatnih i 1 vjerskih zajednica). Broj vrtića je smanjen za 2 u odnosu na 2020.g. – 3 javna vrtića više, 1 privatni vrtić manje; odnosno 2 više u Umagu. Dječji vrtići nisu evidentirani u 3 općine: Funtana, Grožnjan i Lanišće. U pedagošku godinu 2021./2022. bilo je upisano 7.416 djece (za 1,2% više nego lani), od toga većina (4.747 ili 64,0%) su djeca starija od 3 godine, a 1.886 su djeca do 3 godine. Većina djece (6.206 ili 83,7%) bili su polaznici javnih vrtića. U vrtićima je bilo zaposleno 1.509 osoba i to 923 odgojitelja i učitelja te 26 zdravstvenih radnika. U dječjim vrtićima zaposleno je 12,4 odgojitelja /100 djece što je više od hrvatskog prosjeka (RH 10,2/100, Grad Zagreb 11,0/100), ali je zaposleno zdravstveno osoblje ispod prosjeka - samo 3,5 zdravstvenih radnika /1.000 djece (RH 3,9/1.000, Grad Zagreb 4,0/1.000).

Prema procjeni NZZJŽ, na početku pedagoške godine 2020./21. obuhvat populacije jasličkim programima bio je 46,4%, odnosno obuhvat vrtićkim programima 82,5% (obuhvat djece u dobi 3-4 godine 85,5%, a obuhvat u dobi 5 i više godina 79,5%).

U školskoj godini 2020./2021. djelovalo je 98 **osnovnih škola**, 57 osmorazrednih i 41 područna četverorazredna škola, što je je jednak broj kao i prethodne godine. U osnovnim školama bilo je 15.275 učenika, od čega u područnim školama samo 1.153 ili 7,5%. U prosjeku je ukupno 17,2 djece po razrednom odjelu, 11,2 u područnim školama, a 18,0 u matičnim školama. Osnovnu školu završilo je 1.842 djece. U školama je 1.808 zaposlenih, većinu (1.497 ili 82,8%) čine žene, dok je među zaposlenima s punim radnim vremenom (1.271) udio žena

još veći (1.24 ili 88,4%). U osnovnim školama zaposleno je u ekvivalentu pune zaposlenosti 99,0 učitelja na 1.000 učenika što je unutar hrvatskog prosjeka (99,4/1.000).

Za djecu i mladež s teškoćama u razvoju djeluju 3 osnovne škole, s ukupno 31 učenika i 24 zaposlenih učitelja.

U IŽ djeluje 11 osnovnih umjetničkih škola s 1.196 djece, od kojih su 57,7% djevojčice. Umjetničku osnovnu školu polazi 7,8% učenika osnovnih škola (9,4% učenica i 6,4% učenika) što je više od prosjeka RH (6,0%, 7,6% učenice, 4,5% učenici).

U školskoj godini 2020./2021. **osnovno obrazovanje odraslih** završilo je 15 učenika.

U školskoj godini 2020./2021. u IŽ djelovalo je 48 **srednjih škola**, 42 redovne i 6 za odrasle, isto kao i lani. Broj srednjih škola veći je od stvarnog broja škola. Ako jedna srednja škola obuhvaća nekoliko školskih jedinica različite vrste, npr. gimnaziju, tehničku, industrijsku i obrtničku školu, svaka takva jedinica smatra se zasebnom školom i tako se prikazuje. Najviše je tehničkih i srodnih škola (17), gimnazija (11) i industrijsko-obrtničkih škola (11). Bilo je 6.230 redovnih učenika, a srednju školu je završilo 1.489 djece. U školama za odrasle bilo je 186 učenika, a 108 su završili obrazovanje. U redovnim srednjim školama u punom ekvivalentu zaposlenosti radilo je 800,0 nastavnika, većinom žena (566,6 ili 70,8%) te 53,6 stručnih suradnika (psiholog, pedagog, socijalni radnik i knjižničar), većinom žena (45,3 ili 84,6%).

Najviše učenika je završilo srednje tehničke i srodne škole (43,0%), slijede gimnazije (28,1%) te industrijske i obrtničke škole (19,3%).

U srednjim školama u punom ekvivalentu zaposlenosti radilo je 128,4 nastavnika na 1.000 učenika što je više od hrvatskog prosjeka (123,6/1.000), odnosno 8,4 stručnih suradnika što je također iznad prosjeka RH (8,2/1.000).

Na visokim učilištima u RH u akademskoj godini 2020./2021. upisano je ukupno 5.814 **studenata** iz IŽ, od čega je na redovitom studiju 4.569 ili 78,6%. Najveći broj studenata upisan je na sveučilišnim studijima (77,4%), stručnim studijima 10,1% i na veleučilištima 8,8%. Na poslijediplomskim specijalističkim studijima upisano je 37 osoba iz IŽ od čega 26 žena, a na poslijediplomskim doktorskim studijima 119 osoba (69 žena).

Prema podacima DZS-a, u 2021.g. diplomiralo je ili završilo studij 1.321 studenata iz IŽ, najviše žena (818 ili 61,9%). Također je u 2021.g. evidentirano 12 novih magistara znanosti i sveučilišnih specijalista (7 žena) te 12 doktora znanosti (9 muškaraca).

Podaci DZS-a za 2019. godinu (zadnji objavljeni podaci) pokazuju nešto viši **BDP** u odnosu na prethodnu godinu na razini RH (indeks 2019./2018. 108,6) kao i u IŽ (indeks 105,7). BDP je u 2019. godini iznosio 3.343 mil. EUR-a za IŽ (6,0% BDP-a RH). BDP po stanovniku u 2019. godini za IŽ (€15.960) veći je od prethodne godine (indeks 102,5).

BDP-a po stanovniku IŽ veći je za 16,7% od RH prosjeka.

Prema podacima DZS-a, u IŽ u 2021. godini ostvareno je 3.372.081 dolazaka (26,4% RH) i 21.734.119 noćenja (31,0% RH) **turista**.

U odnosu na 2020. g., u 2021.g. ostvaren je za 94,2% veći broj dolazaka i za 89,8% veći broj noćenja domaćih i stranih turista. U odnosu na 2019.g. broj dolazaka je manji za 24,8%, a broj noćenja za 17,6% (posljedica pandemije COVID-19 bolesti).

Prema podacima IŽ u 2021. godini ukupni **prihodi od poreza svih jedinica lokalne samouprave** iznosili su 664.519.750,00 kn (za 21,7 više u odnosu na lani). Uključujući prihod Županijskog proračuna ukupni porezni prihodi u Istarskoj županiji iznosili su 817.738.200,00

kn (19,7% više nego lani) što daje prosječan porezni prihod po stanovniku u iznosu od 3.930,39 kn.

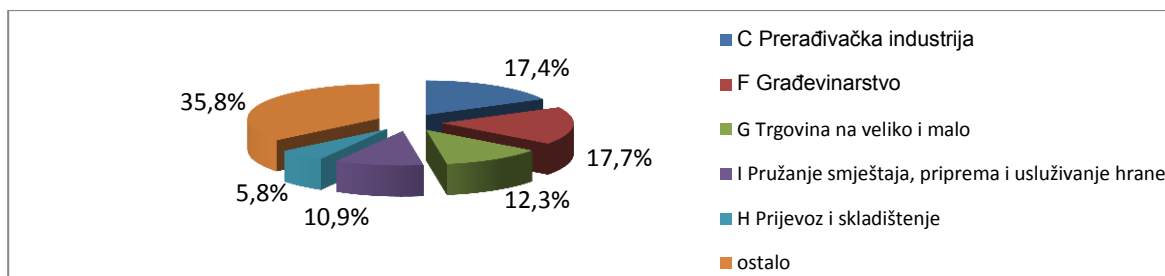
Prema podacima IŽ, u razdoblju 2017.-2021. godini prosječan porezni prihod po stanovniku IŽ (uključen i županijski proračun) iznosio je ukupno 18.728,25 kn ili godišnje 3.745,65 kn. Najviši porezni prihod po stanovniku zabilježen je u gradu Novigradu (23.972,04 ili godišnje 4.794,41 kn), a najniži u općini Karojba (7.695,35 ili godišnje 1.539,07 kn). Porezni prihodi po stanovniku lokalnih jedinica iznosi 15.127,71 kn ili godišnje 3.025,54 kn. Od 41 jedinice lokalne samouprave, većina (28) ostvaruje porezni prihod ispod prosječnog poreznog prihoda svih JLS u Županiji. Porezni prihod po stanovniku iznad prosječnog poreznog prihoda JLS u Županiji ima samo 13 jedinica: 4 grada (Novigrad, Poreč, Rovinj i Umag) i 9 općina (Bale, Fažana, Funtana, Grožnjan, Kanfanar, Medulin, Tar-Vabriga, Višnjan i Vrsar).

11 od 13 jedinica s najvišim poreznim prihodima su na području zapadne i južne Istre, a 5 je na području Poreštine.

Prema podacima DZS-a 31.3.2021. godine u IŽ je bilo 65.298 **zaposlenih** u pravnim osobama (uključena procjena broja zaposlenih koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje DZS nije primio izvještaje) i oni čine 5,1% zaposlenih u RH. Također je bilo i 14.953 zaposlenih u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (8,1% zaposlenih u obrtu u RH). Ukupno zaposlenih bilo je 80.251 (5,4% zaposlenih u RH) (2020.g. 79.891).

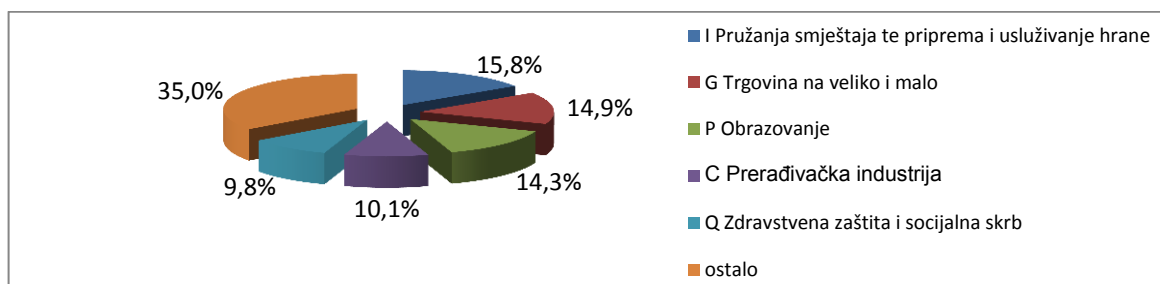
U odnosu na 2020.g., bilo je za 0,5% više ukupno zaposlenih. Žene čine 45,6% zaposlenih u Istarskoj županiji što je nešto niže od RH prosjeka (47,3%).

Najviše je muškaraca zaposleno u prerađivačkoj industriji (17,4%), zatim u građevinarstvu (17,7%), u trgovini na veliko i malo (12,3%), u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (10,9%) te u prijevozu i skladištenju (5,8%). U navedenih pet djelatnosti radi gotovo dvije trećine (64,2%) muškaraca.

Slika 1 - Struktura zaposlenih muškaraca u 2021.godini prema djelatnosti

Najviše žena zaposleno je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (15,8%), u trgovini na veliko i malo (14,9%), zatim u obrazovanju (14,3%), u prerađivačkoj industriji (10,1%) te u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (9,8%). U navedenih pet djelatnosti radi dvije trećine (65,0%) žena.

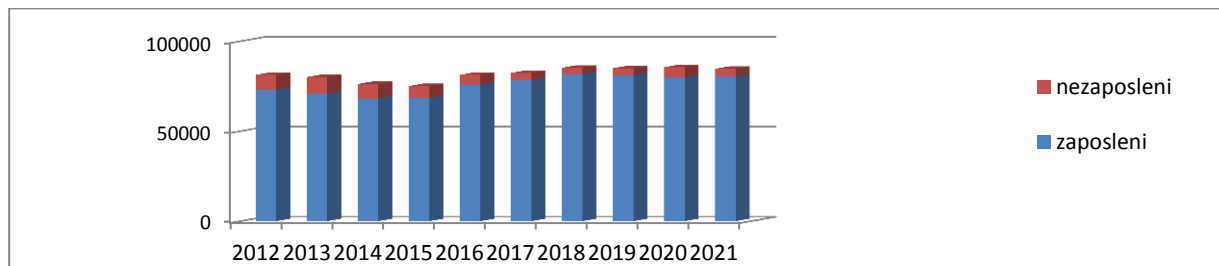
Slika 2 - Struktura zaposlenih žena u 2021.godini prema djelatnosti

Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) na dan 31.12.2021. g. u IŽ bilo je 88.409 **osiguranika** (HZMO vodi evidenciju prema općini rada, a ne prebivališta) po različitim osnovama osiguranja, od čega je 46,6% osiguranih žena. Najviše osiguranika (80,2%) osigurano je po osnovi rada kod pravnih osoba, 9,1% kod fizičkih osoba i 7,5% kod obrtnika.

Podatak da je u RH visoki udio radnika iz IŽ kod fizičkih osoba (7,9%) i kod obrtnika (9,4%), govori o razvijenosti privatne inicijative u gospodarstvu IŽ.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u IŽ u 2021. godini je prosječno evidentirano 4.412 **nezaposlenih** (stopa 4,6%), od čega žena 2.195 (49,7%). U IŽ je stopa nezaposlenosti niža u odnosu na RH (stopa 8,0%), te je treća najniža stopa među županijama. U RH žene čine 55,4% (75.828) nezaposlenih, a najmanji udio žena u ukupnom broju nezaposlenih ima IŽ. Nezaposlenih osoba do 24 godina ima 468 (10,6%) po čemu je IŽ druga županija s najmanjim udjelom mladih u ukupnom broju nezaposlenih. Najveća stopa nezaposlenosti je u Puli (procjena oko 5,9%), a slijedi Labin (oko 4,3%) i Poreč (oko 4,2%). Najmanja stopa nezaposlenosti je u Ispostavi Buzet (oko 2,2%).

U odnosu na 2020.g., prosječan broj nezaposlenih je pao za 22,3% (RH 9,3%) što je najsnažniji pad u RH. Najveći pad je u Buzetu (33,7%), a najmanji pad u Labinu (11,0%).

Slika 3 - Zaposleni u pravnim osobama, obrtu i djelatnostima slobodnih profesija (stanje u ožujku) i prosječan broj nezaposlenih

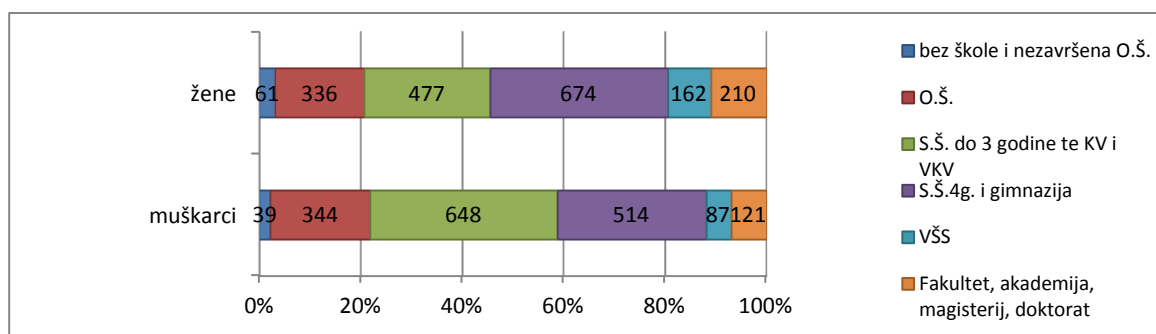
Krajem 2021.godine u IŽ je zabilježeno 3.673 nezaposlenih osoba, od toga 1.753 žena ili 47,7% (u RH je među nezaposlenima 56,2% žena). Prema razini obrazovanja krajem 2021.godine najveći udio nezaposlenih u IŽ čine osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od četiri godina i više (32,3%), osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (30,6%) te osobe sa završenom samo osnovnom školom (18,5%). Udio stručnih osoba tj. onih koji imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje bio je 78,8%, veći od RH (76,2%).

U odnosu na kraj 2020.godine, ukupan broj nezaposlenih smanjen je za 44,7%, a smanjen je broj nezaposlenih svih razina obrazovanja. Najveći pad broja nezaposlenih je kod osoba sa završenom srednjom školom u trajanju do tri godine i školom za KV i VKV radnike (za 47,4%), a najmanji pad kod osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom (za 38,6%).

Najveći udio nezaposlenih muškaraca ima završenu srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (37,0%), završenu srednju školu u trajanju od četiri godina i više (29,3%) te završenu samo osnovnu školu (19,6%).

Najveći udio nezaposlenih žena ima završenu srednju školu u trajanju od četiri godina i više (35,13%), završenu srednju školu u trajanju do 3 godine i školu za KV i VKV radnike (24,8%) te završenu samo osnovnu školu (17,5%).

Udio stručnoobrazovanih tj. onih koji imaju završeno srednje, više ili visoko obrazovanje bio je kod nezaposlenih muškaraca 78,2%, a % kod nezaposlenih žena 79,3%.

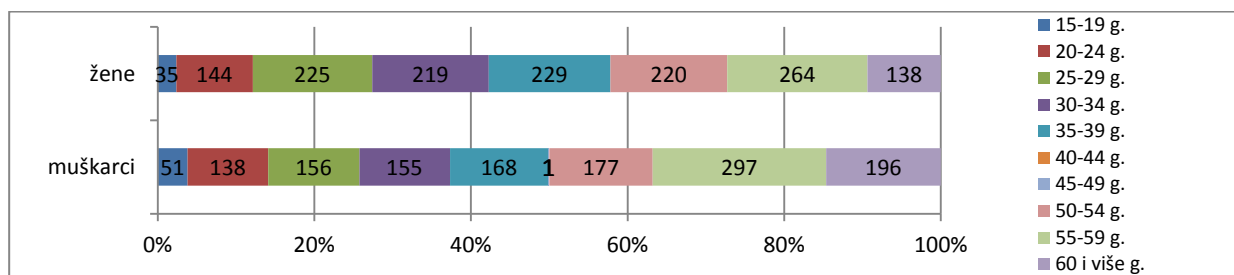
Slika 4 - Nezaposleni prema razini obrazovanja i spolu (31. prosinac 2021.)

Najveći udio nezaposlenih prema dobi krajem 2021.godine u IŽ čine osobe u dobi 55-59 godina (15,3%), zatim osobe u dobi 40-44 godine (12,4%) te u dobi 45-49 godine (11,0%). Udio mladih u dobi do 24 godine u ukupnom broju nezaposlenih bio je 10,0% (RH 14,0%).

U odnosu na 2020.godinu, broj nezaposlenih smanjen je u svim dobnim skupinama. Najveći pad broja nezaposlenih je u dobi 15-19 godina (za 57,4%) i 20-24 godine (za 54,1%), a najmanji pad u dobi 60 i više godina (za 33,9%) i 55-59 godina (za 36,2%).

Najveći udio nezaposlenih muškaraca su u dobi 55-59 godina (16,9%), zatim u dobi 40-44 godina (12,8%) te 60 i više godina (11,2%).

Najveći udio nezaposlenih žena je u dobi 55-59 godina (13,8%), zatim u dobi 40-44 godine (12,1%) i u dobi 35-39 godine (11,9%).

Slika 5 - Nezaposleni prema dobi i spolu (31. prosinac 2021.)

Prema podacima DZS-a **prosječna mjesečna bruto plaća** zaposlenih u IŽ u 2020. godini (zadnji objavljeni podatak DZS-a) iznosila je 8.868 kn i bila je nešto niža (za 3,5%) od prosjeka RH (9.187 kn), dok je prosječna mjesečna neto plaća od 6.401 kn bila za 2,9% niža od RH (6.590 kn). Prosječne bruto plaće za sve su stručne spremlje više u Istarskoj županiji u odnosu na RH, osim za višu i visoku stručnu spremu (za višu je manja za 2,5%, a za visoku manja za 9,0%).

Prosječne plaće žena u IŽ niže su u odnosu na plaće muškaraca – bruto plaća manja je kod žena za 1.195 kuna (za 12,7%), a neto plaća za 798 kuna (za 11,8%).

HZMO navodi da je na dan 31.12.2021. godine **broj korisnika doplatka za djecu** u IŽ bio 5.023 (2020.g. 5.003), broj djece 9.142 (2020.g. 9.120), a prosječna mjesečna svota doplatka 366,77 kn (2020.g. 362,55 kn).

U odnosu na 2020.g., stagnira broj korisnika dječjeg doplatka (više za 0,4%) i broj djece (više za 0,2%), a mjesečna svota doplatka nešto je veća (za 1,2%).

Prema podacima HZMO-a, u IŽ na dan 31.12.2021. bilo ukupno 56.385 **korisnika mirovina** s prosječnom mirovinom 3.168,17 kn. Većinu korisnika (43.046 ili 76,3%) čine korisnici starosne mirovine, invalidske mirovine prima 4.626 ili 8,2%, a korisnika obiteljske mirovine bilo je 8.713 ili 15,5%.

U odnosu na 2020.godinu, ukupan broj korisnika mirovina stagnira (više za 0,03%), kao i broj korisnika starosnih mirovina (za 0,9% više), a manje je korisnika invalidskih (za 3,7%) i obiteljskih mirovina (za 2,3%). Prosječna mirovina porasla je za 3,1%.

Prema podacima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) RH, **broj osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom** na dan 31.12.2021. g. u IŽ bio je 1.180. Navedenu naknadu koristilo je 0,6% stanovnika IŽ što je manje nego u RH (1,2% stanovnika). U IŽ je dodijeljeno i 3.914 jednokratnih naknada za 2.319 korisnika, zatim 4.052 doplataka za pomoć i njegu te 1.123 osobnih invalidnina. U 2021.g. navedeno je da je bilo 661 naknada za troškove stanovanja.

U 2021.g. u odnosu na prethodnu godinu iz državnog proračuna je izdvojen gotovo isti broj zajamčenih minimalnih naknada (za 0,5% manje), ali ona obuhvaća za 22,5% više osoba, za 46,4% više organiziranog stanovanja, za 13,7% više pomoći u kući, za 9,4% više statusa roditelja njegovatelja ili njegovatelja, za 11,0% više jednokratnih naknada i za 8,3% više doplataka za pomoć i njegu.

Prema podacima MRMSOSP, tri državna i pet nedržavnih **domova socijalne skrbi** u IŽ za djecu bez roditeljske skrbi, djecu i mladež s poremećajima u ponašanju te za tjelesno i mentalno oštećenu djecu i odrasle osobe na dan 31.12.2021.godine, imala su ukupno 606 korisnika (za 153 ili 33,8% više). Državni domovi imali su ukupno 139 korisnika (za 1 ili 0,7% manje nego lani), a nedržavni 467 (za 154 ili 49,2% više). Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda u Puli, među domovima ima najveći broj korisnika (273 korisnika ili 45,0% korisnika domova). U nedržavnim domovima bilo je 77,1% ukupnog broja korisnika domova ovog tipa u IŽ, a u državnima 22,9%. Također, u IŽ druge pravne osobe koje obavljaju navedenu djelatnost socijalne skrbi bez osnivanja doma imale su 17 korisnika.

Prema podacima MRMSOSP, u IŽ u četiri županijska i pet drugih domova socijalne skrbi za starije osobe na dan 31.12.2021. godine bilo je ukupno 911 korisnika. Ukupan broj starijih osoba korisnika domova u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 14 ili 1,5%. U županijskim domovima bilo je 566 korisnika (62,1% ukupnih korisnika) i u odnosu na prethodnu godinu smanjen je za 18 ili 3,1%. Drugi domovi imali su 345 korisnika (37,9% ukupnih korisnika domova), a u odnosu na 2020.g. imaju 4 korisnika više. Od drugih pravnih osoba izvješće Ministarstva navodi 3 doma s 99 korisnika.

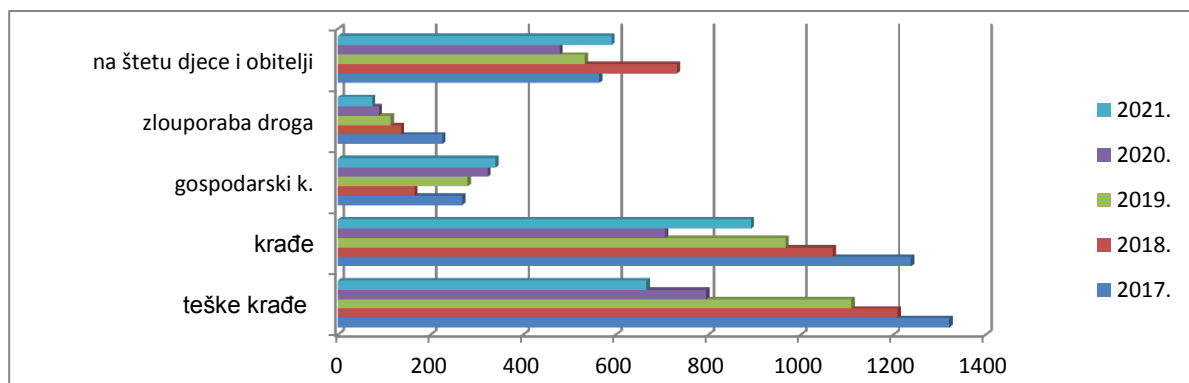
U IŽ na dan 31.12.2021. u tri državna doma socijalne skrbi za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem (psihički bolesne odrasle osobe) bilo je 365 korisnika odnosno 5 korisnik više u odnosu na lani.

Prema podacima MUP-a, u 2021. godini u Policijskoj upravi Istarskoj zabilježeno je sveukupno 3.943 **kaznenih djela** (13,3% više nego u 2020. godini), 2.014 kaznenih djela na 100.000 stanovnika što je više od prosjeka RH (1.395/100.000). U cestovnom prometu zabilježea su 62 kaznena djela (29,2% više nego u 2020.godini). Udio općeg kriminaliteta u ukupnom kriminalitetu iznosi 80,8% i u odnosu na 2020. godinu veći je za 11,2%. Najviše je počinjeno krađa (892 ili 22,6% u ukupnim kaznenim djelima), zatim teških krađa (666 ili 16,9%), teških krađa provaljivanjem (638 ili 16,2%), kaznenih djela na štetu djece i obitelji (590 ili 15,0%) i gospodarskog kriminaliteta (340 ili 8,6%).

Najveći rast prijavljenih kaznenih djela u odnosu na 2020.g. zabilježen je kod kaznenih djela protiv okoliša (+133,3%), kibernetičkog kriminaliteta (+122,4%) te krađe i neovlaštene uporabe motornih vozila (+81,5%).

Najveći pad u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je kod ubojstva (-50,0%), korupcijskih kaznenih djela (-28,6%) i teških krađa provaljivanjem (-16,8%).

U odnosu na 2017. godinu, sigurnosni pokazatelji krađa, teških krađa i zlouporabe droga su u padu, a u porastu je gospodarski kriminalitet.

Slika 6 - Prikaz najčešćih kaznenih djela u PU Istarskoj od 2017. do 2021. godine

Od 1.134 počinitelja kaznenih djela, djeca do 18 godina čine 2,8% (32 djece). Muškog spola bilo je 82,4% počinitelja. U odnosu na 2020.godinu, bilo je 11,9% više počinitelja.

Registriranih cestovnih motornih vozila (kao pokazatelj životnog standarda) na dan 31.12.2021.g. u IŽ bilo je ukupno 153.656, od čega 117.410 osobnih vozila. Registrirano je 60,1 osobnih vozila na 100 stanovnika, više nego u RH (46,4/100).

U 2021.godini u IŽ bilo je 122.932 **radiopretplatnika**, odnosno 63,0 na 100 stanovnika (RH 36,0/100) te 113.757 **televizijskih pretplatnika**, 58,3 na 100 stanovnika (RH 32,3/100). U odnosu na 2020.g. veći je broj radio pretplatnika za 10,0% i televizijskih za 10,1%.

Na svakog drugog stanovnika dolazi po jedno registrirano osobno vozilo, radio i televizijska pretplata, što je iznad standarda RH.

10. MALIGNE BOLESTI I PROGRAMI RANOG OTKRIVANJA RAKA

10.1. NOVOTVORINE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti IŽ, evidentirano je 29.774 novotvorina, od toga većina kod žena (57,5%). Među njima evidentirano je 37,8% zloćudnih novotvorina, većina također kod žena (54,0%). Kod muškaraca je najčešći rak muških spolnih organa (21,0%) - među kojima najčešće prostata, a kod žena rak dojke (35,9%).

U odnosu na 2020.godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti registrirano je 12,1% više novotvorina, a za 5,0% više zloćudnih.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je 21.724 pregleda zbog novotvorina, od toga 82,3% pregleda u ugovornim ordinacijama. Među njima evidentirano je 38,9% pregleda zbog zloćudnih novotvorina. Najviše je evidentirano pregleda zbog raka dojke (7,6%), a slijedi rak pluća (2,4%), rak završnog debelog crijeva (2,0%) i melanom kože (1,9%).

U odnosu na 2020. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 17,1% manje novotvorina, a za 41,5% manje zloćudnih.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće evidentirani su kod muškaraca rak pluća (3,0% pregleda), a kod žena rak dojke (13,3% pregleda).

Novotvorine kao skupina bolesti čine 13,0% uzroka **hospitalizacije** stanovništva s prebivalištem u Istarskoj županiji u zdravstvenim ustanovama u RH. Zloćudne novotvorine čine 10,3% uzroka hospitalizacija istarskog stanovništva u RH.

U bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je 3.670 hospitalizacija (stacionarno liječenje) (18,8/1.000 stanovnika).

Zbog novotvorina hospitalizirano je u RH nešto više žena (51,4%) iz IŽ nego muškaraca, a više muškaraca (51,7%) hospitalizirano je zbog zloćudnih novotvorina.

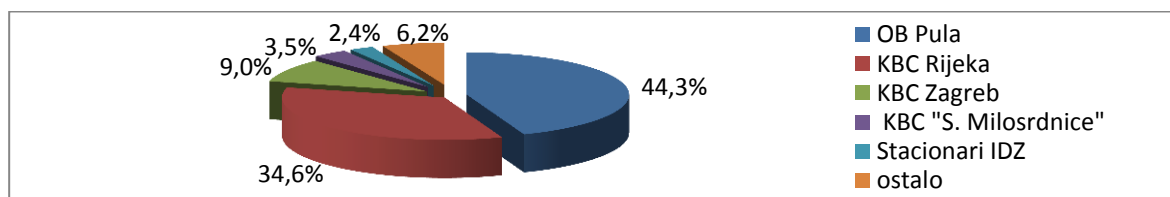
Među hospitaliziranim iz IŽ najčešće zloćudne novotvorine bile su probavnih organa (21,4%), nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (9,2%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (8,6%), dojke (7,2%) te dišnih i organa prsnog koša (6,8%).

Muškarci iz IŽ najčešće su u RH hospitalizirani zbog zloćudnih novotvorina: probavnih organa (26,5%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa, nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (11,4%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (9,8%), urinarnog sustava (9,1%) – najčešće mokraćnog mjehura te dišnih i organa prsnog koša (9,1%) – najčešće traheje, bronha i pluća.

Žene iz IŽ su najčešće hospitalizirane zbog zloćudnih novotvorina: probavnih organa (16,5%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa, dojke (13,9%), ženskih spolnih organa (8,3%) – najčešće tijela i nespecificiranog dijela maternice, limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (7,6%) te nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (7,0%).

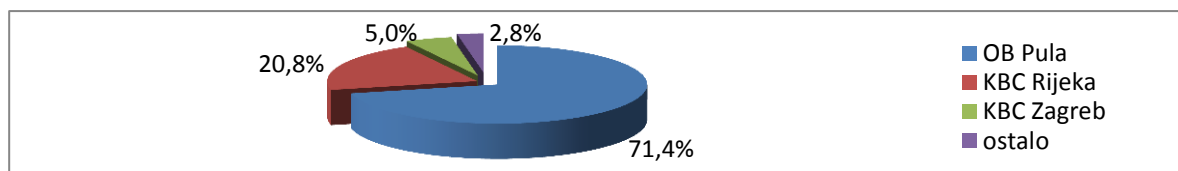
Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, a osobito iznad 40 godina kod žena te iznad 50 godina kod muškaraca.

Najviše hospitalizacija pacijenata iz Istarske županije bilo je u 2021. godini u OB Pula (44,3%), KBC-u Rijeka (34,6%), KBC-u Zagreb (9,0%) i KBC-u „Sestre Milosrdnice“ (3,5%).

Slika 1 - Gravitacija pacijenata (stacionarno liječenje) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u 2021. godini

U dnevnim bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je i 18.751 stanovnika s prebivalištem u Istarskoj županiji. Stanovnici IŽ su 2021.godine najčešće koristili OB Pula (71,4%), KBC Rijeka (20,8%) i KBC Zagreb (5,0%).

Slika 2 - Gravitacija pacijenata (dnevna bolnica) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u RH u 2021. godini

Dakle, u ustanovama u IŽ hospitalizirano je 46,7% stanovnika IŽ, a u dnevnim bolnicama 71,4%.

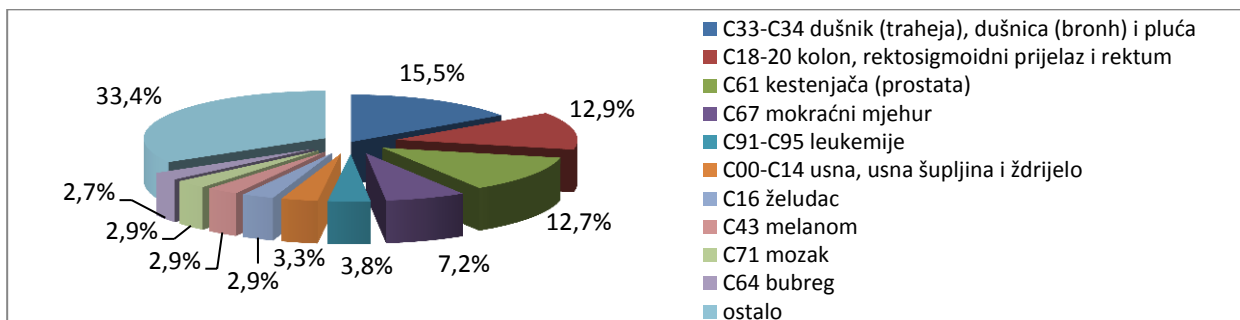
10.2. NOVOOBOLJELI OD RAKA

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a 2020. godine (zadnji objavljeni podaci) dijagnosticirano je 1.267 novih bolesnika od raka (invazivni oblici raka bez raka kože), 650 muškaraca (51,5%) i 617 žena (48,5%).

Gruba stopa incidencije za 2020.g. iznosila je 603,9/100.000; 626,0/100.000 za muškarce i 580,7/100.000 za žene. Grube stope incidencije raka su u porastu.

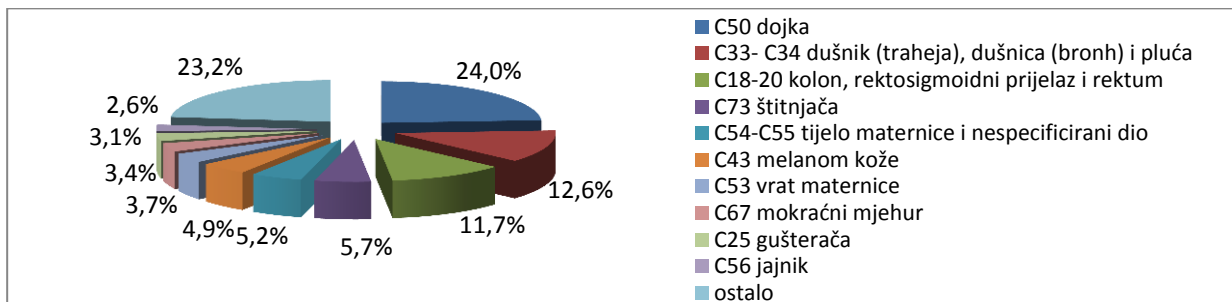
Broj novooboljelih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 63,6% novooboljelih (u starijoj dobi 70,5% novooboljelih muškaraca i 56,4% žena).

Pet vodećih sijela raka u 2020. g. kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ, koja čine ukupno 61,5% novooboljelih su: bronh i pluća (15,5%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (12,9%), prostata (12,7%), mokraćni mjehur (7,2%) te leukemije (3,8%).

Slika 1 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ u 2020.g.

Pet vodećih sijela raka u žena, od kojih je oboljelo 59,2% žena, su: dojka (24,0%), traheja, bronh i pluća (12,6%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (11,7%), štitnjača (5,7%) te tijelo maternice (5,2%).

Slika 2 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ u 2020.g.

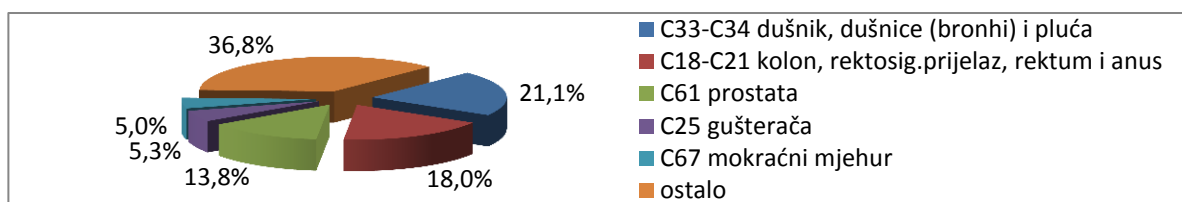
Kod muškaraca su u porastu grube stope incidencije raka prostate, bronha i pluća, mokraćnog mjehura te kolorektalnog raka, dok su stope za rak želudca u blagom padu.

Kod žena su u porastu grube stope incidencije raka pluća, kolorektalnog raka, raka tijela maternice, dojke i vrata maternice, a u padu su za rak jajnika.

10.3. UMRILI OD RAKA

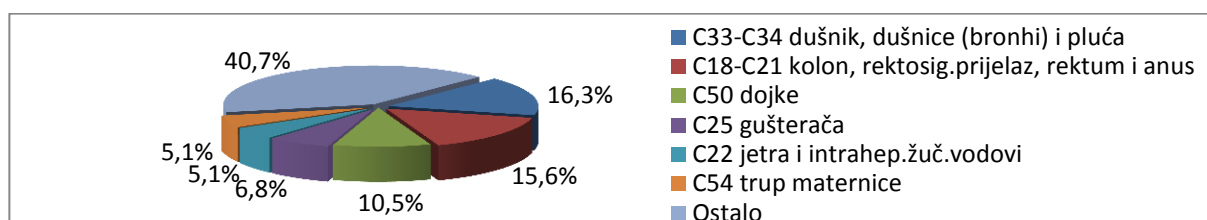
U IŽ je u 2021. godini od novotvorina umrlo 709 osoba, 406 muškarca i 303 žena, od toga od zloćudnih novotvorina 694 osoba, 399 (57,5%) muškaraca i 295 žena.

Broj umrlih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 77,2% umrlih od raka.

Slika 1 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2021. godini

Najčešće sjelo raka među umrlim muškarcima u IŽ 2021. godine bio je rak traheje, bronha i pluća (21,1% umrlih muškaraca od raka), zatim kolorektalni rak (18,0%), rak prostate (13,8%), rak gušterače (5,3%) i rak mokraćnog mjehura (5,0%).

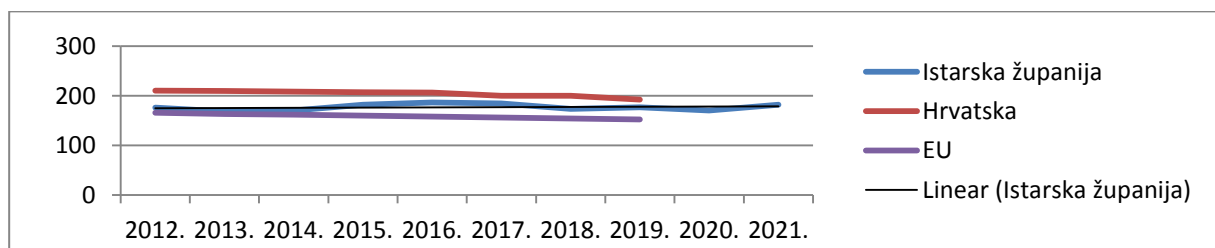

Slika 2 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba ženskog spola u 2021. godini

Najčešće sjelo raka kod umrlih žena je rak traheje, bronha i pluća (16,3%), slijedi kolorektalni rak (15,6%), rak dojke (10,5%), gušterače (6,8%), jetre i intrahepatičnih žučnih vodova te trupa maternice (po 5,1%).

Gruba stopa mortaliteta od raka 2021.godine bila je za IŽ 355,5/100.000; 422,3/100.000 za muškarce i 292,8/100.000 za žene.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za ukupnu dob i za dob 0-64 godina nešto su niže od stopa RH, a veće od EU. Stope za rak traheje, bronha i pluća (ukupna dob i dob 0-64 godina) su bliske RH, a više od EU. Kod raka vrata maternice i kod raka dojke stope (ukupna dob i dob 0-64 godina) su bliske RH i EU. Za kolorektalni rak (ukupna dob i 0-64 g.) stope su više od EU i nešto niže od RH. Stope za bolesti vezane uz pušenje (obuhvaćaju rak usne šupljine, ždrijela, jednjaka, grkljana i pluća, srčani infarkt, kroničnu ishemičnu bolest srca, cerebrovaskularne bolesti, kronične bolesti donjeg dišnog sustava) su veće za IŽ i RH u odnosu na EU.

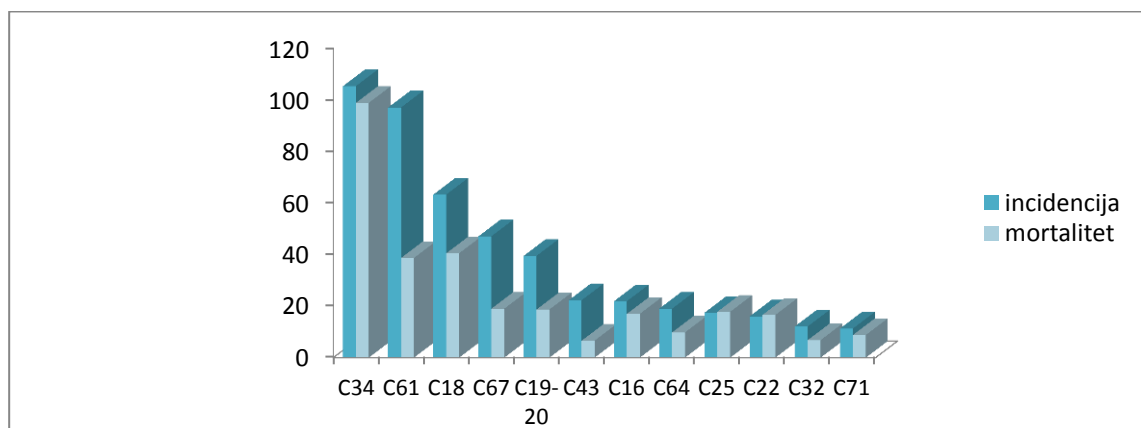

Slika 3 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Omjer smrti zbog raka i novih slučajeva raka (prosjeak 2016.-2020.godine) bio je 0,56 (muški 0,63 i ženski 0,49). Poželjna vrijednost omjera je ispod 0,45, a prihvatljiva ispod 0,5.

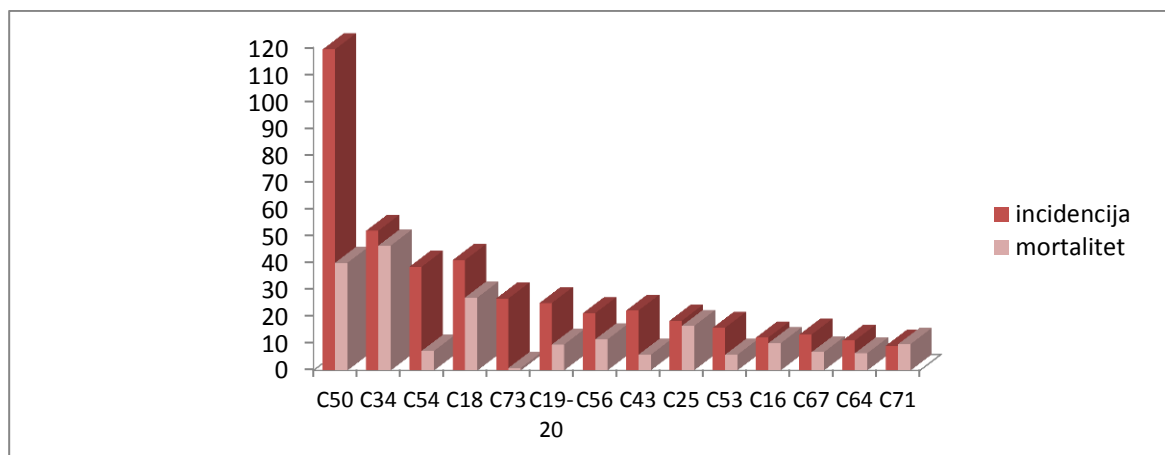
Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele uočljiv je kod muškaraca posebno za rak jetre (1,04), gušterače (1,02), bronha i pluća (0,94), mozga (0,78), želuca (0,78), debelog crijeva (0,64), grkljana (0,56) i rak bubrega (0,52). Kod muškaraca poželjna je vrijednost

ostvarena za prostate (0,40), mokraćnog mjehura (0,40) i melanoma (0,30), a prihvatljiva vrijednost rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,47).

Slika 4 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola iz IŽ - incidencija i mortalitet (prosjeak 2016.-2020. godina) – stopa na 100.000

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele kod žena vidljiv je za rak mozga (1,07), gušterače (0,90), bronha i pluća (0,89), želuca (0,83), debelog crijeva (0,66), bubrega (0,58), jajnika (0,54) i mokraćnog mjehura (0,51). Kod žena poželjna je vrijednost ostvarena za rak rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,38), vrata maternice (0,37), dojke (0,34), melanoma (0,26), trupa maternice (0,19) i štitnjače (0,03).

Slika 5 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ – incidencija i mortalitet (prosjeak 2016.-2020. godina) – stopa na 100.000

10.4. NACIONALNI PROGRAMI

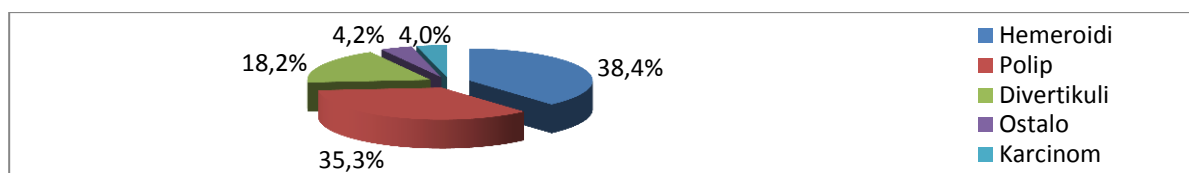
10.4.1. RANO OTKRIVANJE RAKA DEBELOG CRIJEVA

Prema podacima iz NPP aplikacije u **četvrtom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka debelog crijeva** od studenog 2018. godine do svibnja 2021. godine, Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije (NZZJZIŽ) poslao je 72.033 poziva na uključivanje u Program osobama oba spola rođenima od 1945. do 1969. godine, odazvalo se 33,9% populacije (RH 33,3%). Veći odaziv je evidentiran kod starijih godišta, a nešto je veći odaziv i kod žena (34,4%) u odnosu na muškarce (33,3%).

Testirano je 13.398 uzoraka stolice odnosno 21,8% testiranih (RH 20,5%). Nalaz je bio pozitivan kod 578 osoba (4,3%), od toga 308 (5,4%) kod muškaraca i 270 (3,5%) kod žena.

Svi pozitivni pacijenti kontaktirani su i ponuđena im je kolonoskopija u OB Pula, 99 osoba je odbilo kolonoskopiju, a kolonoskopiju je obavilo 499 (83,4%) osoba. Patološki nalaz otkriven je kod 96,0% kolonoskopiranih osoba.

Od patoloških nalaza najčešći su bili hemeroidi (38,4%), zatim polipi (35,3%), divertikuli (18,2%), ostalo (4,1%) i karcinom (4,0%). Polipi su tijekom kolonoskopije odstranjeni kako bi se spriječio razvoj kolorektalnog raka.

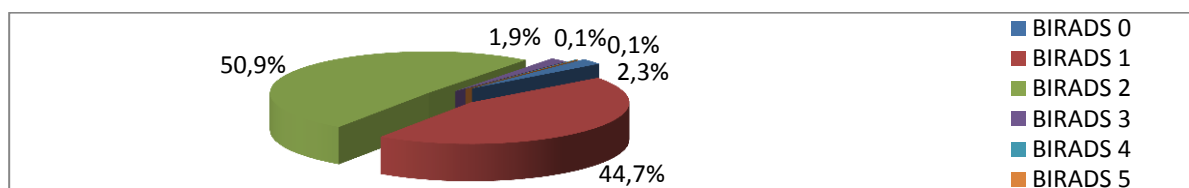
Slika 1 - Patološki nalazi utvrđeni kolonoskopijom u 4. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u IŽ od studenog 2018. do svibnja 2021.

Započeo je **peti ciklus** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka debelog crijeva** u svibnju 2021.g. Poslano je 34.678 poziva na uključivanje u Program osobama oba spola rođenima od 1947. do 1971.godine, odazvalo se 28,2% populacije (RH 23,9%).

10.4.2. RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

U **šestom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** na mamografiju su pozivane žene rođene od 1950. do 1969.godine. Od veljače 2019. godine do veljače 2021. godine, NZZJŽIŽ je na mamografski pregled pozvao 30.250 žena, a ukupni odaziv žena bio je 56,6% (RH 55,8%).

Kod 95,6% nalaz je bio uredan (BI-RADS 1 i 2), kod 2,3% žena nalaz je bio BI-RADS 0 (potrebne dodatne pretrage kako bi se utvrdila priroda promjene), dok je u 1,9% žena nalaz bio BI-RADS 3 (vjerojatno benignan – rizik maligniteta manji od 2%), a u 0,2% nađena je suspektna ili visoko suspektna promjena (BI-RADS 4 i 5).

Slika 1 - Nalazi mamografije žena pozvanih u 6. ciklusu (od veljače 2019.g. do veljače 2021.g.) prema BIRADS klasifikaciji

Tablica 1 - Tumačenje BIRADS klasifikacije

BIRADS*	
0	Neodređen nalaz – potrebne dodatne pretrage
1	Uredan nalaz
2	Benigni nalaz
3	Vjerojatno benigni nalaz – rizik maligniteta manji od 2% - potreban UZV ili kontrolno mamografsko snimanje i pregled u roku od 6 mj.
4	Suspektna promjena – rizik malign. 2-94% - odmah potrebna daljnja citološka ili patohist. obrada
5	Visoko suspektno maligna promjena - rizik maligniteta veći od 94% - odmah uputiti kirurgu

*Breast Imaging Reporting and Data System - The American College of Radiology

U 2020.g. u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke bilo je uključeno 5 mamografskih jedinica i to na lokalitetima: Buzet, Labin, Pula, Rovinj i Umag.

Sedmi ciklus Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** započeo je u ožujku 2021.g., a na mamografiju su pozivane žene rođene od 1952. do 1971.godine.

11. KARDIOVASKULARNE BOLESTI I DIJABETES

11.1. KARDIOVASKULARNE BOLESTI

11.1.1. KARDIOVASKULARNE BOLESTI EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** IŽ registrirano je 104.444 bolesti cirkulacijskog sustava. Većina bolesti je registrirana kod žena (53,2%). Više od polovine (52,7%) registriranih čine hipertenzivne bolesti, kako kod muškaraca tako i kod žena.

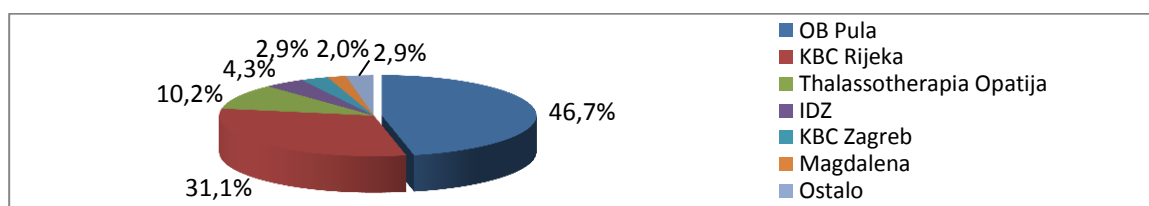
U odnosu na 2020.godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti registrirano je za 3,4% više kardiovaskularnih bolesti.

U **specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti** registrirano je ukupno 22.499 kardiovaskularnih bolesti, od toga 76,0% u ugovornim ordinacijama. Najčešće su registrirane hipertenzivne bolesti (29,4%), zatim bolesti vena - embolija, tromboza, varices (25,2%), druge srčane bolesti (19,0%) i druge ishemične bolesti srca (8,9%).

U odnosu na 2020. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 11,1% više kardiovaskularnih bolesti.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće su kod muškaraca evidentirane hipertenzivne bolesti (29,7%), a kod žena bolesti vena (31,2% pregleda).

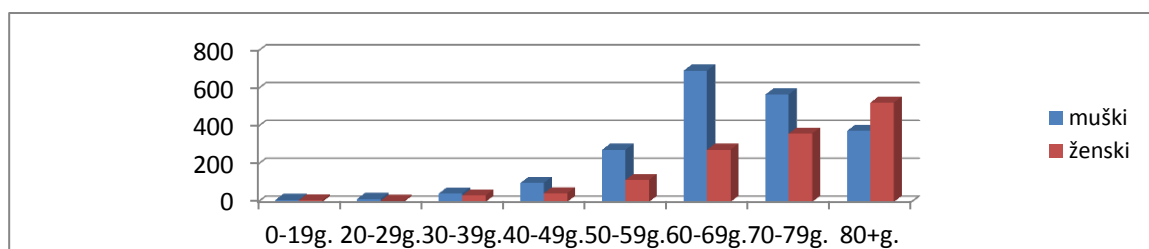
Stanovništvo IŽ zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2021.g. najčešće je hospitalizirano u OB Pula (46,7%), KBC Rijeka (31,1%) i Thalassotherapiji Opatija (10,2%).

Slika 1 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2021. godini

Među hospitaliziranim stanovništvom IŽ u **zdravstvenim ustanovama u RH** bolesti cirkulacijskog sustava su treća vodeća skupina bolesti po broju hospitaliziranih bolesnika (12,3%), nakon čimbenika koji utječu na zdravlje i novotvorina.

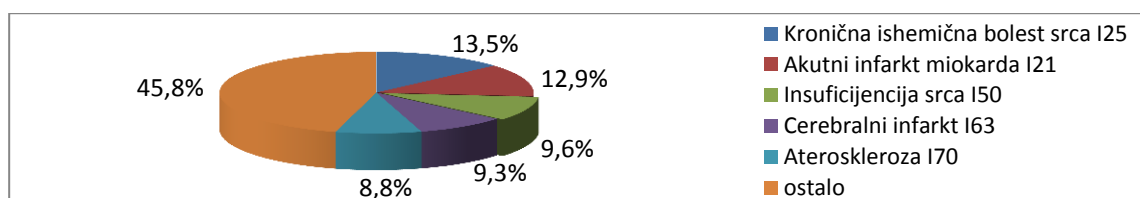
U 2021.g. u zdravstvenim ustanovama u RH bilo je ukupno 3.472 hospitalizacija stanovnika IŽ zbog bolesti cirkulacijskog sustava: 60,3% muškaraca i 39,7% žena.

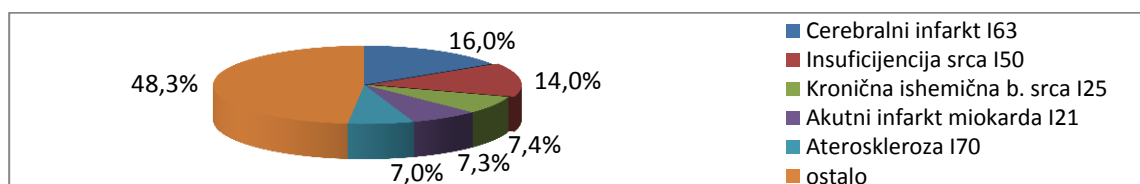
Slika 2 - Hospitalizacije zbog kardiovaskularnih bolesti stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH u 2021. godini po dobi i spolu (bez rehabilitacije)

Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba iz IŽ su: ishemične bolesti srca (26,4%, posebno kronična ishemična bolest srca s udjelom od 11,1% i akutni infarkt miokarda s udjelom od 10,7%) i cerebrovaskularne bolesti (19,5%, posebno cerebralni infarkt (11,9%)).

Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih muškaraca iz IŽ u RH bile su kronična ishemična bolest srca (13,5%) i akutni infarkt miokarda (12,9%), a kod hospitaliziranih žena cerebralni infarkt (16,0%) i insuficijencija srca (14,0%).

Slika 3 - Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba muškog spola iz IŽ u RH zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2021.g.

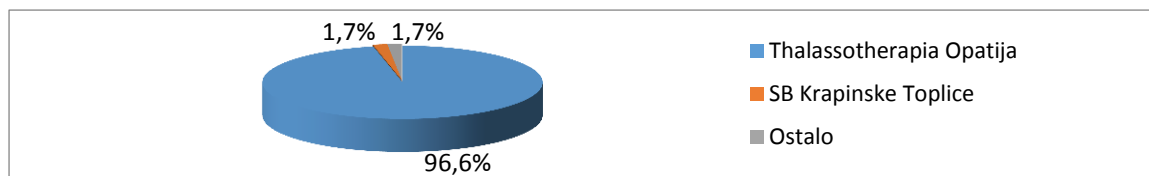
Slika 4 - Vodeće dijagnoze kod hospitaliziranih osoba ženskog spola iz IŽ u RH zbog bolesti cirkulacijskog sustava u 2021.g.

U razdoblju od promatranih devet godina (2013.-2021.) hospitalizacije stanovništva IŽ u bolnicama u RH zbog cerebrovaskularnih bolesti su u blagom padu, a zbog ishemičnih bolesti srca u jačem padu (osim hospitalizacija zbog akutnog infarkta miokarda koje su u blagom porastu).

U odnosu na prethodnu godinu, u 2021. godini bilo je za 3,7% manje hospitalizacija zbog bolesti cirkulacijskog sustava, za 18,2% manje zbog bolesti vena te zbog kardiomiopatije za 15,5% manje (kod žena za 41,5%). Povećao se broj hospitalizacija zbog plućnih bolesti srca za 51,4%, dok je broj hospitalizacija zbog cerebrovaskularnih bolesti približno jednak.

Zbog bolesti cirkulacijskog sustava i vezanih Z dijagnoza **rehabilitirano** je 179 osoba (2020.g. 202), a 71,5% rehabilitiranih bili su muškog spola. Najčešće dijagnoze su bile prisutnost srčanih i krvožilnih usadaka (implantata) i presađenih dijelova (Z95) – 97,8%.

Rehabilitacija zbog bolesti cirkulacijskog sustava provedena je kod 96,6% osoba u Thalassoterapiji Opatija, 1,7% u Krapinskim Toplicama.

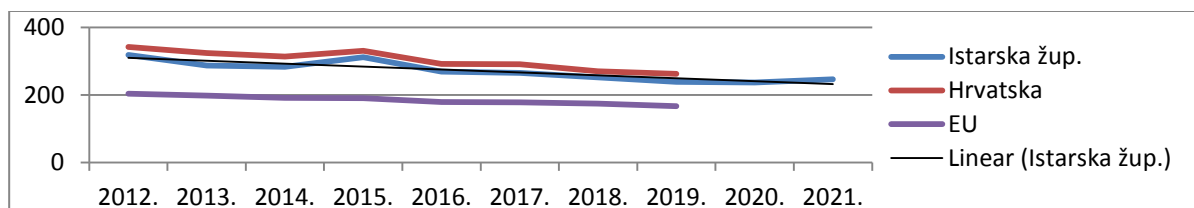
Slika 5 - Gravitacije hospitaliziranih zbog rehabilitacije stanovnika Istarske županije zbog bolesti cirkulacijskog sustava i vezanih Z dijagnoza u 2021. godini

11.1.2. UMRLI ZBOG KARDIOVASKULARNIH BOLESTI

Bolesti cirkulacijskog sustava su vodeća skupina uzroka smrti u IŽ zbog kojih je u 2021. godini umrlo 1.155 osoba, 497 muškaraca i 568 žena. Unutar ove skupine najbrojnije su bile ishemične bolesti srca (49,8%), ostali oblici srčane bolesti (17,5%) te cerebrovaskularne bolesti (16,8%), a ova su tri dijagnostička entiteta vodeća kod oba spola.

Međutim, pojedinačne dijagnoze uzroka smrti ukazuju na razliku između muškaraca i žena: od akutnog infarkta miokarda umire više muškaraca (114 osoba, 22,9%) nego žena (58 osoba, 8,8%), a od kronične ishemične bolesti srca umire veći broj žena (255, 38,8%) nego muškaraca (140, 28,2%).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od bolesti cirkulacijskog sustava za ukupnu dob i za dob 0- 64 su nešto niže od hrvatskih, ali više od europskih stopa.

Slika 1 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od bolesti cirkulacijskog sustava, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ishemične bolesti srca za ukupnu dob su više od RH i EU, a za dob 0-64 godine su slične stopama u RH, a više od stopa u EU. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od cerebrovaskularnih bolesti i za ukupnu dob i za 0-64 godine su niže od stopa RH, a blizu stopa EU.

11.2. DIABETES MELLITUS

11.2.1. PODACI O OBOLJELIMA IZ CRODIAB REGISTRA HZJZ-A

U IŽ je u 2021.g. novo otkriveno 2.468 osoba sa šećernom bolesti (stopa incidencije 1.264,1/100.000). U registru je do 2021.g. ukupno evidentirano 16.690 osoba iz IŽ (stopa prevalencije 8.548,6/100.000). Kod većine novotkrivenih (91,0%) i većine ukupnog broja osoba sa šećernom bolesti (84,4%) radi se o tipu 2 bolesti. Oboljeli su u prosjeku prekomjerne tjelesne mase, bolest je bila granično zadovoljavajuće regulirana (6,5% <HbA1c <7,5%).

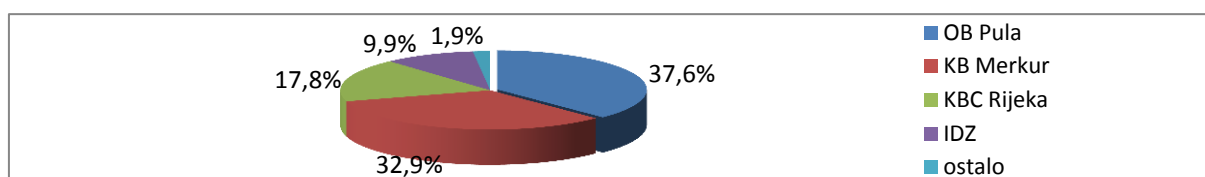
U 2021.godini novootkrivena je šećerna bolest kod 1,3% stanovništva IŽ, a 8,5% stanovništva ima šećernu bolest. Na žalost, broj neotkrivenih i loše reguliranih je velik - smatra se da je u RH šećerna bolest otkrivena samo kod 58% oboljelih, a samo 53% otkrivenih postiže ciljeve liječenja (HbA1c ≤ 7%).

11.2.2. DIABETES MELLITUS EVIDENTIRAN U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti u IŽ registrirano je 22.000 oboljelih od šećerne bolesti, za 5,5% više nego 2020.g., a većinu (52,6%) čine osobe muškog spola.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u IŽ registrirano je 5.122 osoba oboljelih od šećerne bolesti, za 2,0% više nego u 2020. g.

Stanovništvo IŽ zbog šećerne bolesti u 2021.g. najčešće je hospitalizirano u OB Pula (37,6%), KB Merkur (32,9%) i KBC Rijeka (17,8%). U dnevnim bolnicama stanovništvo IŽ zbog šećerne bolesti u 2021.g. najčešće je boravilo u OB Pula (76,5%), KB Merkur (12,3%) i KBC Rijeka (11,4%).

Slika 2 - Gravitacija pacijenata s prebivalištem u Istarskoj županiji hospitaliziranih zbog šećerne bolesti (E10-E14) po ustanovama u RH u 2021. godini

U 2021. godini u zdravstvenim ustanovama u RH hospitalizirano je 213 (lani 261) osoba iz IŽ zbog šećerne bolesti, 56,8% muškaraca, a 80,8% hospitaliziranih osoba je u dobi iznad 50 godina. U dnevnim bolnicama u RH bilo je 1.580 (lani 1.168) boravaka stanovnika IŽ.

11.2.3. UMRILI OD DIABETESA MELLITUSA

Zbog šećerne bolesti kao osnovnog uzroka smrti stanovništva IŽ u 2021. godini umrle su 194 osobe (7,0% umrlih), 66 muškarca i 128 žena. U 2020. godini zbog šećerne bolesti umrlo je 144 osoba. Dijabetes se u Istarskoj županiji nalazi na trećem mjestu među vodećim uzrocima smrti, odnosno na trećem mjestu kod starijih od 65 godina.

12. MENTALNE BOLESTI I BOLESTI JETRE

12.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI

12.1.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI EVIDENTIRANI U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

Od mentalnih bolesti i poremećaja, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, u IŽ registrirano je 42.539 oboljelih (0,7% više nego u 2020.g.), većina kod žena (62,2%).

Većinu bolesti iz ove skupine čine neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatotropni poremećaji (42,7%), slijede afektivni poremećaji (21,5%), bihevioralni sindromi (10,7%), shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (7,1%) te organski i simptomatski duševni poremećaji (6,7%), koji uključuju demencije (4,1%).

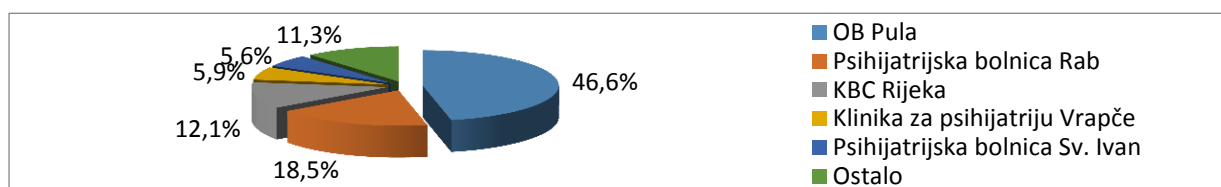
U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u IŽ registrirano je 11.914 oboljelih, što čini 4,3% u ukupno evidentiranim pregledima u svim ordinacijama SKZZ. Većinu bolesti čine neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatotropni poremećaji (30,7%), zatim shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji (20,6%) te duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (6,9%).

U dobnoj skupini 20-64 godine je u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti 70,0% registriranih pacijenata.

U odnosu na 2020. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 16,9% više mentalnih bolesti i poremećaja.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće evidentirane su kod oba spola neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatotropni poremećaji: kod muškaraca 27,2% pregleda, a kod žena 33,9% pregleda.

Stanovništvo IŽ zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u 2021.g. najčešće je **hospitalizirano** u OB Pula (46,6%), Psihijatrijskoj bolnici Rab (18,5%) i KBC Rijeka (12,1%).

Slika 3 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u 2021. Godini

Kod stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH u 2021.g. bilo je ukupno 1.473 hospitalizacija zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja: 837 muškaraca (56,8%) i 636 žena (43,2%). Većina hospitaliziranih je u dobi od 30 do 69 godina (69,7%).

Vodeće dijagnoze kod muškaraca iz IŽ hospitaliziranih u RH u ovoj skupini bolesti i stanja su duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (24,7%), shizofrenija (16,1%) te reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (6,5%). Kod hospitaliziranih žena zbog ove skupine vodeće su dijagnoze depresivni poremećaji F32-F33 (13,5%), reakcije na teški stres i poremećaji prilagodbe (9,7%) i bipolarni afektivni poremećaj (8,0%).

Djeca i mladi do 19 godina hospitaliziraju se najčešće zbog poremećaja u ponašanju i osjećajima koji se pojavljuju u djetinjstvu i adolescenciji (38,9%) te akutnih i prolaznih psihotičnih poremećaja (13,0%). Odrasli u dobi 20-39 godina najčešće su hospitalizirani zbog shizofrenije (15,3%), duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovani alkoholom (14,9%). Odrasli u dobi 40-69 godina najčešće su hospitalizirani zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovani alkoholom (22,8%) i shizofrenije (14,9%). Starije osobe (70 i više godina) najčešće su hospitalizirane zbog ostalih duševnih poremećaja izazvanih oštećenjem i disfunkcijom mozga i fizičkom bolešću (31,6%).

Stanovnici IŽ u dnevne bolnice zbog duševnih poremećaja najčešće gravitiraju u OB Pula (75,5%) i KBC Rijeka (19,9%).

U dnevnim bolnicama u RH evidentirano je 4.908 boravaka zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja, od toga 57,9% kod muških i 42,1% kod ženskih osoba. U odnosu na prethodnu godinu u dnevnim bolnicama registrirano je 7,1% više boravaka. Većina boravaka u dnevnoj bolnici zbog ove skupine bolesti i stanja bila je kod osoba u dobi 40-59 godina (56,9%).

U dnevne bolnice muškarci najčešće dolaze zbog shizofrenije (29,7%) i duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih alkoholom (19,5%), a žene zbog depresivnih poremećaja F32-F33 (22,8%) i reakcije na teški stres i poremećaja prilagodbe (14,3%).

12.1. MENTALNE BOLESTI I POREMEĆAJI KAO UZROK SMRTI

Od duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja kao osnovnog uzroka smrti stanovnika IŽ u 2021. godini umrlo je 57 osoba (2020.g. 44), većinom od organskih i simptomatskih duševnih poremećaja (F00-F09) – 42 osobe, najčešće demencije (39), a većina umrlih od duševnih poremećaja su žene (34).

Od 2012. do 2016.g. umrlo je 127 osoba, a od 2017. do 2021.g. 226 osoba (za 78,0% više umrlih).

U 2021. godini je zbog slučajnog otrovanja i izlaganja narkoticima i psihodislepticima (halucinogenima) zabilježeno 3 smrti i to sve 3 kod muškog spola.

12.2. BOLESTI JETRE

12.2.1. BOLESTI JETRE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** u 2021.g. evidentirano je 3.025 bolesti jetre (10,4% više nego u 2020. godini. Većina evidentiranih bolesti bila je kod muškaraca (60,3%).

U **specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti** u IŽ registrirano je 658 oboljelih od bolesti jetre (7,2% više nego 2020.g.). Većinu čine muškarci (64,4%). U dobnoj skupini 20-64 godine je 67,6% registriranih pacijenata.

U 2021.g. **u zdravstvenim ustanovama u IŽ** (OB Pula i stacionari IDZ) zbog bolesti jetre hospitalizirano je 80 osoba, većinom muškarci (76,3%). Najčešće dijagnoze su alkoholna bolest jetre (47,5% hospitaliziranih) te fibroza i ciroza jetre (25,0%).

12.2.1. BOLESTI JETRE KAO UZROK SMRTI

Od bolesti jetre umrla je 52 osoba (većina (45) muškarci), a vodeći uzrok je alkoholna bolest jetre (32).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti uzroka smrti povezanih s alkoholom za ukupnu dob su niže od hrvatskih, ali nešto više od europskih stopa. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od kronične bolesti jetre i ciroze za ukupnu dob su posljednjih deset godina u padu, niže su od stopa RH i veće od EU. Dobno-standardizirane stope smrtnosti od kronične bolesti jetre i ciroze za dob 0-64 godine niže su od stopa RH i slične EU

13. OZLJEDE I OTROVANJA

13.1. OZLJEDE I OTROVANJA EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

U 2021.g. u **primarnoj zdravstvenoj zaštiti** (obiteljski liječnici i pedijatri) registrirano je 35.856 ozljeda i otrovanja (2,5% više nego lani). Većinom dominiraju prijelomi (18,7%), ostale ozljede ručnog zgloba i šake (15,0%) te dislokacije, uganuća i nategnuća (13,3%).

Kod osoba muškog spola najčešće su ostale ozljede ručnog zgloba i šake (ne uključuju prijelome, dislokacije, uganuća ni nategnuća), a kod ženskog spola prijelomi.

U 2021.g. prema vanjskim uzrocima ozljeda i otrovanja većinom dominiraju padovi (41,1%) i izloženost neživim mehaničkim silama (23,0%).

U 2021.g. u ugovornim ordinacijama u **specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti** (bez objedinjenog hitnog prijema-OHBP) registrirano je 19.620 ozljeda i otrovanja. Prijelomi sa 41,2% su najčešće evidentirani, a uganuća čine 19,4%.

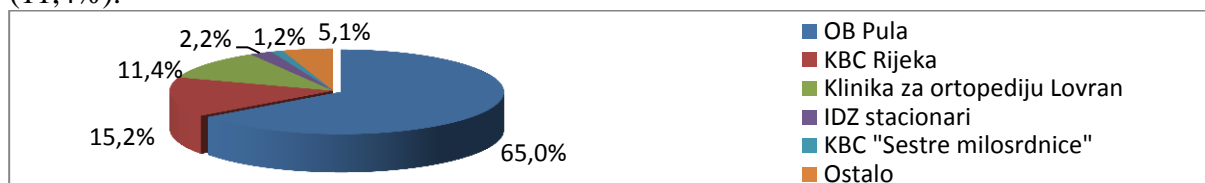
U odnosu na 2020.godinu, registrirano je za 13,6% manje ozljeda i otrovanja.

Prijelomi u starijoj dobi čine 34,5% ukupno evidentiranih prijeloma u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti (bez OHBP-a).

U 2021.g. na **OHBP-u** registrirano je 4.593 ozljeda i otrovanja (20,9% više nego lani), a na **hitnoj medicinskoj pomoći** (HMP) 6.562 ozljeda i otrovanja (10,2% više nego lani).

Gruba procjena pokazuje da se u 2021. godini putem OHBP-a zbrinulo 12,8% ozljeda i otrovanja, a 18,3% putem hitne medicinske pomoći. Također podaci pokazuju da se 69,4% namjerno nanesenih ozljeda zbrinjava putem hitne medicinske pomoći. Nesreće pri prijevozu zbrinjavaju se 41,4% putem hitne medicinske pomoći i 20,6% putem OHBP-a.

Stanovništvo IŽ zbog ozljeda i otrovanja (bez rehabilitacije) u 2021.g. najčešće je **hospitalizirano** u OB Pula (65,0%), KBC Rijeka (15,2%) i Klinici za ortopediju Lovran (11,4%).

Slika 3 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije zbog ozljeda i otrovanja u 2021. godini (bez rehabilitacije)

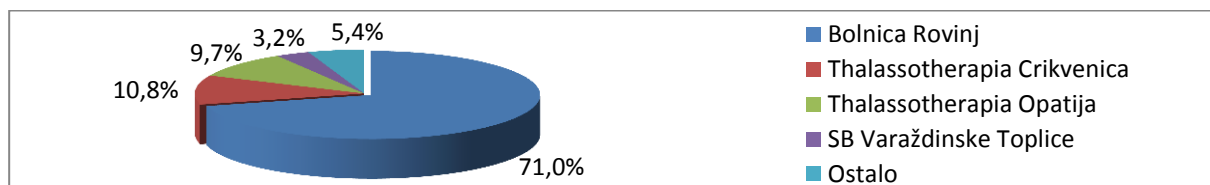
U 2021.g. u bolnicama u RH bilo je ukupno 1.696 hospitalizacija stanovnika IŽ zbog ozljeda i otrovanja: 53,5% muškaraca i 46,5% žena.

Djeca i mladi do 19 godina hospitaliziraju se najčešće zbog ozljede lakta i podlaktice (24,9%), ozljeda glave (21,2%) te ozljeda koljena i potkoljenice (12,1%). Odrasli u dobi 20-39 godina najčešće su hospitalizirani zbog ozljeda koljena i potkoljenice (28,0%), ozljeda glave (16,5%) te ozljeda ručnog zgloba i šake (15,7%). Odrasli u dobi 40-69 godina najčešće su hospitalizirani zbog ozljeda koljena i potkoljenice (23,9%), ozljeda kuka i bedra (11,5%) te ozljeda ramena i nadlaktice (11,2%). Starije osobe (70 i više godina) najčešće su hospitalizirane zbog ozljede kuka i bedra (49,8%), komplikacija kirurške i medicinske skrbi (10,2%) te ozljeda glave (9,4%).

U dobi do 49 godina je polovina (53,3%) hospitaliziranih muškaraca, a većina (77,9%) hospitaliziranih žena je u dobi iznad 50 godina.

Među vanjskim uzrocima hospitalizacija stanovništva IŽ u zdravstvenim ustanovama u RH (bez rehabilitacije) vodeći su padovi (46,2%) i kod žena (55,5% hospitalizacija kod žena) i kod muškaraca (38,1%), slijede nezgode pri prijevozu (21,0%, odnosno 24,8% kod muškaraca i 16,8% kod žena).

Stanovnici IŽ najčešće su zbog ozljeda **rehabilitirani** u Bolnici Rovinj (71,0%), slijedi Thalassotherapia Crikvenica (10,8%) i Thalassotherapia Opatija (9,7%).

Slika 4 - Gravitacije hospitaliziranih stanovnika Istarske županije u cilju rehabilitacije zbog ozljeda i otrovanja u 2021. godini

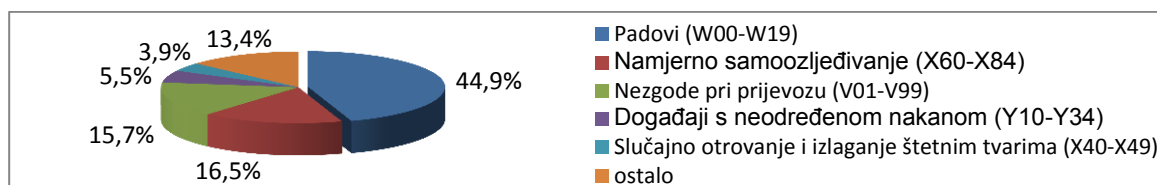
Na rehabilitaciji zbog ozljeda bilo je 93 stanovnika IŽ (32 muškarca i 61 žena). Muškarci su najčešće bili na rehabilitaciji zbog prijeloma bedrene kosti (56,3%), prijeloma potkoljenice, uključujući nožni zglob (18,8%), te prijeloma lumbalne kralježnice i zdjelice (15,6%). Žene su najčešće bile na rehabilitaciji zbog prijeloma bedrene kosti (68,9%) te prijeloma potkoljenice, uključujući nožni zglob (24,6%).

Većina stanovništva IŽ rehabilitiranog u RH radi ozljeda bila je u dobi iznad 50 godina (87,1%). Također je u dobi iznad 50 godina bila većina (89,2%) rehabilitiranih zbog nezgode pri prijevozu (pješač).

13.2. NASILNE SMRTI

Nasilne smrti su posljedica djelovanja određenog vanjskog uzroka odnosno ozljede ili otrovanja koji mogu nastati nesretnim slučajem, namjernim samoozljeđivanjem (samoubojstva), namjernim ozljeđivanjem (ubojstva), djelovanjem nepoznatog i neutvrđenog uzroka te ratnim djelovanjem.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2021. godini među stanovništvom IŽ od nasilnih smrti umrlo je ukupno 127 osoba, od čega 79 muškarca i 48 žene. Najviše muškaraca umrlo je zbog padova (31,6%), namjernog samoozljeđivanja odnosno nezgoda pri prijevozu (po 20,3%), a najviše žena zbog padova (66,7%), namjernog samoozljeđivanja (10,4%) i nezgoda pri prijevozu (8,3%).

Slika 1 - Vodeći uzroci nasilnih smrti stanovništva Istarske županije u 2021. g.

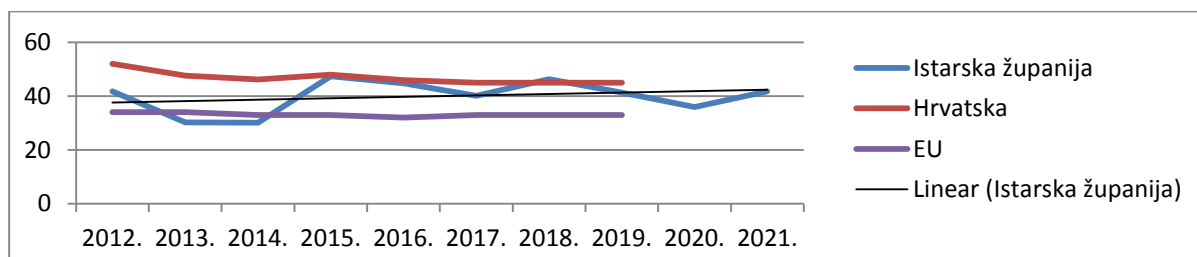
Najveći udio umrlih od nasilnih smrti odnosi se na padove (44,9%), zatim namjerno samoozljeđivanje (16,5%) i nezgode pri prijevozu (15,7%).

U dobi od 1-29 godina zbog nasilne smrti umrlo je 6 osoba (od toga 6 muškog spola); 4 zbog nezgoda pri prijevozu.

U dobi 30-64 godine nasilnom smrću umrlo je 50 osoba (40 muškarca i 10 žena), najčešće od namjernog samoozljeđivanja (15 osoba, 11 muškaraca i 4 žene) i nezgoda pri prijevozu (11, 8 muškog spola).

U dobi iznad 65 godina nasilnom smrću umrla je 71 osoba (33 muškarca i 38 žena), vodeći uzrok smrti bili su padovi (51 ukupno, 20 muškaraca i 31 žena).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda i otrovanja u IŽ slične su stopama RH, a nešto veće od EU.

Slika 2 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od ozljeda i otrovanja, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Na području Istarske županije u 2021. godini broj cestovnih prometnih nesreća s ozlijeđenim osobama bio je 535 što je u odnosu na 2020. godinu više za 28,3%, a manji je broj cestovnih prometnih nesreća s poginulim osobama (14 u odnosu na lanijskih 15).

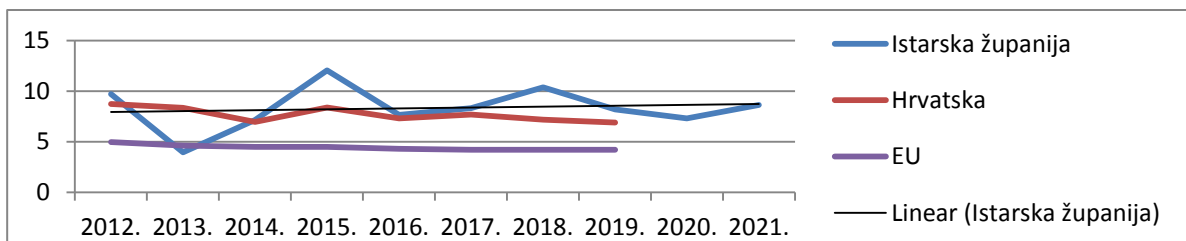
Na području Istarske županije u 2021. godini broj ozlijeđenih u cestovnim prometnim nesreća bio je 639 što je u odnosu na 2020. godinu više za 27,0%, a poginula je 1 osoba više (17) nego u 2020.g. (16).

Prema podacima MUP-a, u 2021.g. bilo je u IŽ 1.580 prometnih nesreća, za 31,8% više nego 2020. U većini nesreća nije bilo ozlijeđenih (66,1%), nesreća s ozlijeđenim osobama bilo je 33,0%, a s poginulim osobama 0,9% nesreća. Među 639 ozlijeđenih, većina je bila lakše ozlijeđena (82,2% ozlijeđenih), a 17,8% osoba bilo je teže ozlijeđeno. Broj prometnih nesreća zbog brzine bio je 21,5%, sa 7 poginulih. Broj prometnih nesreća zbog nepoštivanja prednosti prolaska i crvenog svjetla bio je 265 (16,8% nesreća), a zbog nepropisnog pretjecanja i obilaženja 39 (2,5%). Ukupno alkoholiziranih vozača koji su skrivili prometnu nesreću bilo je 200 ili 9,0% vozača sudionika prometnih nesreća, a ukupno je bilo 9,4% alkoholiziranih vozača među sudionicima prometnih nesreća. Bez sigurnosnog pojasa bilo je 48 sudionika prometnih nesreća, 2 poginula i 16 ozlijeđenih. Bez zaštitne kacige bilo je 14 sudionika prometnih nesreća, 1 poginula osoba i 10 ozlijeđenih.

Od nezgoda pri prijevozu među stanovnicima IŽ u razdoblju od 2017. do 2021. godine umrlo je ukupno 106 osoba, 88 muškaraca i 18 žena. Muškarci su najčešće poginuli kao osoba u automobilu (37,5%), odnosno motociklist (22,7%) i pješak (18,2%), a žene kao pješak (13) odnosno osoba u automobilu (4).

Vodeći vanjski uzroci smrti od nezgoda pri prijevozu u razdoblju od 2017. do 2021. godine bili su: osoba u automobilu (37,9%), pješak (27,4%), motociklist (18,9) i ostale nezgode u kopnenom prijevozu (13,2%), posebno osobe u posebnom vozilu (poljoprivreda) -7,5%).

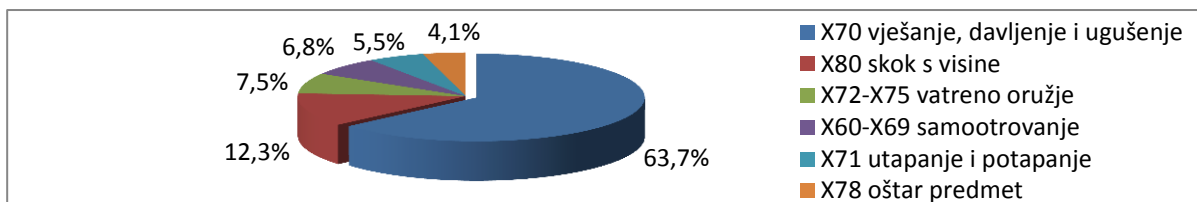
Dobno-standardizirane stope smrtnosti od nezgoda pri prijevozu motornim vozilom slične su stopama RH, više od stopa EU.

Slika 3 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od nezgoda pri prijevozu motornim vozilom, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Na području PU Istarske u 2021.g. uz 17 dovršenih samoubojstava bilo je i 55 pokušaja samoubojstva. U posljednje dvije godine bilo je 134 samoubojstva, a većinu samoubojstva pokušali su ili dovršili muškarci (60,4%).

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, najčešći načini samoubojstva u razdoblju od 2017. do 2021. godine bili su vješanje, davljenje i ugušenje (63,7%), skok s visine (12,3%) i vatreno oružje (7,5%).

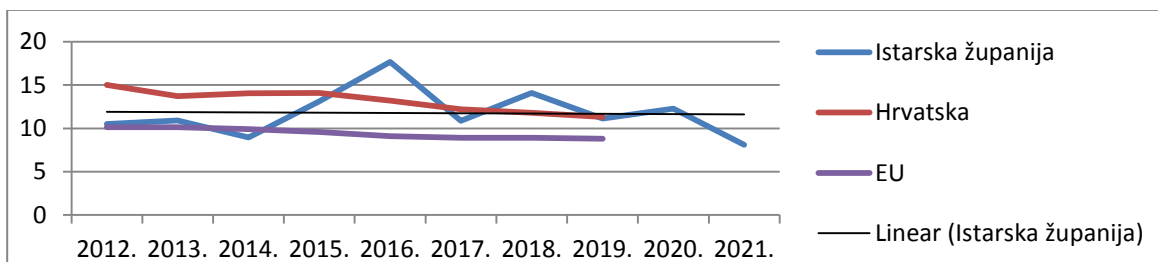

Slika 4 - Najčešći načini samoubojstava kao uzroka smrti stanovnika Istarske županije oba spola ukupno od 2017. do 2021.g.

Među stanovnicima IŽ, u 2021.g. evidentirano je 21 smrti uslijed samoubojstva (10 manje nego 2020.), a u razdoblju od 2017. do 2021. godine samoubojstvo je kao uzrok smrti evidentirano kod ukupno 146 osoba, od čega 80,8% muškaraca.

U razdoblju 2017.-2021. godina, u svim dobnim skupinama više samoubojstva su počinili muškarci.

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od namjernog samoozljeđivanja su bliže stopama RH, a veće od EU.

Slika 5 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od namjernog samoozljeđivanja, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)